לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

„צים אלכסנדריה" כבר לא במספנה

מאת יואב אביב, כתבנו בחיפה

האונייה „צים אלכסנדריה", שעלתה על שרטון בחוף בת־גלים בחיפה והועברה לתיקון ב„מספנות ישראל", הורדה אתמול מהמבדוק, לאחר שלא בוצע בה כל תיקון והיא עושה את דרכה לנמל פיראוס שביוון, לצורך תיקונים.

אתמול נודע לכתבנו, כי בגלל חוסר אמצעים של „מספנות ישראל" לתקן את האונייה, החליטו בעלי האונייה הגרמנים להעבירה לתיקונים ביוון. זאת לאחר שבתחילה שוכנעו על־ידי הנהלת חברת „צים", לבצע את התיקון ב„מספנות ישראל".

האונייה „צים אלכסנדריה" הוחכרה לחברת „צים" על־ידי בעליה הגרמנים ועתה נסתיים חוזה החכירה והאונייה שבה לרשות בעליה.

יום ד', כ"ו בשבט תשמ"ו, 5 בפברואר 1986 / שנה מ"ג מס' 12956 / המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

מטוס מנהלים לובי יורט אתמול בטעות — ושוחרר

ראשי הארגונים הפלשתיניים הערימו על ישראל ונשארו על המסלול בטריפולי

סוריה מאיימת באמצעי־תגמול ● במטוס היו אמורים להימצא, על־פי המידע המודיעיני, מנהיגי ארגוני חבלה קיצוניים ● במטוס נסע סגן המזכיר הכללי של הבעת' הסורית – עבדאללה אל־אחמר ● מחר בקאהיר -- מבחן מעשי ראשון של תגובה ערבית, עם בוא משלחת המנכ"לים ● התראה לנציגויות ישראליות בחו"ל

מאת אבי בניהו, אלכס פישמן, עוזי מחנימי, מוטי בסוק וזאב בליצר, כתבי „על המשמר"

מטוסי חיל־האוויר יירטו אתמול בצהריים מטוס אזרחי לובי, שעשה דרכו מטריפולי לדמשק. על־פי מידע שהיה בידי קהיליית המודיעין, עלה חשד, כי במטוס בכמה מחבלים בכירים המעורבים בפיגועים נגד ישראל.

לאחר זיהוי של נוסעי המטוס, שנחת בבסיס חיל־האוויר בצפון הארץ, התברר שהם פוליטיקאים סורים בכירים ואנשי שמאל מלבנון. לאחר שעות ספורות המריא המטוס בחזרה לדמשק.

אמצעי זהירות

ראשי ארגוני המחבלים שאמורים היו לטוס מלוב לדמשק במטוס שאותו ביקשה ישראל ליירט — נותר בשדה־התעופה בטריפולי ככל הנראה.

לא מן הנמנע, כי רבי המחבלים החליטו לשנות את סדרי ההנראה כחלק מאמצעי הזהירות אותם הם נוקטים בתנועותיהם מארץ אחת לשנייה.

סוריה מאיימת

שלושה אישים סורים בכירים, איימו מאוחר בלילה, כי ישראל לא תוכל להתחמק מעונש על „מעשה הפיראטיות" שלה, וכי סוריה לא תהסס להשיב לה כגמולה.

רמטכ"ל צבא סוריה, הגנרל חיכמת א־שיהאבי, אמר בהקשר זה: „אנו נשיב על פשע זה, וניתן שיעור אשר אלה שביצעוהו לא ישכחוהו

(סוף בעמוד 2)

שניים מנוסעי המטוס הלובי נכנסים לתוכו, לקראת הטיסה לדמשק (למעלה). למטה – המטוס חונה בבסיס חיל־האוויר. (צילום: דובר צה"ל)

כך יירטו מטוסים בעבר

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

באוגוסט 1973, יירטו מטוסי חיל־האוויר מטוס נוסעים לבנוני של חברת „מידל איסט איירליינס", שהיה בדרכו מביירות לעיראק. לזרועות המודיעין של ישראל היה מידע, כי במטוס זה

(סוף בעמוד 2)

פירושו של דבר

השיטה לא מוכיחה עצמה

מאת אלכס פישמן, כתבנו הצבאי

הניסיון ליירט את המטוס הלובי — בדומה לנסיונות קודמים ליירט מטוסים אזרחיים או אוניות הנעים בנתיבים בין־לאומיים — במגמה ללכוד מנהיגי מחבלים, אינו מוכיח את עצמו. ראשי ארגוני החבלה זהירים ביותר בתנועותיהם ומחליפים את תוכניותיהם ברגע האחרון, לעתים קרובות גם בלא ידיעתם של עוזריהם הקרובים ביותר. נראה, כי לגורמי מודיעין אין כל אפשרות לדעת על שינוי התוכניות. זו אחת הסיבות ששיטת חטיפות זו אינה מוכיחה את עצמה. יתירה מזאת, שיטה זו יוצרת לישראל בעיות בקרב איגודים בין־לאומיים. ארגוני הטייסים והתעופה הבין־לאומיים כבר הזהירו את ישראל בעבר שלא לפגוע בטיסות בין־לאומיות ואיימו על ישראל בסאנקציות. ייתכן ומכיוון שמדובר במטוס לובי, הפגיעה בדימוי תהיה קטנה מבעבר.

חטיפת המטוס הלובי קוראת תגר על מועמר קדאפי ומעמידה במבחן את כל האיומים שהשמיע המנהיג הלובי נגד ישראל וארה"ב. לא מן הנמנע, כי בעתיד הקרוב ביותר ינסה קדאפי לממש את איומיו ולנקוט בצעדי־גמול ראוותניים. ייתכן ויש כאלה במערב הממתינים לפעולה כזו של קדאפי כדי להכות בו.

לחטיפת המטוס פנים נוספות. העובדה שסגן מזכיר הבעת' הסורי מצוי בידי ישראל וישראל אף אינה מעלה על הדעת לנצל הזדמנות זו לעמידה על המקח עם הסורים בנושאים העומדים על הפרק בין שתי המדינות — כמו: העצורים, פרשת הטילים ועוד — מעידה עד כמה עדינה ריקמת היחסים בין ישראל לסוריה ועד כמה ישראל, שנכוותה ברותחין (הפלת שני מטוסי המיג הסוריים) נזהרת בצוננין. מעשה החטיפה מעיד, שבידי ישראל העוקבת אחרי מנהיגי המחבלים, יש מידע גם מתוך מדינה כמו לוב. מטוסי חיל־האוויר אינם מסיירים לאורך החוף הלובי ומידע לגבי המטוס, נוסעיו, שעת המראתו, יעדיו ותיקי טיסתו — מצביע על איכות המעקב.

אין ספק, כי גם אם פעולה זו ושיטה זו לא הוכיחה את עצמה, יש לברך על הצעדים השונים שננקטים על־ידי ישראל וגורמים אחרים, שנטלו יוזמה בלחימה התקפית נגד מנהיגי הטרור וארגוני הטירור בחו"ל — כפי שהדבר בא לידי ביטוי בפירסום על הטבעת הסנפיריות שהשתייכו לארגון טרור, וטבעו באיטליה לפני ימים ספורים — וחטיפת המטוס הלובי אתמול.

לא רק „פאשלה"

התאזרח אצלנו הביטוי הצעירי „פאשלה" – שם־תואר שלילי המוענק למעשה או פעולה שתוצאותיהן לא עלו יפה. „פאשלה" איננה כשלון שתחילתו במחשבה שגויה ורק סופו בביצוע לקוי; „פאשלה" היא רק התחלקות בלתי־מכוונת ומפתיעה. מבצע היירוט האומלל של המטוס האזרחי הלובי, במטרה לשלוף ממנו מנהיגים של אירגוני־טרור פלשתינאים, כבר סווג אמש על־ידי הגורמים הרשמיים כ„פאשלה" חביבה, שלו רק הסתיימה בהצלחה, היה העולם הנאור כולו מריע לנו ומחלק מחמאות. אלא מה זה חיות זה „פאשלה" הסתיימה כפי שהסתיימה, ומנהיגי המחבלים עשו „סידור אחר" ישטוף את ישראל גל ביקורת בינלאומית וקריאות „פויה"; מה כבר עשינו רק „פאשלה" ביצועית; הכוונות היו נכונות.

לדעתנו, הדג הזה מסריח מהראש, כלומר מן הכוונות. מדינה ריבונית, החברה בארגונים בינלאומיים שאמנותיהם מחייבות שמירה על חוקים, תזים וכללי משחק הדדיים, איננה אירגון טרור מוטס. מדינה איננה יחידת קומנדו, מוצלחת או לא מוצלחת. מדינה איננה רמאבו. לא הכל מותר למדינה; אילו הותר לה הכל, היא לא הייתה יישות מדינית, אלא יחידה מופקרת של אירגון חבלה המוציא את עצמו, בגלל אותה מופקרות, אל מחוץ לקהיליה הבינלאומית. לא הכל מותר במיוחד למדינה קטנה וצעירה שטרם זכתה להכרה בינלאומית מלאה, החשופה למעשה טרור מתמידים ולפגיעה בכל נתיבי התחבורה הבינלאומיים שלה, ומזעיקה ללא הרף את דעת הקהל הבינלאומית. זהו המקרה הישראלי; האם לא הייתה זו דעת הקהל שלנו אשר גינתה בקולי־קולות, ודרשה גינוי כללי למעשי פיראטיות אוויריות? האם לא תבע שר התחבורה הישראלי לכנס את שרי התחבורה של ארצות העולם כולו, כדי לגבש יחד תוכנית להגנה בינלאומית על קווי תעופה אזרחיים? האם לא דוברים של ממשלת ישראל היו אלה שטענו, תאר וטעון, כי למדינות המעניקות חסות לקבוצות טרור, הפוגעות בנוסעים חפים מפשע, אין מקום תחת המטריה של „עמי תרבות"? עתה, לאחר היירוט התפוז והשגוי של המטוס הלובי, מצלצלים דברים אלה כהעמדת פנים מזוייפת.

היירוט לא היה, לכן, פאשלה, אלא כשלון הנשען על תפישה שגויה מתחילתה. אילו נתפסו במטוס המיורט אי־אלו מן המנהיגים הפלשתינאים (וסביר להניח כי בכל מקרה היו אלו ראשי האגפים המדיניים, ולא טרוריסטים שדם על ידיהם), היינו אולי זוכים לאנקות־התפעלות מקומיות. אך מצבנו הבינלאומי היה קשה עוד יותר. אך גם כך, יסבלו מן המעשה יחסנו עם מצרים ועם ארצות הברית. תיפגע תדמיתנו כמדינה שוחרת חוק, ותיפגע האמינות של ראשי מפלגת העבודה הרוצים להגיע להבנה עם העולם הערבי והפלשתינאי. אלה התוצאות המיידיות של השיקול המדיני המוטעה; עליהם מתוספת גם הפאשלה המעשית. האם גם הפעם לא ייאלץ אף אחד ממקבלי ההחלטות המרכזיות במערכת הבטחון, לתת את הדין הפוליטי על ההחלטה ההרפתקנית?

מזרח ומערב גרמניה מאשרות: החילופין — בתחילת השבוע הבא

מאת זאב בליצר, כתבנו בארה"ב וסוכנויות הידיעות

מזרח־ברלין. — מזרח־גרמניה אישרה אמש, כי חילופי המרגלים בין המזרח והמערב, אשר במסגרתם ישוחרר אנטולי שצ'רנסקי, ייערכו בתחילת השבוע הבא.

הייתה זו ההודעה הרישמית הפומבית הראשונה שהושמעה על־ידי מדינה מן הגוש הסובייטי על חילופי המרגלים.

לא סיפר את האמת

קנצלר מערב־גרמניה, הלמוט קוהל, אישר קודם לכן, כי עומדים לבצע חילופי מרגלים בין מזרח למערב. אך סירב למסור פרטים נוספים, בנימוק כי הדבר עלול לפגוע במבצע.

„לא רציתי להרוס את החילופין. הייתי מספר כאן עכשיו את האמת אודותם", אמר קוהל לכתבי חוץ בבון, כאשר נתבקש להגיב על הידיעות בדבר חילופי מרגלים בימים הקרובים. „תמיד היו חילופי מרגלים וזו הסיבה מדוע זה נעשה עכשיו", הוסיף.

קוהל אמר, כי ועידת־הפיסגה שנערכה בנובמבר אשתקד בז'נווה, בין רייגן וגורבצ'וב, סללה את הדרך לחילופי אסירים, מכיוון ששני הצדדים יכלו לדון במקרים ספציפיים.

שני מיליון

מקורות מערב־גרמניים אישרו ביום שני לראשונה את עיסקת המרגלים המתוכננת, ואמרו כי במסגרתה גם ישוחרר פעיל העלייה, אנאטולי שצ'רנסקי.

אך המקורות אמרו אתמול, כי אין הם יכולים למסור פרטים על העיתוי ועל המקום המדויק.

(סוף בעמוד 2)

אל קוראי „על המשמר"

אנו מתנצלים על השיבושים שחלו אתמול בחלוקת העתונים במקומות שונים. הדבר נגרם כתוצאה מתקלה בהדפסת העתון.

עם המנויים הסליחה!

בברכה

הנהלת העתון

קניג התפטר בשל אי־ביצוע צווי הריסה במיגזר הערבי

גם מנכ"ל משרד־הפנים מאיים בהתפטרות

מאת מירה יערי ויהודה צור, כתבי „על המשמר"

הממונה על מחוז הצפון במשרד־הפנים, ישראל קניג, שמכהן בתפקידו כ־18 שנה, שיגר לפני שבוע מכתב התפטרות לשר הפנים, ח"כ יצחק פרץ.

ישראל קניג נימק את התפטרותו בכך שלא מקויימים צווי בתי־משפט חוקיים, שהורו על הריסת כמה עשרות בתים בגליל.

במכתבו לשר־הפנים כותב ישראל קניג, כי נמסר לו מהמשטרה שהתקבלה הוראה מהדרג הפוליטי שלא לתת סיוע למשרד־הפנים לביצוע צווי הריסה של מבנים בלתי חוקיים במגזר הערבי.

נודע, שעל רקע התפטרותו של ישראל קניג מאיים גם מנכ"ל משרד־הפנים, חיים קוברסקי להתפטר.

בתשובה לשאלת כתבנו על ההתפטרות וגורמיה אמר אתמול ישראל קניג: „אני עדיין עובד מדינה ומנוע מלדבר". לפי החוק, הוא אמר, תכנס ההתפטרות לתוקף ביום 1 לאפריל". אבל הם בהחלט יכולים לשחרר אותי לפני תאריך זה. אני הגשתי את התפטרותי ועומד על דעתי לקיימה".

חוגים המקורבים לקניג מסרו אמש, כי בתקופה האחרונה פנה הממונה על מחוז הצפון כמה פעמים לגורמים ממשלתיים בכירים והתריע בפניהם לבל ימשיכו במדיניות של אי־ביצוע צווי הריסה במגזר הערבי.

כזכור, הוחלט בממשלה שוועדת מנכ"לים בראשותו של מנכ"ל משרד־הפנים, חיים קוברסקי, תגבש מדיניות כללית של הממשלה כלפי המגזר הערבי, ובין היתר תגבש קו אחיד כלפי הריסת בתים שניבנו באורח לא חוקי, ומספרם מגיע על־פי הערכה מקובלת ל־8000 במגזר הערבי.

האם הצעירה מרעננה תמשיך ללמוד בחטיבת הביניים

מאת יצחק שור וניצה רימון, כתבי „על המשמר"

תלמידת כיתה ח' בחטיבת הביניים ברעננה, אשר ילדה בן לפני ימים אחדים רשאית להמשיך בלימודיה ומערכת החינוך חייבת להתייחס אליה כאל תלמידה לכל דבר – כך אמר אתמול דובר משרד־החינוך, ישראל כהן, בתשובה לשאלות עיתונאים.

משרד החינוך רואה במקרה זה חריג. אין כל הנחיות בנושא זה. „מדיניות המשרד היא לסייע לשילוב תלמידים בחברת בני־גילם במקרים חריגים, ולא ליצור ביניהם הפרדה מלאכותית" – אמר הדובר.

הרב דרוקמן (מורשה) ביקש אתמול מנשיאות הכנסת לדון בדחיפות במקרה זה. לדבריו זוהי תוצאה של מתירנות שאוכלת בנו בכל פה. בשל התרחקות מאורח החיים היהודי המקורי. הוא תקף את מנהל המרכז הרפואי „ספיר" בכפר־סבא, שלא ראה במקרה זה מעשה חריג.

שיחת היום

דובר עיריית רעננה מסר, כי במהלך הריונה של התלמידה ניסו יועצים ופסיכולוגים של המחלקה לשירותים חברתיים ברעננה להשפיע על הנערה למסור לאימוץ את פרי בטנה. אולם הנערה ואמה התעקשו לגדל את הילד ולא למוסרו לאימוץ.

סיפורה של התלמידה בת ה־14 שילדה בן מחברה בן ה־15 (שאף הוא תלמיד באותו בית־ספר בו לומדת הנערה) הפך לשיחת היום ברעננה. סערת הרוחות פקדה בעיקר הורים, מחנכים ופסיכולוגים. שתוהים איך לא נעשה מספיק בתחום ההסברה המינית בין כתלי בית־הספר וכיצד הסתבכו שני תלמידים במסגרת ממוסדת, בעת שיכלו לקבל כל מידע ועזרה כדי למנוע את המקרה.

הנערה בת ה־14 הופיעה לפני כחודש בפני ועדה להפסקת הריון לביצוע הפלה. אולם כשהסתבר כי היא בחודשי הריון מתקדמים לא היתה אפשרות לבצע הפלה. לפני שבוע היא ילדה בן בניתוח קיסרי וביום ששי האחרון התקיים טקס ברית המילה. והנערה היא בת להורים גרושים ומתגוררת עם אמה. שהסכימה לגדל את הנכד.

חסידי ברסלב מתעקשים: קרייתנו תיבנה רק ביבניאל

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

„ביוזמתי האישית הצעתי לחסידי ברסלב, הנמנים עם חצירו של הרב שיק, מקומות התיישבות אלטרנטיביים ליבניאל, שיוכלו לבנות בהם קריה חסידים בלי כל חיכוך עם אוכלוסיה וללא שום מחלוקת ציבורית" — אמר אתמול גורם־מוסמך בתשובה לשאלת כתבת „על המשמר".

אותו גורם סיפר, שהוא הציע לחסידי הרב אליעזר שיק כמה פרוייקטים באיזור הצפון וגם במקומות אחרים בארץ, שיוכלו להתיישב בהם ולבנות מייד קרית חסידית.

המקור ציין, שבין ההצעות שהעלה לפני חסידי הרב שיק 170 קוטג'ים בבירייה, עם אפשרות לרכישה מיידית של המבנים מרוחקים ומופרשים מהאוכלוסיה היושבת במקום — וכן הציע לחסידים מקומות נוספים בפוריה, אשדוד, אשקלון, נתניה ועוד.

להערכת אותו מקור, למרות כל ההצעות האלטרנטיביות מתעקשים חסידי הרב אליעזר שיק להתנחל ביבניאל והם גם ממשיכים בעזרתו של הרב המקומי של יבניאל, הרב סיני פרנקל, לשכנע תושבים חילוניים ודתיים להפסיק התנגדותם לקבלת הרב שיק במושבה ועושים מאמצים לקנות קרקעות פרטיות במקום.

צפורה איינברג הובאה למנוחות

מאת יוסף גילת, כתב „על המשמר"

בקיבוץ גלאון הובאה אתמול למנוחות חברת הקיבוץ צפורה איינברג שנהרגה בשבת בתאונה קטלנית, בנסותה לחצות את צומת קוממיות נת־גלאון בכביש פלוגות־באר־שבע.

צפורה היא הקורבן השמיני בצומת זה באחד הכבישים האדומים בארץ.

בהלוויה השתתפו מאות מלווים, חברי הקיבוץ, חברים מקיבוצי הסביבה, בני משפחה, חברי מרכז מפ"ם, חברים מסניפים רבים בארץ, ידידים ועוד.

מזג־האוויר

הטמפרטורות החזויות: ירושלים 6–14, רמת הגולן 6–13, נהריה 10–18, צפת 5–11, חיפה 12–18, עפולה 5–17, השומרון 7–15, תל־אביב 10–19, לוד 8–19, יריחו 10–20, עזה 10–18, באר־שבע 7–18, אילת 12–20. (עתים)

60 פוטרו ממפעל „עוף הנגב" באופקים כדי למנוע סגירתו

מאת שלי יחימוביץ', כתבת „על המשמר"

60 עובדים פוטרו אתמול ממפעל „עוף הנגב" הסמוך לאופקים. הפיטורים נעשו בהסכמת מועצת פועלי אופקים, לאחר שהוברר, כי אם לא יפוטרו עובדים יסגר המפעל.

פיטורי עובדים מ„עוף הנגב" עוכבו מספר חודשים, לאחר הפגנות ושביתות של העובדים. כבורר בין ההנהלה לעובדים מונה יו"ר הסתדרות המזון, משה סבג. ההנהלה התכוונה לפטר 90 עובדים. לאחר מו"מ ממושך, סוכם כי יפוטרו מעבודתם 60 עובדים.

במהלך המו"מ, הוצגו בפני נציגי העובדים נתונים אודות הקשיים החמורים בהם נתונים המפעל וענף המשחטות בארץ בכלל. נאמר לעובדים, כי אם לא יבוצעו פיטורים לאלתר, יסגור המפעל את שעריו לחלוטין.

המפוטרים הם ברובם תושבי אופקים, חלקם עולי אתיופיה מבאר־שבע, וחלקם תושבי העיירה הבדואית רהט. עשרות המפוטרים החדשים מגדילים באופן משמעותי את מספר המובטלים בעיירה, וכיום יש באופקים למעלה מ־400 מובטלים. המספר יעלה בתום עונת ההדרים וסגירת בתי האריזה.

מזכיר מועצת פועלי אופקים, סעדיה אלוש, אמר לכתבת „על המשמר", כי מועצת הפועלים שיגרה לראש הממשלה מכתב, ובו היא תובעת מהממשלה למצוא פתרון יסודי לאבטלה המחמירה באופקים. „אנו תובעים מהממשלה להתערב מיד ולמנוע פיטורים נוספים בענף ובמפעלים אחרים", אמר אלוש. „עכשיו מתחילה ההתמוטטות של המפעלים והמערכות החברתיות בערי הפיתוח. אנו יושבים על חבית חומר נפץ, שעשויה להתפוצץ בכל רגע".

לחוות הגז ניתנה ארכה של שבוע; החלוקה תימשך כרגיל

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שוטרי משטרת תחנת זבולון סגרו אתמול בשעה 10 בבוקר את חוות הגז בקרית אתא, בעקבות צו סגירה מינהלי שהוצא על ידי ראש העיר יעקב בן דניאל. הבוקר ישובו עובדי חוות הגז ויפתחו את השערים בעקבות ארכה שאישר אתמול השופט יצחק קלאוזנר בבית משפט השלום בחיפה.

אתמול עירערו ארבע חברות הגז הגדולות סופרגז, פזגז, אמישראגז ופטרולגז על צו הסגירה המינהלי שהוצא על־ידי ראש העיר, באמצעות פרקליטם עו"ד ד"ר ישראל לשם, אשר טען, כי חוות הגז פועלת זה שנה וחצי ללא רשיון ואין כל הצדקה למעשהו של ראש העיר לסגור את החווה בהוראת־רגע.

בא־כוח עיריית קרית אתא עו"ד בר טוב, טען כי דווקא בגלל התקופה הארוכה שבה פועלת חוות הגז ללא רשיון, אין עיריית קריית־אתא מוכנה ליטול על עצמה את הסיכון הנובע מכך לחיי אדם.

ראש עיריית קרית אתא יעקב בן דניאל אמר, כי ננזף על־ידי מבקר המדינה ומשרד האנרגיה על כי הוא מאפשר לחברות הגז לפעול ללא רשיון.

השופט יצחק קלאוזנר נתן לחברות הגז ארכה בת שבעה ימים והזמין את הצדדים לדיון בתום שבעה ימים.

חברות הגז הודיעו, כי החל מהבוקר ימשיכו בחלוקת גז כרגיל.

מפלגת הפועלים המאוחדת / המרכז

ישיבת מרכז המפלגה

תתקיים ביום רביעי 5.2.86 בשעה 15.00 באולם צוותא, רח' אבן־גבירול 30, תל־אביב

על סדר היום – דיון כלכלי חברתי:

התקציב, האבטלה ושחיקת השכר

„קשר כפול" — ראשון לתישאול

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

סגן ניצב אמנון שאלתיאל מי שמונה ע"י מפכ"ל המשטרה לבדוק את מקורן של הידיעות שפורסמו בעתונות בפרשת רצח מלה מלבסקי, החל השבוע בעבודתו.

ראשון העתונאים שזומן ל„תישאול", על־ידי שאלתיאל, היה עתונאי „על המשמר" אפי לנראו. לנראו זומן אתמול בבוקר על־ידי שאלתיאל על מנת לוודא את מקור ואמינות החומר, שפורסם בחתימתו במדורו „קשר כפול" ב„על המשמר" ביום ו' האחרון.

סנ"צ שאלתיאל, שקרא בעיון את הרשימה אודות יחסי המשטרה והעתונות בפרשת חוה יערי, טען, כי למעשה הרשימה בעיניו היא ממצה ומסכמת מכמה בחינות. הוא התעניין אודות הציטוטים שהובאו ברשימה מפיהם של כתבים פליליים בתל־אביב, ועל מקורו של הידיעות ואיסוף החומר וביקש לדעת האם הן נכונות ומדוייקות.

אפי לנראו טען, כי רשימה שמפורסמת בעתון אמורה להיות מדוייקת. כשביקש סנ"צ שאלתיאל מכתב „על־המשמר" שיחתום בחתימת ידו שהדברים אכן נכונים, על מנת שהרשימה תוכל לשמש גם כעדות, סירב לנראו לחתום וטען, כי אם יוזמן לחקירה רשמית יתכונן לכך ויתייעץ עם משפטנים.

19 אחוז תוספת למחירי הסיגריות

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מחירי הסיגריות מתוצרת מקומית הועלו החל מהיום בכ־19 אחוז, עליכך הודיע אתמול משרד המסחר והתעשייה. לדברי המשרד, העלאת המחירים נעשית במסגרת המדיניות של בדיקת מונופולים שנקלעו להפסדים.

דובר המשרד הוסיף, כי בדיקה שנערכה לגבי פעילות חברת „דובק", העלתה שהמפעל מפסיד באופן משמעותי בשל המחירים הנמוכים. לדבריו, מצב זה מנע מן המפעל את האפשרות לרכוש גידולי טבק — ולכן הוחלט להתיר את העלאת המחירים.

הדובר הדגיש, שמצב המפעל נמסר לבדיקה מיוחדת של רואה־חשבון חיצוני, ועם סיום הבדיקה יקבע המחיר החדש.

מבוקשים: רימונים שנגנבו על רקע פלילי

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

בחודש שעבר נגנבו ממחנה צבאי בצפון הארץ 168 רימונים בלילה אחד. בחקירה שפתחו במשותף משטרת ישראל והמשטרה הצבאית החוקרת, הובילו החשודים לעבר קבוצה של ווילי"ם סרבנים המשרתים בבסיסי בני השבט הבדואי ערב א־שיבלי ליד נצרת.

בחיפושים שנערכו בערב א־שיבלי, נמצאו תחילה 25 רימונים ומאוחר יותר נמצאו מסתורים נוספים של רימונים. בסך־הכל נתגלו 149 מן הרימונים שנגנבו.

הרקע לגניבת הרימונים הוא פלילי. עתה עורכת המשטרה האזרחית והצבאית חיפושים אחר 19 הרימונים הנוספים. מפקד היחידה בה בוצעה גניבת הרימונים הועבר מתפקידו.

ירידה ביבוא מיצרי צריכה בינואר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ירידה ביבוא מוצרי צריכה בני־קיימא נרשמה בחודש שעבר לאחר עליה בחודש דצמבר — עליכך מסר אתמול משרד־האוצר.

האוצר ציין, שיבוא המכוניות הפרטיות בחודש ינואר קטן ב־25 אחוזים, לעומת דצמבר, וביבוא של מקררים היתה ירידה של 41 אחוזים.

על־פי נתוני משרד־האוצר, ירדו מיסי היבוא בכ־18 אחוזים לעומת דצמבר, והדבר מצביע על־כך שרמת יבוא מוצרי צריכה חזרה למה שהיתה באוקטובר ובנובמבר. בדצמבר נרשמה עלייה ביבוא מוצרי צריכה, אך אז טען האוצר שהיתה זו תנועה חולפת.

האוצר אומר, שמאז תחילת שנת התקציב, ירדו מיסי היבוא בכ־5 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד: סך הכנסות המדינה בחודש ינואר היה 1070 מיליון ש"ח, כ־5 אחוזים יותר מהחודש הקודם.

הקיבוץ הארצי השומר הצעיר מפ"ם

מזכירות הקיבוץ הארצי ומפ"ם קוראות לחברים בקיבוץ הארצי להיות שותפים

לשביתת האזהרה

שההסתדרות יוזמת ביום ג' 4.2.86 בין השעות 10.00—12.00.

תחלואי המשק לא יפתרו על גבם של הפועלים. בשחיקת השכר ובסגירת מפעלים. יש לצאת בתוכנית הבראה של המשק: עידוד, צמיחה ופיתוח המשק היצרני.

הממשלה חייבת להבטיח לאזרחיה בטחון חברתי וכלכלי ולא לרמוס ולפגוע בערך העבודה.

הקיבוצים מתבקשים לקיים שיחות בשעות השביתה וליזום פגישות עם ועדי עובדים באזור.

לאחר שבוע של אי־בהירות — המנכ"לים יוצאים לקאהיר

הניסוח הישראלי לשאלת הבוררות — היכן צריך לעבור הגבול באיזור טאבה בין מצרים לישראל? — קרוב לניסוח האמריקני ● פרס: לא היה צורך בישיבת הקבינט

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר" ורפאל גאון, כתבנו בדרום וסוכנויות הידיעות

צוות המנכ"לים יוצא היום לקאהיר כדי לפתוח בשיחות על הכנת שטר־בוררות ויישום הסכמי הנורמליזציה עם מצרים. הקבינט התכנס אתמול בבוקר ואישר את נייר ההנחיות שהכין שלשום צוות המנכ"לים לקראת יציאתו.

נייר־ההנחיות מהווה פירוט ל־14 הסעיפים שבהחלטת הקבינט בקשר למצרים, מה־13.1.86. אחת הנקודות בנייר־ההנחיות, היא „השאלה" שעליה יתבקשו לענות הבוררים בעניין טאבה. השאלה, כפי שישראל מציעה לנסחה, היא: היכן צריך לעבור הגבול באיזור טאבה בין מצרים וישראל?

מודעי לא מאמין

במהלך הדיון הקצר בקבינט, אמר שר־האוצר, יצחק מודעי, כי אין לו אמון בדרך שוועדת המנכ"לים פעלה להכין את הנקודות לקראת הדיון בקבינט. על כך השיב, באורח נרגז, מנכ"ל משרד־החוץ דוד קמחי. הוא אמר, שאינו מוכן להיות שעיר־לעזאזל בכל פעם שצוות המנכ"לים חוזר מקאהיר ומתעוררות שאלות לגבי תוכן הסיכומים. אם אין סומכים על צוות המנכ"לים, אמר קמחי, מוטב שימנו צוות אחר, עם מנכ"ל האוצר ומנכ"ל משרד־הדתות.

ראש־הממשלה, שמעון פרס, אמר אתמול בראיון ב„קול ישראל", כי ניסוח „השאלה" בכתב־הבוררות, כפי שמציעה אותו ישראל, קרוב מאוד לניסוח האמריקני, שהוא: „איפה צריכים להיות סימני הגבול?"

פרס: העיקר השלום

במסיבת עיתונאים במועצה האזורית שער הנגב, בה התארח אתמול אמר פרס: „ישיבת הקבינט ביחס לנסיעת המנכ"לים למצרים היתה קצרה, וספק גדול אם היה בה צורך כלל."

פרס הביע תקווה, כי יעלה בידי המנכ"לים להגיע לניסוח השאלה המרכזית של הבוררות, ולהתחיל מיד לחזק את המסגרת של „הסכם הסל", הכולל החזרת השגריר המצרי, נורמליזציה, הפחת רוח במערכת היחסים, וכן הסכם מסגרת המאפיין את טאבה לאחר שיינתן פסק בוררות.

בתשובה לשאלות התלמידים במכללה ע"ש ספיר, אמר פרס, כי „גם אם לא כולם במצרים מעוניינים לחזק את השלום, אין זה צריך להחליש את השאיפה שלנו להגיע אליו ונוסיף לפעול בכיוון זה, בלא היסוס ובלא תחושה של צורך להצטדק. אני מרגיש כמעט חובה אישית כלפיכם וכלפי הדור היותר צעיר, לעשות כל מה שאני יכול, כדי לחסוך מכם את אימת המלחמה, על־ידי מניעתה, אם זה רק אפשרי. הדרך הטובה ביותר למנוע מלחמה, היא להגיע לשלום והדרך הטובה להגיע לשלום, היא לפעול למענו ולא להרתע ממכשולים", אמר פרס.

הסתייגויות במצרים

משלחת המנכ"לים תיפגש עם משלחת מצרית בראשות נביל אורבי, מנהל לשעבר של המחלקה המשפטית במשרד־החוץ, שנתמנה לפני שבועות מספר כראש משלחת מצרים במקומו של עבדל חאלים בדאווי, שנתמנה כשגריר מצרים באו"ם.

אוראבי אמר, כי המשלחת המצרית קיבלה הוראות להשלים בהקדם האפשרי את הגדרת התנאים לבוררות הבין־לאומית.

הנשיא מובארק אמר אתמול, כי למצרים הסתייגויות מסויימות לגבי תנאי ישראל לבוררות בפרשת טאבה.

מובארק אמר לעיתונאים, לאחר שיחות עם נשיא יוגוסלביה, ראדובאן ולאיקוביץ', כי הוא מקדם בברכה את בואה מחר של המשלחת הישראלית. לדבריו, 14 הנקודות שקבעה ישראל לגבי בוררות, הן „קונסטרוקטיביות, אם כי יש לנו הסתייגויות לגבי אחדות מהן".

ראשי המחבלים הערימו על ישראל...

(המשך מעמוד ראשון)

עד מהרה... סוריה תבחר במועד, במקום ובשיטה הנכונים".

את ההחלטה ליירט את המטוס הלובי בנתיב האווירי הבין־לאומי קיבלו גורמים מדיניים בכירים. שר הביטחון, יצחק רבין, ששהה בשעות היירוט בירושלים, דווח כל העת על המתרחש, באמצעות מזכירו הצבאי, תא"ל חגי רגב. כנודע לשר־הביטחון בשעה 3 אחה"צ, כי למעשה אין במטוס אף לא אחד מראשי ארגוני המחבלים, הגיב בשתיקה ובארשת־פנים קודרת.

במשך חמש השעות כהן שהו הסורים ואנשי הצוות בבסיס חיל־האוויר, הם נראו מתוחים ומבולבלים. הוגש להם כיבוד קל ואנשי הביטחון הבהירו להם, כי לא יאונה להם כל רע ובתום הבדיקות יורשו להמשיך בטיסה.

עם היוודע דבר יירוט המטוס, הפסיק רדיו לוב את שידוריו והודיע על המקרה. הוא דיווח, כי למעשה יורט המטוס כשהיה בטווח נחיתה של חצי שעה מנמל־התעופה של דמשק. לטענת הפיקוד האווירי של קפריסין, יורט המטוס במרחק של 75 ק"מ מקפריסין. לדברי הבקרה הקפריסאית, מסר המטוס הלובי, כי שני מטוסים עוקבים אחריו — ומיד אחר כך נותק עימו הקשר.

שלטונות לוב טענו בשידורי הרדיו שלהם, כי אוניית הצי השישי של ארה"ב בים התיכון („סארטוגה" ו„קוראל סי"), היו אלה שעקבו אחר המטוס הלובי וסיפקו את המידע אודותיו לחיל־האוויר של ישראל.

כתבנו מוסיף, כי על־פי מקורות זרים, היו אמורים ראשי ארגוני המחבלים — אחמד ג'יבריל, נאיף חוואתמה ונוספים להימצא באותה טיסה.

ארה"ב: בישלון למודיעין

פקידי ממשל בוושינגטון הכחישו אמש בתקיפות מתן סיוע כלשהו לישראל ביירוט המטוס הלובי. והאמריקנים טוענים, שהם הופתעו לחלוטין מתקרית זו.

מקורות יודעי־דבר בוושינגטון אמרו, שהמודיעין הישראלי היה תחת רושם מוטעה שבמטוס היו מנהיגי מחבלים.

התראה לנציגויות ישראליות

ישראל העבירה התראה לכל נציגויותיה בחו"ל להגביר את העירנות, נוכח האפשרות כי קדאפי יורה לבצע פיגוע ראוותני נגד יעד ישראלי.

גורמי ביטחון בישראל מעריכים, כי קיימת אפשרות שקדאפי ינסה לממש את איומיו לפגוע ביעד הישראלי או אמריקני בחו"ל, נוכח יירוט המטוס הלובי.

טרור ממלכתי

„ישראל תמשיך לתקוף יעדי מחבלים, בכל מקום ובכל שעה שתיראה לה" — אמר אתמול בכנסת שר־הביטחון, יצחק רבין, בהתייחסו ליירוט מטוס המנהלים הלובי.

מקורות צבאיים בכירים מסרו אמש, כי להערכת גורמי הביטחון והמודיעין בישראל, היו אמורים להמצא באותה טיסה ראשי ארגוני מחבלים.

מבחן בקאהיר

המבחן המעשי הראשון לתגובת העולם הערבי לפרשיית חטיפת המטוס הלובי, עלול לבוא לידי ביטוי כבר מחר, בעת הגעת משלחת המנכ"לים לקאהיר. מאז התקיפה האווירית של חיל האויר על בסיסי אש"ף בטוניס, הודיעו המצרים כי יראו בחומרה כל פגיעה בריבונות ערבית ואפילו בזו של לוב העויינת למצריים.

בינתיים הגיבה סוריה בחריפות על החטיפה ודרשה בדחיפות כינוס של מועצת הביטחון. סוכנות הידיעות הסורית, אשר מסרה את הידיעה, ציינה, כי שר החוץ הסורי, פארוק א־שרע, זימן אליו את שגריריהם של חמש המדינות שהן חברות קבועות למעשי הפירטיות והטרור המבוצעים על־ידי ישראל.

הלובים, לעומת זאת, הודרוו והאשימו את ארצות־הברית בשותפות עם ישראל למעשה החטיפה. הרדיו הלובי מסר בהודעה מיוחדת, כי „פיראטאים אוויריים ישראליים" יירטו את המטוס.

בחזרה מסמינר הטרור

ככל המתברר מהמקורות הערבים ייתכן מאוד כי יעד החטיפה האווירית היה מנהיגי ארגוני המחבלים אשר היו בדרכם חזרה מ„סמינר טרור" בלוב חזרה לדמשק.

בוועידה השתתפו: ג'ורג' חבש, אחמד ג'יבריל, סמיר ע'ושה, ראש חזית המאבק הערבית, ומנהיגי מחבלים נוספים מהפלגים הקיצוניים.

עין בעין

המטוסים הובילו אותו במבנה מיוחד לבסיס חיל־האוויר

צבי חלפון, בן 43, חבר קיבוץ בצפון, סיפר אתמול על הנחתת המטוס הלובי תחתוך בשדה־התעופה בצפון: „ראיתי מטוסים שמובילים מטוס אזרחי. קשה לי לדעת מאיזה סוג. הם הובילו אותו במבנה מיוחד כשהמטוס האזרחי היה באמצע וכיוונו אותו לבסיס. הבחנתי מייד שזו פעילות חריגה ומיוחדת למה שאנחנו רואים כאן בדרך־כלל. על המטוס לא היו שום סימני זיהוי, חוץ מאשר בזנב, שעליו היה איזה־שהוא ציור שדומה לברבור ועוד פס חום. המטוס כולו היה בצבע לבן.

המטוסים הובילו אותו בצורה כזו, שהכריחו את המטוס לרדת לקרקע. זה היה בין 1.30 ל־2 בצהריים. הייתי בשדה בדרך הביתה. המטוס היה כמאה מטר מעלי. זהו מטוס דו־מנועי בעל שני מנועים גדולים בחלק האחורי שלו. הוא טס במקביל לכביש. על הכביש נעצרו עוד שתי מכוניות שנוסעיהן הסתכלו כמוני על המראה המיוחד".

כתבתנו מוסרת, שבשערי שדה־התעופה שבצפון הארץ, בו הונחת המטוס הלובי, התאספו אתמול עשרות עיתונאים וצוותי טלוויזיה, שניסו להשיג כל מידע אפשרי.

צוות טלוויזיה מרשת סי.בי.אס. נעצר על־ידי משטרת מגדל־העמק בכביש לשדה־התעופה, נערך בו חיפוש מדוקדק והוא לא הורשה להמשיך בדרכו. לאחר שעות של המתנה ונסיונות כושלים להשיג כל מידע אפשרי ולראות את המטוס הלובי, התפזרו העיתונאים וצוותי הטלוויזיה מרחבת הכניסה לשדה־התעופה.

מירה יערי

* * *

„גלי צה"ל" החמיצו סקופ

הישראלי הראשון שידע על יירוט המטוס הלובי, הוא אזרח תושב כפר בצפון. אותו אדם, המתמחה כפי הנראה בזיהוי מטוסים, הרים עיניו לשמים והבחין במטוס המנהלים הלובי מלווה במטוסים ישראליים.

עוד בטרם נחת המטוס בבסיס חיל־האוויר קצת לפני השעה שתיים, מיהר האיש ומסר בלעדיות את הידיעה ל„טלפון האדום" בחדר החדשות של „גלי צה"ל". העורך התורן נדהם מן הידיעה המרעישה וביקש לאמת אותה עם מקורות צבאיים שטרם ידעו על הנעשה.

גלי צה"ל איבדו את הסקופ בשל מיגבלת הצנזורה. רק ב־5 אחה"צ, לאחר ששידר רדיו לוב את הידיעה, הוציאה ישראל הודעה רשמית על יירוט המטוס.

אבי בניהו

מכ"ם משוכלל בחיל־האוויר מונע חדירה לבסיסיו

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

חיל־האוויר משתמש במערכת מכ"ם משופרת על־מנת לגלות ולסכל כל אפשרות של חדירה רגלית או ממונעת לבסיסיו.

המכ"ם הוא מסוג ס.פ.ס. המיוצר בארה"ב ובצה"ל הותקנו בו שיפורים על־מנת להתאימו לצורכי חיל־האוויר. המערכת ניתנת להפעלה ניידת. ונייחת. בחלק מבסיסי חיל־האוויר מפעילות את המכ"ם חיילות מוכ"מות.

מכ"ם הס.פ.ס. סורק ב־360 מעלות את כל שטח הבסיס ומצליח לזהות מחוץ לבסיס תנועת אדם עד לרמה של זחילה. תוך מספר שניות סורקת קרן המכ"ם את כל שטח הבסיס ואינה מאפשרת כל חדירה.

כשהמכ"ם מזהה נקודה נעה הוא מאתר אותה, ננעל עליה ומתרגם את תנועתה לגליקול. במקרה של הסתערות בהיקף גדול על הבסיס, מסוגל הס.פ.ס. לזהות את נתיב הכוח ואת מספר כלי־הרכב וסוגם.

את הפרטים מסר ביטאון חיל־האוויר בגליונו האחרון.

„המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמורי
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 4–43360–3
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121 טל' 6–221125. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

שלוש שנים לרצח אמיל

פרופ' ליבוביץ: „שלום עכשיו" עוסקת ב„השקטת מצפון"

מאת חנה קים, כתבת „על המשמר"

בכנס המרכזי לציון שלוש שנים להירצחו של אמיל גרינצוויג המנוח, שנערך אמש ב„צוותא" תל־אביב, האשים פרופ' ישעיהו ליבוביץ' את „שלום עכשיו" ב„השקטת המצפון". כדבריו, על־ידי פעולות מחאה כמו הפגנות שתוצאותיהן מנוגדות לכוונותיהן.

פרופ' ליבוביץ' הביא לדוגמה — בכנס שנשא את הכותרת: „כוחו של המחאה" — את הפגנת 400 האלף. „שהודות לה המדינה ממשיכה בקו הכיבוש אך מוצגת כדימוקרטית", כדבריו. הוא הביא לדוגמה גם את הסתייגות „שלום עכשיו" מסרבני המלחמה. „ובכך העמידה עצמה התנועה על אותו מישור שבו ניצב אייכמן במשפטו. שבו טען, שחצו של הרשות החוקית הוא הקריטריון העליון".

מול קהל הומה באולם „צוותא". אמרה פרופ' רות גביזון, יש למחות נגד תהליכים ולא נגד אירועים, כפי שעושה זאת „שלום עכשיו". אפשר ללחום ולהוקיע את היסודות שאנו מתנגדים להם באופן ערכי, אך אנו לא עושים זאת. המחאה כנגד אירועים או בסירוב לשרת בלבנון, מסיטה בעצם את תשומת־הלב מבעיות המשק והחברה ושאר שיטחי היום יום שיש למחות על המדיניות הנוגעת להן".

פרופ' ירמיהו יובל שלל קיום מלחמת אזרחים וטען, כי זו היא „הרע העליון". לעומת זאת, פרופ' ליבוביץ' שאל: „אם קיים דבר שערכו למעלה מערך חיי אדם — מדוע מותר ללחום עליו רק במאבק בין שני עמים ולא במסגרת העם עצמו?"

פרופ' ליבוביץ' המשיך לשאול: „מיהו השמאל? הקו המפריד בעם עובר בין אלו המצדדים בארץ־ישראל השלמה לבין אלו התומכים בחלוקת הארץ בין שני העמים. אך איזה גוף ציבורי מציג פרוגרמה ובה שאיפתו לחלוקת הארץ?"

בכנס דיבר גם עופר אבני מקיבוץ נחשון, שצעד לצידו של אמיל גרינצוויג ז"ל בהפגנה שבה נרצח.

הזמרת נורית גלרון שרה את „אמיל" ולחקות „הגויה הטבעית" חתמה את הכנס.

מהיום עשרה ענפים ושירותים ללא פיקוח

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

שר המסחר והתעשייה, אריאל שרון, הודיע אתמול על הוצאת מהפיקוח על המחירים של 10 ענפים ושירותים, הנכנסת לתוקף היום.

שרון הודיע על הוצאה מהפיקוח של ענף הרהיטים, נגרות בניין, פירסום, ספרים (למעט ספרי לימוד), חומרי־הדברה, שירותי־הסברה, פרוות, ענף הבנייה, עבודות סלילה ושירותי חקירה פרטיים.

לדברי שרון, ההוצאה של ענפים אלה מהפיקוח על המחירים, התאפשרה הודות להישגים בתחום המחירים ב־7 החודשים האחרונים, מאז הופעלה התוכנית הכלכלית החדשה. שרון הדגיש, שמשרד התעשייה ימשיך בהוצאה הדרגתית, זהירה ומבוקרת, של ענפים ותחומים מהפיקוח על המחירים. לדבריו, גם הפעם נבחרו ענפים ותחומים שהוצאתם מהפיקוח לא תגרום להשפעות על מדד המחירים לצרכן או שהתחרותיות בהם היא רבה. משרד התעשייה והמסחר הגיע, שאיגוד לשכות המסחר תבטח להנהיג פיקוח עצמי על מחירי הרהיטים. לדברי המשרד, הוצאת ענף הבנייה מהפיקוח, היא תוצאת השפל העמוק השורר בענף.

● מדים חדשים הוכנסו אתמול לשימוש במשטרת ישראל. השוטרים הראשונים שלבשו אותם הם שוטרי תחנת קריית־שמונה ונמל התעופה בן־גוריון.

כך יורטו מטוסים בעבר

(המשך מעמוד ראשון)

אמור היה לטוס רב־המחבלים, ג'ורג' חבש. המטוס הצטווה לנחות בשדה־התעופה הישראלי, בשעה 9.30 בלילה.

במקום נחיתתו המתינו לו ראש־הממשלה דאז, גולדה מאיר, ושר הביטחון דאז, משה דיין. לאחר בדיקה קצרה של זהות נוסעי המטוס, הסתבר לאכזבת כולם, כי ג'ורג' חבש לא היה במטוס ובדיעבד נודע, כי ברגע האחרון החליט לשנות את תוכניותיו. המטוס שוחרר מעבור שעתיים.

בהקשר אחר לחלוטין — לישראל היה כבר אירוע בעבר עם מטוס נוסעים לובי. האירוע הטראגי התרחש ב־21 לפברואר 1973, כאשר מטוס נוסעים לובי, שטעה בניווט וחדר לשמי סיני, הופל על־ידי מטוסי חיל־האוויר. 107 נוסעים נהרגו וחמישה נוסעים אחרים נפצעו קשה.

אירוע זה שונה מן האירוע של המטוס הלבנוני ומן האירוע של אתמול, בכך שהרקע להפלתו של המטוס היה מידע שהתקבל בקהילות המודיעין הישראלית, בדבר אפשרות של הנחתת מטוס מתאבדים על אחד מריכוזי האוכלוסייה בישראל.

החליפין בשבוע הבא...

(המשך מעמוד ראשון)

מקורות אמריקניים אמרו, כי החילופין יתבצעו במערב־ברלין.

מקורות ממשלתיים מערב־גרמניים אמרו, כי מצפים שחילופי המרגלים יהיו בשבוע הבא, ויתבצעו במספר מקומות שונים.

העיתון „בילד" מסר אתמול, שהסובייטים דורשים גם 2 מיליון דולר תמורת שצ'רנסקי.

ההכנות בעיצומן

פקידי רשות בכירים, שהיו מעורבים בעבר בחילופי אסירים בין מזרח ומערב, שהו אתמול במזרח ובמערב ברלין, בעוד התרבו הסימנים לחילופי מרגלים בימים הקרובים, כולל שחרורו של פעיל העלייה, אנאטולי שצ'רנסקי.

רוח מזרחית עזה נשבה אתמול מעל גשר גליניקה הנטוש. שם שוחרר ב־1962 טייס מטוס הריגול האמריקני, גארי פאורס, ומשנה שעברה 23 אסירים מזרח־אירופיים. אולם לא ניכרה פעילות בלתי רגילה ליד הגשר.

מקום אחר

פקידים בכירים ממשל האמריקני, שהיו מעורבים בחילופי המרגלים האחרונים. כולל ראש המינהל, ג'ון קורנבלום, נכחו אתמול במשרדיהם. השגריר האמריקני במזרח־גרמניה, פרנסיס מיהאן, המכיר זה שנים את וולפגנג פוגל, עורך־הדין המזרח־גרמני שהתפרסם כתיווך לחילופי מרגלים, נכח גם הוא בלשכתו במזרח־ברלין.

פקידים מערביים במערב־ברלין אמרו, כי ייתכן ששלטונות ארה"ב יבחרו במקום אחר לחילופין, כדי למנוע המוני סקרנים ליד הדרך הגישה לגשר גליניקה. חילופין כבר נערכו גם בנציגויות האמריקניות עצמה ובנקודות־ביקורת אחרות כגון „צ'קפוינט צ'רלי".

(ע"י, א.פ.י, רויטר)

רבין בכנסת — בעקבות התקרית ליד מחולה

ביקורת קפדנית של צה"ל על היחידות בקו הבקעה

רבין מצדיק החלטת הרמטכ"ל שלא להחזיר את אלי גבע לשרות במערך הלוחם בצה"ל ● שריד: אסור שגבע יהיה הנענש היחיד והאחרון של מלחמת לבנון

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„צה"ל עורך ביקורת קפדנית יותר על היחידות הנכנסות לשמירה על הקו עם ירדן, אמר אתמול שר הבטחון, יצחק רבין, בוועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

בהתייחסו לאירוע החבלני ליד מחולה לפני כשבוע, אמר השר כי החיילים שהותקפו הגיבו בצורה נאותה.

„אין סימנים לשינוי במדיניות הירדנית באזור, גם הפיקוד הזוטר של חוסיין לא ידע על פעולת היחיד הרצחנית. ייתכן כי מספר קטן של חיילים ידע על הכוונה לפגוע בסיור", אמר רבין.

שר הבטחון ציין, כי המקרה הזה הוא חריג, וצה"ל לומד עתה את הלקחים הצבאיים.

רבין הצדיק את החלטת הרמטכ"ל, משה לוי, שלא להחזיר את אלי גבע לשרות במערך הלוחם של צה"ל. השר הזכיר, כי גבע לא הודה עד היום כי טעה.

השר גילה, כי לפני שקיבל את החלטתו לסרב, נפגש עם אלי גבע. רבין היה אז ח"כ האופוזיציה. הוא ניסה לשכנע את הקצין הצעיר, שלא לסרב פקודה. „זאת היתה גישתי אז והיום".

יוסי שריד (ר"צ), שהעלה את הנושא, טען כי אסור שגבע ישאר הנענש היחיד והאחרון של מלחמת לבנון. דן מרידור (ליכוד) סבר אחרת. לדעתו, נתן גבע דוגמה אישית רעה". החזרתו לשרות היא בדיוק ההפך למה שנחוץ כרגע לצבא".

פסח גרופר (ליכוד) קרא לפוליטיקאים שלא להתערב בשיקולים של צה"ל. גם שרה דורון הצדיקה את שיקולי הרמטכ"ל. מי שהיה רמטכ"ל מלחמת לבנון, רפאל איתן (התחיה), טען כי בשעה שגבע היה מפקד בצה"ל, לא דובר בשום קבוצת פקודות על כניסה לביירות.

רבין: אני מחויב לממשלת הליכוד בעניין בית הדסה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר"

„יש סתירה בין צורכי הבטחון ובין מסקנתה של פליאה אלבק בנושא הרחבת בית הדסה בחברון ואיכלוסו בתושבים נוספים", הודה אתמול בכנסת שר הבטחון, יצחק רבין. „לא יכולתי אלא לקבל את דעת גורמי צה"ל", אישר השר.

רבין אמר דברים אלו בהשיבו לשאילתה בע"פ של שולמית אלוני (רץ). היא התלוננה, כי בעקבות הרחבת בית הדסה מטרידים החיילים המופקדים על שמירת המקום את בעלי החנויות הערבים שבסביבה. עוד שאלה אלוני, מדוע לא החזירו השלטונות את בית הדסה ליעדו המקורי, דהיינו הקמת מרפאה לטובת כל האוכלוסיה באזור.

שר הבטחון ציין, כי בנושא בית הדסה הוא מחויב להחלטת ממשלת הליכוד מ־23.3.80. זאת למרות שדעתו האישית בנושא היא אחרת. יתר על כן, גם גורמי צה"ל המופקדים על הבטחון בחברון סבורים, כי הרחבת בית הדסה לא תעזור לשמירת השקט באזור.

בהתייחסו לפליאה אלבק, מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, ציין רבין, כי היא תבעה מפורשות, כי בד־בבד עם הרחבת בית הדסה, יש להקפיד, כי בעלי החנויות הערבים באזור לא יפגעו. בפועל לא הסתייע הדבר. הערבים נפגעים. ורבין אינו יכול לעזור להם. כיוון שצורכי הבטחון הם הקובעים.

הצבעה על הסרת חוק „מיהו יהודי" היום בכנסת

צופים כי בהצבעה יהיו עריקות רבות בליכוד ● בורג ופרוש דחו לחצים לחזור מחו"ל

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

הכנסת תסיר היום, בפעם השמינית, את הצעת „הלובי הדתי", לשנות את חוק „מיהו יהודי". הליכוד, הסיעות הדתיות והימין יתמכו בחוק. המערך וסיעות השמאל יצביעו נגדו.

השר ד"ר בורג (מפד"ל) ומנחם פרוש (אגו"י) דחו את כל הלחצים שהופעלו עליהם, לחזור לקראת ההצבעה לארץ מחו"ל.

„מיהו יהודי", יעלה היום ע"י הסיעות הדתיות, למרות שגם להן ברור, כי הכנסת לא תקבל את החוק. הלובי הדתי של חסידי חב"ד, בראשותם של ברקה וולף והרב שמואל חפר, לוחץ להעלאת הנושא בכל מחיר.

יעלה את החוק חה"כ אבנר שאקי (מפד"ל).

צופים כי בהצבעה יהיו עריקות רבות בקרב אנשי הליכוד. בהסכם הקואליציוני עם הסיעות הדתיות, הבטיח יצחק שמיר, כי לפחות 38 מאנשיו יתמכו בחוק. כבר עתה ברור, כי הליכוד יצליח לגייס לנושא לא יותר מ־35 ח"כים.

שרה דורון, ודן תיכון יצביעו נגד החוק. אריאל וינשטיין, פסח גרופר ואוריאל לין יעדרו מההצבעה. גם אהוד אולמרט מחרות הפתיע כשהודיע כי לא יתמוך בחוק.

במערך הוטלה משמעת סיעתית. כל ח"כי הסיעה, להוציא הרב מנחם הכהן, יצביעו נגד החוק. גם ראש הממשלה שמעון פרס, שישיב ללובי הדתי, תומך בהצבעה חד־משמעית נגד החוק. מההצבעה יעדר מיכה חריש, השוהה בחו"ל. הוא התקזז עם השר בורג. לעומת זאת, לא נמצא כל מועמד לקיזוז עם חה"כ פורוש.

בד־בבד עם ההצבעה על „מיהו יהודי" תצביע היום הכנסת גם על שני חוקים „אחים". אלעזר גרנות (מפ"ם) יעלה הצעת חוק פרטית, הקובעת כי רק רוב מיוחס, של לפחות 80 ח"כים, יהיה מוסמך לשנות את „מיהו יהודי".

סיעת רץ דורשת, כי כל מי שמכריז על עצמו כיהודי, יוכר ע"י שלטונות המדינה ככזה. גם לשתי הצעות החוק האלה אין כל סיכוי לזכות באמון הכנסת.

שגרירות ארה"ב בת"א תועבר לאתר אחר

מאת זאב בליצר, כתבנו בארה"ב

וושינגטון. — מחלקת המדינה מציעה לבנות משכן חדש לשגרירות ארה"ב בתל־אביב, בהשקעה של 84 מיליון דולר.

ההצעה כלולה בדו"ח שהוכן על אמצעי הבטחון הנינקטים בנציגויות ארה"ב בעולם.

מזכיר המדינה שולץ אישר אתמול בעדות לוועדת החוץ של הסנט, כי מיקומה הנוכחי של השגרירות האמריקנית בתל־אביב אינו די בטוח.

שולץ סיפר, כי בעת ביקורו בישראל הראו לו כמה אתרים אלטרנטיביים שנראו בטוחים יותר. לעומת זאת המיקום הנוכחי של השגרירות איננו נראה לו כלל וכלל. „הוא ממש על המדרכה ובאחד האזורים הפתוחים יותר של העיר".

דראושה: יש להדיח את שמואל גורן

מאת כתבנו בכנסת

מתאם הפעולות בשטחים, שמואל גורן, מונע פגישות בין מנהיגים ישראלים ומנהיגים פלשתינים, טען אתמול ח"כ המערך עבד ווהב דראושה. הוא מבקש משר הבטחון, יצחק רבין, כי ידיח את גורן.

בגילוי־דעת, אותו פירסם אתמול, טוען דראושה, כי בחבלו בפגישות אלה, פוגע גורן בסיכויי השלום. כדוגמאות הוא מביא פגישות מתוכננות בין השר עזר ויצמן וראשד א־שווא, לשעבר ראש עיריית עזה ובין מנכ"ל משרד החוץ, דוד קמחי ועו"ד שהארה מראמאללה, שבוטלו בהשראת גורן.

דראושה טוען, כי גורן מתנשא, במיוחד ביחסו למנהיגות המקומית. לדבריו, המתאם גם מעכב פיתוח מוסדות אקדמאיים ומסרב לאשר תוכניות פיתוח ובנייה באל־נג'אח, באבו־דיס, בעזה ובמקומות אחרים.

חיילים לא ישתתפו בסדרות חינוך בישיבות של חוזרים בתשובה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

ראש אכ"א, האלוף מתן וילנאי, הודיע אתמול לוועדה משותפת לוועדות החוץ והבטחון והחינוך, כי בעקבות תופעת החזרה בתשובה הוחלט בצה"ל, כי רק מפקדים מדרגה של תת־אלוף ומעלה יהיו מוסמכים להזמין גורמים אורחיים להרצאות בפני חיילים.

הוטל איסור על יציאת החיילים לסדרות חינוך, בישיבות של החוזרים בתשובה. מעתה יתקיימו הסדרות רק במתקנים צה"ליים.

אלוף וילנאי סיפר, כי לאחר שצה"ל קיבל את ההנחיות החדשות, הוא אישית קיבל מכתבים, בהם הוטחו בו הכינויים נאצי, אנטישמי והיטלר. לדעתו, ההחלטות האלה באו להגן על החיילים „מהחשפות לאש שאיננה חיונית".

וילנאי מסר, כי בבדיקה שערך התברר כי מספר החוזרים בתשובה שהפסיקו לשרת בסדיר או במילואים מגיע לעשרות בודדות, כולל שני טייסים.

קצין חינוך ראשי, תת־אלוף נחמיה דגן, אמר כי צה"ל ימשיך לעסוק ביהדות, מסורת וציונות, אולם הדבר ייעשה בשני סייגים: הדוברים לא יחרגו ממטרות והשקפות צה"ליות והפעולות ייערכו במתקנים צה"ליים.

אהרן הראל (מערך) טען, כי הרבנים המחזירים בתשובה, הפועלים בצה"ל, הם אנטי־ציוניים, הם מטיפים בפני החיילים שלא לשרת בצה"ל. הם גם לוחצים לפרק מסגרות משפחתיות.

נשבר חרם „התחיה" על תנועת „כך"

מאת כתבנו בכנסת

סיעת התחיה הצטרפה אתמול למאיר כהנא (כך) והצביעה יחד עימו אי־אמון בממשלה.

זו הפעם הראשונה שסיעת התחיה משתפת פעולה עם מאיר כהנא. עד כה החרימה סיעה זו, כמו יתר סיעות הכנסת (להוציא שתי הריגות של ז"ש) את „כך". דוברי התחיה גם טענו, כי הם נוהגים כך כיוון שבתורתו של כהנא יש מספר אלמנטים גזעניים.

כהנא הביע אי אמון בממשלה בשל מדיניותה בנושא הר הבית. איש משרי הממשלה או מח"כי הקואליציה לא טרח לענות לו. בעת ההצבעה למרבה הפלא הצטרפו אליו יובל נאמן והרב אליעזר וב. ולדמן, ח"כי התחיה.

אוטובוסים חשמליים ינועו בכבישי הארץ

מאת כתבנו בכנסת

משרד־התחבורה אישר לחברת החשמל לייבא לארץ שני אוטובוסים המונעים בכוח החשמל. אוטובוסים אלה ינועו, באופן נסיוני, בכבישי הארץ. לאחר תקופת הנסיון יכריע המשרד, אם לאפשר תנועת כלי רכב חשמליים בישראל. דברים אלו אמר אתמול שר־התחבורה חיים קורפו, בתשובה לשאילתא של יאיר צבן (מפ"ם).

צבן התלונן, כי בקיבוץ עין־השופט רצו להביא רכב חשמלי להסעת העובדים אל ומן המפעל המקומי לאביזרי חשמל. אך משרד־התחבורה דחה את הבקשה.

במפעל זה, שמחזורו 3.5 מיליון דולר, והוא מוכר כיצואן מוסמך, 60 מבין 75 העובדים עברו את גיל ה־70. לדעת צבן, רכב חשמלי, שמהירותו 15 קמ"ש, הוא הפתרון הבטיחותי, האקולוגי והזול ביותר למקרה של עין־השופט, ומקרים רבים אחרים.

52 אלף מובטלים — גידול של 11 אחוז

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מספר מחפשי העבודה אשר היו רשומים בלשכות התעסוקה, גדל בחודש האחרון ביותר מ־11 אחוזים, והגיע ל־52 אלף, כך עולה מנתונים שפורסמו אתמול ע"י שירות התעסוקה. יצוין, שמספר זה לא כולל מובטלים שלא נרשמו בלשכות התעסוקה.

שירות התעסוקה מוסיף שכ־22 אלף אנשים היו מובטלים 6 ימים או יותר במהלך חודש ינואר — עלייה של 13 אחוז לעומת ספטמבר.

במספר מקבלי אבטחת הכנסה חלה עלייה נוספת — 8700 אנשים קבלו אבטחת הכנסה מביטוח הלאומי.

שר העבודה והרווחה, משה קצב, אמר אתמול לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, שהצעת תקציב המדינה אינה נותנת מענה לבעיית האבטלה המתרחבת. קצב התריע מפני אובדן השליטה על האבטלה.

רב ☆ פרס מצטבר
400
אלף שקלים חדשים ש"ח
400 מיליון שקלים ישנים
מכונים השבוע לכיסו של זוכה יחיד, ללא שותפים
צריך ☆ פיס בחיים.
כולל צבירה
ההגרלה ביום ה'

מחנה לוי יערער על חוקיות תוצאות ההצבעה בחירות

נצחון יוקרתי למחנה שמיר — הכריע ברוב 54 אחוזים להוסיף 150 צירים ללא בחירות ● אנשי לוי יפנו לבית־הדין התנועתי

מאת דורית גבן,
כתבנו לענייני מפלגות

אנשי מחנה לוי יערערו על חוקיות תוצאות ההצבעה שנערכה שלשום בלילה במרכז תנועת החירות.

הצעתם של השרים שמיר וארנס זכתה לרוב של 54 אחוזים ואילו הצעת לוי־שרון קיבלה רק 46 אחוזים. היה זה נצחון יוקרתי למחנה שמיר, אשר הצליח להתגבר על התנגדותם של שרון ולוי לתוספת של 150 צירים נוספים לוועידת חירות — ללא בחירות.

אנשי מחנה לוי טענו לאחר היוודע תוצאות ההצבעה החשאית, כי את הכף לטובת שמיר הכריעו אנשי "לעם" אשר השתתפו בהצבעה, וככל הנראה תמכו בהצעת שמיר־ארנס.

כתבתנו מציינת, כי פעם נוספת התברר, כי במרכז הנוכחי של חירות יש למחנה שמיר רוב. יש לציין עוד, כי התוצאות הן פגיעה ביוקרתו של דוד לוי, אשר הפיל את כל כובד משקלו נגד ההצעה של שמיר לתוספת צירים לוועידה על־פי קריטריון סקטוראלי.

לוי ושרון לא השכילו לפני ההצבעה לקבל את הצעת מחנה שמיר, למרות שהיתה מצומצמת יותר מן ההצעה המקורית, שדיברה על 400 צירים ממונים.

מחנה לוי היה משוכנע, כי התייצבות לוי ושרון יחד במרכז נגד ההצעה של מחנה שמיר תביא להחלטה נגד ההצעה.

ראשי מחנה לוי קיימו אתמול התייעצויות לגבי צעדיהם הבאים. נראה, כי הם מתכוונים כצעד ראשון לבית־הדין התנועתי בערעור על ההצבעה בטענה, כי הצעה כזו, הנוגדת את החוקה, מחייבת רוב של שני־שלישים לפחות.

במחנה לוי נשמעו גם קולות קיצוניים, שקראו לא להשתתף בוועידה, אשר תיפתח ב־9 למארס, ולקיים במקביל ועידה נפרדת.

כתבתנו מציינת, כי גם ההצעה של מחנה שמיר לגבי הרכב רשימת הוועדה הבוחרת, שבסמכותה להוסיף 10 אחוזים של צירים מבין החברים הוותיקים והמייצגים, זכתה לרוב של 58 אחוזים.

יש לציין, כי בהרכב הוועדה החשובה הזו אין אף חבר ממחנה לוי. זאת מאחר ששני חברים ממחנה לוי שהופיעו ברשימה תבעו מארנס לפני ההצבעה, להסיר את שמם.

עובדי המספנות לשמאי:

אתה שותף של קורפו ואתם לא שווים כלום

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

"תלך מפה אתה והמפלגה שלך, אתה השותף של קורפו ומודעי ואתם לא שווים כלום", צעקו אתמול מאות מעובדי מספנות ישראל לעברו של נציג הליכוד בהסתדרות, יעקב שמאי, שהגיע בשעות הצהריים למספנות ישראל וביקש לדבר בפני הפועלים.

שמאי הושתק על־ידי הפועלים בצעקות ובגידופים, ולאחר שיכנועים של אנשי הוועד, הצליח לומר מספר משפטים.

בין היתר אמר שמאי, כי פנה לשרים קורפו ומודעי להתפטר מתפקידם, בגלל אחריותם למצב אליו נקלעה המספנה. "קורפו נוהג באטימות מוחלטת בכל הנוגע למספנה".

אתמול, סמוך לשעה 10 בבוקר, התחלקו עובדי המספנה לשתי קבוצות. קבוצה אחת הפגינה בסמוך לשערי המספנה בכביש איזור התעשייה. אך לא חסמה את הכביש.

קבוצה שנייה יצאה מהמספנה בצעדה, כשהיא נושאת שלטים לצומת וולקן, שם נחסמה הצומת חלקית. אך לא נוצר מגע עם כוחות המשטרה, ששמרו על הסדר. כעבור כשעתיים שבו פועלי המספנות מהפגנה זו למספנה.

סמוך לשעה 5 בערב יצאו חברי ועד המספנה לפגישה עם כונס הנכסים, עו"ד עמרם בלום, בירושלים, כשנושא השיחה, ככל הנראה, תיפעול המספנה במצב הנוכחי.

מועצת עיריית חיפה פירסמה אתמול הודעת סולידריות ותמיכה במאבקם של פועלי המספנה.

פועלי מספנות ישראל ייצאו ביום ראשון הקרוב בחברת ועדי עובדים ומזכירות מועצת פועלי חיפה להפגנה מול בניין ראש הממשלה ומשרד האוצר בירושלים. אם משרד האוצר לא יזרים את הכספים להפעלת המספנות – זאת מסר אתמול דובר מועצת פועלי חיפה, משה גוטר.

גל מעצרים שני בירושלים

מנהל משרד הרישוי ו־4 בוחנים נעצרו בפרשת השוחד

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר" וכתב עתי"ם

מעצרו של מנהל משרד הרישוי בירושלים ועמו ארבעה בוחנים, שנעשה באישון לילה, טרם השלים את מעגל העצורים וצפויים כנראה מעצרים נוספים בפרשה הסבוכה.

מחקירת המשטרה עד כה מסתבר, כי היקף מתן הרשיונות הכוזבים הוא הרבה יותר גדול ממה ששיערו תחילה. מקבלי הרשיונות תמורת שלמונים הם לא רק ירושלמים. גם מערים אחרות הגיעו נבחנים ששמעו, כי בבירה ניתן לעבור "טסט" תמורת דמי שוחד.

לפני ימים אחרים, כאשר נשאל מנהל משרד הרישוי, יוסף בג'יו, בן ה־63, על הפרשה משך בכתפיו, ואמר כי לא ידע דבר וחצי דבר על המתרחש.

חוקרי המשטרה סבורים, שיש בידם ראיות לכאורה על חלקו של המנהל בשערוריה.

בג'יו, שהגדיר את השמועות על חלקו כ"רכילות זולה", מצא עצמו עצור לחקירה. עד כה עצרה המשטרה 17 איש, ביניהם כמחצית מהבוחנים המועסקים במשרד הרישוי וכן שני מורים לנהיגה.

המשטרה הסתייעה בחקירתה בסוכן הסמוי ששתלה במשרד וכן במורה לנהיגה שיופיע כעד־מדינה במשפט.

למרות גל המעצרים המשיכו אתמול בוחני משרד הרישוי במלאכתם כשרק הנבחנים מגלים עצבנות מובנת.

ממשרד התחבורה נמסר, כי שלושה מן הבוחנים שנעצרו אינם עובדים עוד במשרד הרישוי. בגל המעצרים הראשון, לפני שלושה שבועות, נעצרו כזכור שני בוחנים, שבעה מנהלי בתי־ספר לנהיגה ומורים לנהיגה, ועובד של משרד הרישוי.

בית־משפט השלום בבירה שחרר אתמול בערבות של 5000 ש"ח את מורה הנהיגה יחיא אהרון, נגדו הוגש כבר כתב־אישום לבית־המשפט המחוזי. היום יוגשו ככל הנראה כתבי־אישום נוספים נגד חלק מן החשודים שנעצרו בגל הראשון.

"אמל" מגייס כספים באירופה ובדר"אמריקה

מאת יהודה צור,
כתב "על המשמר"

תנועת "אמל" משגרת בחודשים האחרונים משלחות לחו"ל לגייס כספים לצרכי האירגון בלבנון ולקיום מסע הסברה באירופה ובאמריקה הלאטינית.

אירגון "אמל" שיגר משלחת אף לברזיל, שם קיימת קהילה של שיעים מהגרים מלבנון לאיסוף כספים.

במסגרת ביקורה של המשלחת, ובה חברים בכירים מ"אמל", נפגשו חבריה עם גורמים ממשלתיים והסבירו את עמדתם בכל הקשור לסכסוך בדרום־לבנון.

בקהילות אחרות של יוצאי לבנון הגיעו גם משלחות של "אמל" המנסות לשלב גיוס כספים בהסברה. המשלחות נפגשו עם גורמים מגרמניה, איטליה ואמריקה הלאטינית בשבועות האחרונים.

חיפושים אחר ילדה מצפת

כוחות משטרה, המשמר האזרחי ומשמר הגבול מחפשים מאז יום א' בערב את הילדה שרית אפוטה בת 13 מצפת.

שרית יצאה את ביתה ביום א' בשעה 07.50 בבוקר לשיחה עם מורה. היא ביקרה אצל המורה, שוחחה עמה ומאז נעלמו־עקבותיה.

הוריה שלמה והבה חיפשו תחילה בבתי חברים, קרובים וידידים, ומשלא מצאוה — דיווחו למשטרה.

שרית עזבה לאחרונה את בית־הספר החקלאי "שפיה" שליד זכרון־יעקב והיתה אמורה להיקלט בבית־ספר אחר.

תיאורה: גובה 165 ס"מ, שיער קצר אדמוני, לבשה סוודר אדום ומכנסי ג'ינס עם פסים ונעלה נעליים שחור־לבן. (עתים)

3 נשים נפצעו בפיצוץ מטען חבלה ברמת־גן

מאת אבי בניהו,
כתב "על המשמר"

מטען חבלה בינוני התפוצץ אתמול בשעות הבוקר ברמת־גן. כתוצאה מהפיצוץ נפגעו שלוש נשים.

הפיצוץ אירע בסביבות השעה 7.30 בבוקר ברח' ז'בוטינסקי 125 ברמת־גן. המטען, שהיה כפי הנראה מתוצרת בית, הוטמן בתוך פח אשפה שהיה גדוש זבל. הפיצוץ אירע בשעה שעשרות אזרחים המתינו בתחנות אוטובוס בדרכם לעבודה.

כתוצאה מהפיצוץ ומההדף שנוצר נפצעו שלוש נשים, שהמתינו בתחנת אוטובוס סמוכה. שמש אתי, בת 21, מרמת־גן נפצעה באורח בינוני; סינגל לילי, בת 51, וענת אשר, בת 23, אף הן מרמת־גן נפצעו באורח קל.

כל הפצועות הועברו באמבולנסים לחדר־המיון במרכז הרפואי תל־השומר.

כתוצאה מהפיצוץ נגרם נזק גם לשלוש חנויות סמוכות. למקום הוחשו חבלנים ושוטרים ממשטרת מרחב הירקון. הם סגרו את איזור האירוע וסרקו את המקום על מנת לוודא שאין מטענים נוספים.

כוחות הבטחון עצרו לחקירה ראשונית 40 איש, מרביתם בני מיעוטים, שהיו באיזור.

"צים" תצמצם 53 תקנים של ימאים

מאת יואב אביב,
כתבנו בחיפה

חברת "צים" תצמצם 53 תקנים של ימאים המשרתים על אניותיהם לאחר הסכם שנחתם בין החברה לאיגוד הארצי של הימאים הדירוגיים.

כתבנו מוסר, כי על־פי ההסדר יצומצמו 53 תקנים בשני שלבים. וזאת כדי להתאים את מצבת כוח האדם להיקף התעסוקה באניות החברה.

במסגרת ההסדר תאפשר החברה פרישה מרצון ל־75 ימאים, בפיצויים מוגדלים, וכן פרישה מוקדמת ל־62 ימאים שגילם מעל 57.

מהנהלת "צים" נמסר אתמול, כי ההנהלה רואה בהערכה רבה את צעדם של הימאים הדירוגיים ורואה בו צעד נוסף להבראת ענף הספנות.

אנשים ואירועים

52 אלף מטבעות מחצו למוות איש "ברינקס"

לאגונה הילס, ארה"ב. — איש בטחון של החברה האמריקנית "ברינקס" להובלת כספים מת שלשום לאחר שנמחץ ע"י 52,000 מטבעות של 25 סנט, מוחמת בלימה פתאומית.

26 ארגזים — שמשקלם היה יותר מ־1200 ק"ג והם הכילו 13,000 דולר — נפלו ומחצו את העובד כאשר הנהג של הרכב המשוריין בלם לפתע כדי להימנע מהתנגשות עם מכונית אחרת בכביש המהיר של סנטה אנה שבקליפורניה.

הנהג עצר מיד כדי להזעיק עזרה, אולם מחמת החיפזון סגר את הפתחות בתוך הרכב, וכאשר הגיעו הרופאים, נאלצו להמתין למנעולן, ולבסוף נאלצו לקבוע את מותו של איש הבטחון, כתוצאה מדום לב.

המשטרה מסרה כי ההרוג, הראנר אראקיליאן, 34, עבר על התקנות של החברה. בעת התאונה הוא לא היה צריך להימצא בחלק האחורי של הרכב יחד עם המטען, אלא לימין הנהג. (עתים)

אמנות אימפריוניסטית מתארחת במוסקווה

מוסקבה. — 40 תמונות שמן של ציירים צרפתיים אימפריוניסטיים ופוסט־אימפריוניסטיים, שנשלחו ע"י הגלריה הלאומית "נשיונל גלרי" בוושינגטון מוצגות החל מאתמול במוזיאון הרמיטאז' בלנינגרד.

על־פי הסכם לחילופי אמנות, שנחתם בדצמבר אשתקד, יוצגו החל מה־ן במאי יצירות אמנות ממוזיאון הרמיטאז' בוושינגטון, ולאחר מכן בלוס־אנג'לס וניו־יורק.

מנהל המוזיאון של לנינגרד, בוריס פיוטרובסקי, והשגריר האמריקני ארתור הרטמן, אמרו בטקס הפתיחה, כי חידוש חילופי האמנות הוא אחד הפירות של ועידת הפיסגה האמריקנית־סובייטית שנערכה בנובמבר אשתקד.

תמונות מהאוסף של התעשיין האמריקני ארמנד האמר, יוצגו גם הן בבריה"מ בחודש מארס.

מהדורת החדשות הראשית של הטלוויזיה הסובייטית הקרינה תמונות של רוסים המבקרים בתערוכה האמריקנית החדשה, אשר תעבור לאחר מכן למוסקבה. (עדו)

משרד החינוך ממליץ על "הפלשתינאית"

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

ועדת הרפרטואר להצגות לילדים ולנוער של המזכירות הפדגוגית ממליצה לפני תלמידי כיתות יא'—יב', כי יילכו לראות את הצגת "הפלשתינאית", פרי עטו של יהושע סובול. ההצגה מועלית עתה בידי תיאטרון חיפה.

כן ממליץ המשרד לתלמידים לצפות בשלושה מחזות המבוססים על יצירתו של יאנוש קורצ'אק: "המלך מתיא הראשון" ב"הבימה", "קורצ'אק" בתיאטרון חיפה ו"גזוזטות ודמוקרטיה". המשרד גם ממליץ על מחזה מוסיקלי של גייל הראבן "אגדה חדשה", "שמפרחת" מאת קינן בביצוע עדי עציון, "רומן והמנסה" מאת גורמנז ב"בימת קדם". "הזקן שהפריח דובדבנים" בביצוע נטע פלוצקי, "הזמיר מארץ סין" מאת אנדרסן ו"אלדין ומנורת הקסמים", מסיפורי אלף לילה ולילה.

"בית יאיר" ע"ש אברהם שטרן נפתח לקהל

"בית יאיר" ע"ש מפקד לח"י אברהם שטרן, שנרצח לפני 42 שנה על־ידי הבריטים, נפתח אתמול לקהל לאחר ששופץ. בבית זה נמצא כבר ארכיון לח"י, הוצאת הספרים ע"ש אברהם שטרן, והמדרשה הלאומית שמקיימת בו ימי עיון לכיתות בתי־הספר והרצאות לבוגרים בערבים. המוזיאון המתוכנן טרם הוקם.

הבית, ברחוב מזרחי ב' לשעבר, שם נרצח אברהם שטרן, נקנה על־ידי אגודת חברי לח"י לפני 25 שנה והיא פינתה ממנו את הדיירים.

בין הבאים היו מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר, שהיה מפקד לח"י אחרי נפילתו של אברהם שטרן, השר משה ארנס, ח"כ גאולה כהן, ד"ר ישראל אלדד, סגן השר מיכאל דקל, שולמית שמיר, שהיתה קשרית בלח"י. (עתים)

15 סרטי תעמולה נאציים יוקרנו בוועידה בין־לאומית בבר־אילן

הוועידה הבין־לאומית על השימוש בקולנוע בתעמולה של הרייך השלישי תערך מיום ג' עד 13 בו באוניברסיטת בר־אילן. על כך מסרו מארגני הוועידה, פרופ' צבי בכהר, יו"ר הוועידה, וד"ר ברוך גיטליס, מנכ"ל הוועידה, במסיבת עיתונאים אתמול באוניברסיטת בר־אילן.

במסיבה נמסר, כי בוועידה יוצגו 15 סרטים נאציים שאסור להקרינם בגרמניה. חלק מהסרטים נתפסו על־ידי הסובייטים ונמסרו לממשלת [illegible]. כל הסרטים יוצגו בשלמותם.

4 מ־15 הסרטים מוצגים בעולם ובמדינות ערב, כי למזרח־גרמניה יש תשלילים. מהסרטים האלה הם מפיצים אותם בעולם. חלק מהסרטים שיוצגו בוועידה התקבלו מידי אספני סרטים. (עתים)

בירושלים ייקרא רחוב ע"ש ד"ר דוד מרץ

ביום השנה החמישי למותו של ד"ר דוד מרץ ז"ל, ממנהיגיה הבולטים של יהדות צ'כוסלובקיה, החליטה עיריית ירושלים לכבד את זכרו ולקרוא שם ברחוב ברמת־שרת בירושלים על שמו.

טקס הסרת הלוט, בו יקחו חלק יוצאי צ'כוסלובקיה, ידידיו ומוקיריו בכל חלקי הארץ, יתקיים ביום שני הבא.

ד"ר מרץ היה ממנהיגיה של התנועה הציונית העולמית. (שדה)

היום: מחכים לשצ'רנסקי

יהודים במקום מט"ח

הסובייטים זקוקים לסיוע כלכלי. במקום דולרים הם משלמים בעסקות חליפין, במחוות של רצון טוב — אומר ד"ר אמנון סלע, מהמחלקה ליחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית

מאת יוסף שמי

השמועות על שחרורו הקרוב של אנאטול שצ'רנסקי תמורת מרגלים סובייטיים העצורים במערב מעוררות תקוות רבות, אם כי טרם ניתן להם אישור רשמי. ד"ר אמנון סלע, האמנם יתירו הסובייטים את אנאטול שצ'רנסקי?

ד"ר סלע: שאלה טובה, שיש להפנותה לקרמלין. אני על כל פנים אינני כוח.

אם אכן יתנו לשצ'רנסקי לצאת מבריה"מ, מדוע יעשו זאת?

— התשובה מורכבת, והיא כרוכה גם במצבה הכלכלי של בריה"מ. בריה"מ סובלת זה יותר מעשור שנים בדאגה חמורה מאוד נוכח הקיפאון הכלכלי. מהפירסומים ניתן ללמוד שהם עומדים להציג לפני באי ועידת המפלגה תוכנית כלכלית שמרנית ביותר. בעבר, בתקופתו של כרושצ'וב, למשל, ניסו להשיג ואף לעבור את ארה"ב בייצור, בנידון העבודה, באספקה וברמת־החיים. על כך התפתחות כלכלית וטכנולוגית. כיום כבר לא מבטיחים דברים כאלה. אומרים אף להיפך, נעבוד קשה, נעשה מאמץ, אך המצב לא ישתפר בהרבה. הצמרת מסימית, ואף לא לדורים זאת במיוחד. הם מודעים כבר להכרה שהמסגרות הנוקשות של המשטר מגבילות עם הצרכים של קידמה טכנולוגית.

זה נשמע כמעט כמו ניתוח של מארקס?

— נכון, ההבדל הוא שמארקס ייחס את זה ליתרונות של הקאפיטליזם וראה מוצא בשינוי המשטר הכלכלי־חברתי.

מה הקשר בין ה"מאקרו־פוליטיקה" ובין עסקת שצ'רנסקי?

— ללא שינויים מבניים מבפנים — וזה לא דבר פשוט — יהיו הסובייטים זקוקים לרצון הטוב של ארה"ב ומדינות המערב כדי לגשר על הפערים הקיימים בין הצרכים הכלכליים לבין האפשרות להשיג, בין הרמה הטכנולוגית המצויה לבין זו הרצויה. כדי לקבל מהמערב הסחום הם מבקשים לקבל מעמד של מדינה מועדפת ביותר ביחסי הסחר עם ארה"ב. הם מבקשים סיוע בפיתוח תשתית האנרגיה.

לאחרונה השמיע גורבצ'וב בכבודו ובעצמו ביטויים חריפים ביותר כלפי "קברניטי משק הנפט", בשל הכישלונות שהם מנת־חלקו של ענף זה. אינני יודע אם האחראים למשק הדלק והאנרגיה ראויים לביטויים כה קשים, אך העובדה היא, שבריה"מ מתחילה להרגיש בקשיים במשאבים בבטן האדמה מתדלדלים והולכים. הסובייטים נאלצים לחפור באזורים רחוקים יותר ויותר. הקידוח, השאיבה וההובלה מתייקרים ומסתבכים. משק הנפט והאנרגיה חשוב מאוד לבריה"מ, שכן זה הענף המביא לה את רוב מטבע החוץ.

ענף אחר הוא פיתוח מחשבים. בריה"מ מפגרת בתחום זה. סיוע אפשר להשיג מארה"ב, או מיפאן, צריך לשלם עבורו בכסף. אין אפשר במקום זאת לעשות מחווה של רצון טוב. כך למשל הציעו הסובייטים כל מיני הצעות של פירוק מנשק. כשההצעה בדבר חיסול מוחלט וסופי של הנשק הגרעיני היא בגדר תעמולה בלבד, אבל כל הגירסות השונות יש מרכיב אחד מגוון — הסכמה לפיקוח על הקרקע, גם בתוך שטח בריה"מ, דבר שעד כה לא היה מקובל עליה.

דבר יותר מסובך מבחינתם של הסובייטים הוא ויתורים בעניין זכויות האזרח. אין מדד בה צוות זכויות אדם בעיסקת חליפין, אבל על כן לעשות מחוות. "עיסקת שצ'רנסקי", אם תצא לפועל, היא מחווה מסוג זה. אך לבריה"מ יש בעיה — לא כלואים בה כיום אנשים מספיק חשובים בשביל להחזיר במסגרת עיסקה או בצעד שאפשר להכניס אותו כמחווה. צריך להעלות ככל האפשר את "ערכה" של הסחורה, — אנשים בולטים יותר חשובים, כאלה שגרמו נזק גדול לבריה"מ — כנגד אלה שהמערב משיב. לכן הם צריכים להעלות את החשיבות של אסירי־ציון המוטלים על המועמדים לשחרור. לצורכי פנים מציגים את השפוטים כפושעים, ומשוחררים לשם הפגנת רצון טוב. כן מציגים את המחווה כהוכחה לתכונה הומאניסטית של המשטר.

שלא מרצוננו הסבו למטבע עובר לסוחר?

— את זה אני טוען לא פעם, והדבר מרגיז רבים. המשחק אינו שלנו, כי הסובייטים מחשיבים רק את ארה"ב.

מה בין כל זה ובין הוועידה של המפלגה הקומוניסטית? אין להעלות על הדעת שגורבצ'וב יתייחס לעיסקה בנאומו מעל דוכן הוועידה...

—נכון. לא יעלה על הדעת דבר כזה. אינני מאמין שהוא יתייחס לזה אף ברמז. אך צריך לראות את המחווה בהקשר הכללי.

עסקת פירסום?

יורי שטרן הוא דובר מרכז המידע על יהודי בריה"מ. מה ידוע לו, כדובר המרכז, על ה"עיסקה"?

"לא יותר ממה שיודעים קוראי עיתונים במדינה," הוא אומר, ומספר כי הוא וחבריו בספק אם אומנם העיסקה תתבצע, עד כה בוצעו חילופין כאלה ללא פירסומת מקדימה. ההדלפה של ויקטור לואיס מוכיחה כי ברגע אין הסובייטים מתכוונים לשחרר את שצ'רנסקי. ללא שום מאמץ וללא "תמורה" קיבלו הסובייטים פירסומת ו"עיתונות טובה" ברחבי העולם. ייתכן שהפירסומת נחוצה לבריה"מ בהתקרב המפגש בשוויץ עם המעקב אחר ביצוע הסכמי הלסינקי.

ברגע מדובר באיש אחד, שצ'רנסקי. מוסיף יורי שטרן, אך בבתי־כלא ובמקומות מרוחקים יושבים וממתינים להיתר יציאה עוד רבים, כמו אידה נודל, יוסף ביגון ומסורב העלייה פרופ' להגר. זה עתה נעצר ולאדימיר ליפשיץ מלנינגרד באשמת "הפצת מידע כוזב על בריה"מ". גם לא חל שינוי במדיניות הממשלה הסובייטית בנוגע להיתרי יציאה. מספרם קטן והולך מדי יום. בכל מקרה, הלקח הוא שיש לחזק את המאבק ולא להחלישו. שכן הידיעה בדבר "הענקת חסד" לאחד מלוחמי העלייה, עשויה להחליש את המאבק שמתנהל בעולם למען חופש היציאה מבריה"מ.

י. שמי

אנטולי ואביטל שצ'רנסקי – ששת חודשי ההמתנה הפכו ל־12 שנות בדידות וסבל (מתוך "כחול לבן". בטאון הצעירים שליד המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ).

דרך הייסורים

מאת יוסף גלילי

כאשר היה מוסיקאי צעיר, כנר בתזמורת מעולה, אמר טוליק (אנטולי שצ'רנסקי) לאימו: "עכשיו אני מודאג. יש לי מוצא לעת צורך. אם יורחקו אותי מהעבודה, תמיד אוכל לנגן מבאן..." שצ'רנסקי התוודע לתנועה הלאומית והציונית במוסקבה בשנת ה־70. הק.ג.ב. עקב אחריו והמרדף החל. הוא אבן נזרק מהתזמורת. בעזרת חברים הסתדר "בתזמורת קטנה, טובה פחות..."

ב־1971 הוצעה לאנטולי מישרה במכון שליד האקדמיה למדעים במוסקבה — משאת־נפשו של כל מדען. צפו לו עתיד מזהיר. שצ'רנסקי היה שחמטאי מבריק ומתמטיקאי ברוך כשרון. הוא סיים את לימודיו במכון לפיסיקה והתמחה בתחום המחשבים. אנטולי דחה את ההצעה הנדיבה. בהיותו נחוש לעלות לישראל, חשש פן עבודתו במכון תקטין את סיכוייו לקבל אשרת יציאה. הוא העדיף לעבוד כמהנדס מן השורה.

את בקשתו לעלייה הגיש באפריל 1973. אך זו נדחתה ללא הסבר ונימוק. מכאן כתחילה דרכו המיוסרת של אנטולי בבחינות העבודה בסיביר ובבתי הכלא הנודעים לשמצה. החודשים ששהה בצינוק ושביתות הרעב שלו זיעזעו את דעת הקהל הנאורה בעולם ובישראל.

"סינוקי" גורל

אנטולי שצ'רנסקי נולד בעיר דונצק באוקראינה בשנת 1948 למשפחת מלגרוב. הוא ואחיו היו הצעירים במשפחתם. אמם, אידה, ילדה אותם בגיל קרוב ל־40. אביו מת מצער כאשר נכלא בנו.

בגיל 14 השיג דרגה ראשונה בשחמט. "דרכו היתה חלקה: מדליות זהב, תעודת גמר בהצטיינות. הגורל פינק אותו". סיפרה אימו... "את מאורעות המלחמה לא ידע, את סטלין לא זכר. "משפט הרופאים" פסח עליו. לא חש ביהדותו. מסורות לא היו לו. את תולדות עמו לא ידע, שירים לא שמע... התקופה עצמה פטרה אותו מהכורח לדעת ולזכור". אולם הנסיבות השתנו.

"...בני אנטולי שצ'רנסקי התחיל רק עתה לחיות. הוא רוצה להיות כמתמטיקאי וצעדיו הראשונים במדע מבטיחים רבות. אולם הוא רוצה להישאר יהודי, לחיות בארצו, בקרב בני עמו..." כתבה אידה מילגרום, אמו, אל הוועד הבינלאומי של המתמטיקאים.

את נטליה (אביטל) מבית שטיגליץ פגש שצ'רנסקי לראשונה במפגש ציוני ב־1972 במוסקבה. ביולי 1974 נישאו השניים כדת משה וישראל. באותו יום עצמו נאמר לכלה, כי אם לא תנצל את היתר היציאה מיד, לא תוכל לצאת את ברית־המועצות. אנשי הק.ג.ב. נוקטים בתכסיס שפל — הם מבטיחים לה כי "תוך שישה חודשים יורשה אנטולי לצאת בעקבותיה". היא האמינה. עלתה לישראל. 12 שנה עברו מאז ואנטולי ממשיך להרקב בכלא ובצינוק.

מלשין מבית

ד"ר סניה ליפבסקי נמנה עם ידידיו הטובים של שצ'רנסקי. הוא אף הגיש בקשה לעלות לישראל. חבריו ציינוהו כ"חלש־אופי, דמות מוזרה". בתחילת מארס 1977 פירסם סניה ליפבסקי מכתב אשמה גלוי בבטאון ממשלת ברית־המועצות "איזווסטיה". שהכיל האשמות כוזבות נגד חברו לשעבר ונגד תנועת העלייה בבריה"מ. בעקבות הפרסום נערך חיפוש בביתו של שצ'רנסקי. כל ספר ופיסת נייר הוחרמו. שצ'רנסקי נאשם "בבגידה במולדת" ובקשר עם ה"אף.בי.איי." בארצות־הברית. הצהרתו של נשיא ארצות־הברית כי לשצ'רנסקי אין כל קשר עם סוכנות הביון האמריקנית לא הועילה. ב־15 במארס 1977 הוא נעצר ונכלא.

"אנטולי — אדם שונא בצע. ישר, טוב לב, נוח לבריות" — כתב ידידו מילדות. "אני מכיר את טוליא עוד מספסל הלימודים, מהשנים שבמהלכן מתגבשת אישיותו של אדם. ובמשך כל תקופת היכרותנו מעולם לא היה לי יסוד להטיל ספק בתכונות הנעלות של נשמתו".

אמו הקשישה (72), המתגוררת סמוך למוסקבה, אמרה על המלשין: "כמוהו היו בכל הזמנים. כאלה יהיו גם בעתיד. ושומה עלינו להיות במחיצתם. מחובתנו לפעול. מחובתנו לתת אמון ולשלם את המחיר. אין לנו כל סודות, דבר אין לנו לסחור בו בשוק המרגלים. כל אלה שטויות וחו לאו"

ללא חשש

כלוחם לזכויות עמו ולזכויות הפרט, היה נתן (אנטולי) לאחד ממנהיגיה של התנועה היהודית בבריה"מ. הוא לא חשש להביא לידיעתם של עיתונאים ואישים מן המערב את סבלם, מאבקם ומצוקתם של מסורבי העלייה, וייצג את תנועת העלייה היהודית בוועדת הלסינקי לזכויות האדם. לאחר שנידון ל־13 שנה בכלא ובמחנות־כפייה ברוסיה, אמר לשופטיו: "...אני שמח שיכולתי לעזור לאנשים, ואני גאה על כי הזדמן לי לעבוד עם אנשים אמיצים כאנדריי סחרוב, אורלוב, גינזבורג ואחרים, הנושאים על כתפיהם את מסורת האינטליגנציה הסובייטית".

ובהמשך: "יותר מאלפיים שנה נתונים בני העם היהודי, בני עמי, בלחצים ובריכוז, אבל בכל מקום בו נמצאים יהודים הם חוזרו על המשפט: בשנה הבאה בירושלים. עתה, משאני רחוק מאביטל אשתי ובני עמי, ומולי שנות הכלא הקשות, אני אומר לעמי ולאביטל: בשנה הבאה בירושלים. ולכם השופטים, שהוטל עליכם לגזור עלי דין, שעליו הוחלט מראש... אליכם אין לי מאומה לומר..." ואחיו ליאוניד, שנכח במשפט, רשם את דבריו.

לוחמת עזת־נפש

קצר המצע לתאר ולספר את אומץ ליבה, נחישותה ויכולתה הנפשית והאינטלקטואלית של אשה עדינה שנרפה. בסערת רוחה, את גדולי העולם להזדהות עם מאבקה ולעשות לשחרור בעלה ולמען אסירי ציון ומסורביה.

"...גם כאשר הגעתי למצבים שבהם נראה שאין מוצא, תמיד נמצא מישהו שעודד אותי, הקים אותי על רגלי ועזר לי להמשיך. במאבק הזה למדתי להעריך את העם בישראל..." ספרה של אביטל, "הביתה", שהופיע בארץ, מסמל את אמונתה במאבקה, שסוף סוף אנטולי ישוחרר ויגיע הביתה.

נשים כמו אידה נודל, סילביה זלמנסון, אביטל שצ'רנסקי, אולגה טרופולסקי, אירנה לאון, גליה וליצ'ונק ואחרות הן נושאות דגל המאבק של יהודי בריה"מ, אסירי ציון ומסורבי העלייה. בהיסטוריה של תנועת השחרור של העם היהודי הן תיזכרנה כלוחמות עזות רוח למען שיבת ציון.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי תמנים: עמית אנטר

ברוך שפטרנו

מאת ישראל זמיר

ישראל קניג, הממונה על מחוז הצפון זה 18 שנה, החליט סוף־סוף להתפטר. הסיבה: אין מקיימים צווי בית־משפט חוקיים, שהורו על הריסת עשרות בתים בגליל והעניין אינו מתבצע. ולא עוד, אלא שנודע לו כי המשטרה קיבלה הוראה מן „הדרג הפוליטי", שלא לסייע בביצוע צווי־הריסה של מבנים בלתי חוקיים במגזר הערבי. ישראל קניג חש כי מדיניות זו עומדת בסתירה משוועת ל„מסמך קניג" והתפטר.

ב־1.3.1967 חיבר ישראל קניג מסמך „סודי ביותר", שזכה להיקרא על שמו ובו הצעות „כיצד לטפל בערביי ישראל". המסמך הודלף ל„על־המשמר" ופורסם כסקופ בלעדי ב־7.9.76.

מי שיקרא את עיקרי הדברים וגישותיו של קניג כלפי הערבים, יתפלא כיצד אדם בעל השקפות כל־כך קיצוניות החזיק מעמד במישרה כה עדינה זמן רב כל־כך. אם נחליף באותו מסמך את המונח „ערביי ישראל" במונח „שחורי דרום־אפריקה" לא נמצא הבדל בניתוח, בגישה ובמסקנות. זהו מסמך שבמדינה נאורה היה מחייב את שר הפנים לפטר את האיש מתפקידו יום לאחר פירסומו. תפיסותיו אז מוכרות ומובילות אל כהנא כיום.

ברשותכם אביא את עיקרי המסמך שיש בו „כללי", „הבעייה הדמוגראפית וביטויי הלאומנות הערבית", צפי והצעות. פרק שני עוסק ב„מנהיגות הערבית והשלכותיה", „כלכלה ותעסוקה", „חינוך", „אכיפת החוק", ולסיום אף ניתוח אירועי יום־האדמה" ב־30 למארס.

מהם עיקרי המסמך? ערביי ישראל לא השלימו מעולם עם הקמתה של מדינת־ישראל. תחילה קם „המימשל הצבאי" באיזורים הערביים, שהתבסס על שיתוף־פעולה עם „הנכבדים". כיוון ששארית האוכלוסיה הערבית נותרה ללא מנהיגות, במרוצת הזמן בוטל „המימשל הצבאי" ומעמדם של „הנכבדים" החל להתערער. צעירים החלו לחוש בעוצמה שנתגלגלה לידיהם בחברה דמוקרטית ובמעבר מחברה כפרית לחברה עירונית. נרד הדור הצעיר אילץ את הדור הישן להצטרף ל„מורדים" ובכך נחשפה המדינה להתקפות. כאשר לא הוכנו בעוד מועד כלים נאותים, שיבטיחו את „תלות המיגזר הערבי בחברה היהודית בצורה נאותה ויעילה, כפי שהיה הדבר בשנות המימשל".

עם ביטול המימשל הצבאי נמסר הטיפול בערביי ישראל לידי יהודים „דוברי ערבית" והללו „שלפו" אלמנטים אלימים והכתירום למנהיגים על סמך יכולתם להשיג לעצמם ולמקורביהם טובות הנאה. אותם „מטפלים" רמו לבעלי מנטליות ערבית ולא תמיד אוכחן אצלם כושר חשיבה וביצוע העולה ברמתו על האוכלוסיה המטופלת. במחוז הצפוני נתרחש אותה עת תהליך של „אוכלוסין סובלנות" של היהודי הממוצע כלפי האורח הערבי והדברים הגיעו עד איבה.

„לאומנות מילולית"

הנושא הדמוגרפי מלא מקום חשוב במיסמכו של קניג. נכתב שם כי הגידול הטבעי אצל האוכלוסיה הערבית בשנה הוא 5.9% ואילו בחברה היהודית 1.5%. ב־1975 היו במחוז הצפון כרבע מיליון ערבים ו־289 אלף יהודים. לפי קצב הגידול הקיים, יהוו הערבים בצפון, ב־1978 יותר מ־51 אחוז מאוכלוסיית המחוז. התרכותם של הערבים טומנת, להערכת קניג, סכנה לשליטת היהודים במחוז, מאז מלחמת ששת־הימים וכתה האוכלוסיה הערבית ל„תנופה לאומנית", ל„זקיפות קומה", בשל מדיניות הקשר החופשי עם הגדה והגשרים הפתוחים.

להערכת קניג, הערבי הישראלי אינו סביל עוד לשכנו היהודי ועבר להתבטאות לאומנית, בשלב זה מילולית בלבד, שמצאה בטוייה באירועים שונים. הממונה מונה דוגמאות לרוב. בהדרגה מתגבש לטענתו עימות עם הימסד הישראלי בהנהגת רק"ח.

מהו „הצפי" שלו? הריבוי־הטבעי, מ־150,000 ב־1948 ל־430,000 ב־1975 נותן ללאומנים את התחושה שהזמן פועל לטובתם. רק"ח יוצרת תשתית חוקית לפעילות לאומנית גלויה ומחתרתית, „תוך אימוץ השיטות שהיו נהוגות ביישוב היהודי „בטרם מדינה". קיים חשש איפוא, שבעשור הקרוב תבוצע השתלטות ערבית, דמוגראפית ופוליטית, על עכו ואיזור נצרת. יש סכנה שערביי מחוז הצפון יתבעו מישאל־עם. פעילות זו תודרך מבחוץ ותיתכן אף פרובוקציה מתוכננת על־ידי רק"ח, שתגרום להתפרצות „אלמנטים יהודים לא מבוקרים. דבר העלול להביא את הנושא כולו לפורומים בינלאומיים." ותמרון אלמנטים מתונים ביישוב הערבי, שייאלצו להזדהות עם הקיצונים במדינה ומחוצה לה. כמו כן, מתבצעת פעילות מאורגנת של רכישת נכסי דלא־ניידי על־ידי ערביי הצפון.

הצעות הממונה

מה מציע הממונה על המחוז? להושיב יהודים באיזורים בעלי אוכלוסיה ערבית צפופה. „דילול ריכוזי אוכלוסיה קיימת" (כיצד?), הגבלת „התנחלויות" ערביות, הקמת מנהיגות יהודית חזקה ויציבה בנצרת ובעכו שתתמודד עם המצב. מדיניות שכר ועונש במסגרת החוק לגבי מנהיגים ויישובים ערביים המתבטאים בכל צורה עוינת למדינה ולציונות ו... הקמת מפלגה־אחות למפלגת עבודה. „אשר הדגש בה יהיה על רעיונות שוויון, הומאניזם, תרבות ולשון, מאבק סוציאלי והרמת דגל השלום באיזור".

איך מצע כזה משתלב עם המסמך? לקניג פתרונים.

ליישוב היהודי מציע קניג יצירת קונסנזוס לאומי כלפי ערביי ישראל, שהוא מתכוון שהעם היהודי ייאמץ את מסמך קניג, הקורא להבין „מנהיגות ערבית מחוננת", שתוכל להשיב למתלבטים ולהובילם „בדרך הנאותה לקראת פתרון ציבורי ואישי". במצב ההתדרדרות הקיים, קניג מדריך כי בבחירות הקרובות רק"ח תזכה ב... עשרה מנדטים.

מה מציע קניג? להחליף את מירב העוסקים במיגזר הערבי, להתנער מן המנהיגות הנוכחית, להבין דמויות כאריזמטיות של מנהיגים ערבים שיקימו מפלגה ערבית, למנות צוות מיוחד שיחקור נוהגים אישיים של מנהיגי רק"ח ואישים שליליים אחרים.

בנושא כלכלה ותעסוקה טוען קניג כי מוקמים בצפון מפעלי תעשיה מטעם המדינה בהשקעות עתק, במטרה להגדיל את האוכלוסיה היהודית באיזור ולספק תעסוקה ואילו בפועל — עובדים שם ערבים. התעסוקה המסודרת והבטחון הסוציאלי והכלכלי של הערבים העובדים משחררים את הפרט מדאגות כלכליות, מלחצי יום־יום ומותירות פנאי למחשבות „חברתיות לאומניות". ריכוז פועלים יהודים וערבים עלול ליצור חיכוך. רק"ח תשתלט על ועדי־עובדים. תיווצר סכנה להשבתתם של ענפים חיוניים למדינה. יהיה קושי בקליטת יהודים במפעלים שבהם עובדים ערבים רבים וכו'.

מה מציע בעל המסמך? באיזורים קריטיים — לא יעלה מספר המועסקים הערביים על 20 אחוז. יש להעמיק את הגביה ולבצעה בקשיחות. יש להקשות על מוכני שיווק ערביים, כדי שהמשק היהודי לא יהיה תלוי בהם. יש למנוע מענקים למשפחות ערביות מרובות־ילדים ולהפקיע כספים אלה לטובת הסוכנות־היהודית וההסתדרות הציונית.

השכלה מגבירה תיסכול...

החינוך במיגזר הערבי, להערכתו, הוא צרה אמיתית, או בשפתו „השאור שבעיסה" לכל תנועה לאומנית. ריבוי משכילים מגביר תיסכולים, מעורר אידיאולוגיות ובשל האופי הלבנטיני — אפשרות לאלימות ולהזדהות עם אש"ף.

קניג מציע איפוא, להכביד, ליצור סלקציה על־ידי קביעת קריטריונים גבוהים, שיקטינו משמעותית את מספר התלמידים הערביים במוסדות להשכלה גבוהה ויסייע לקליטתם בעבודה ובייצור. יש לעודד הפנייתם של תלמידים ערביים למקצועות טכניים וללימוד מדעי־הטבע, כי הללו מותירים פחות פנאי להתעסק בלאומנות וגם הנשירה שם גבוהה. יש להקל אפוא על המבקשים ללמוד בחו"ל ולהקשות על שובם.

בנושא אכיפת החוק יש לרוצץ את המסורת המבוססת על „קשרים נאותים" ולדאוג לגביית אמת, כי להפרת חוק יש דינאמיקה משלה והמימשל מתקבל שם כ„מרכא". לכן, יש לנקוט באמצעים משפטיים, יש להגיש תביעות, לבצע פסקי דין בנושאי מס־הכנסה ובניה בלתי חוקית, כדי־להרתיע אנשים מלעבור על החוק. כמו כן, יש להגביר את נוכחות כוחות משטרה ובטחון ובכך להרתיע את הנוטים להתחמק, את הללו „היושבים על הגדר".

עד כאן עיקרי המסמך. אתה קורא בו, משפשף עיניים ומסרב להאמין. עשר שנים חלפו מאז שפורסם המסמך. הממונה על המחוז, יש להניח, לא שינה את השקפותיו וראג בכל כוחו ומאודו ש„מסמך קניג" יקרום בשטח עור וגידים. לא ניכנס להערכות על מסמך זה, שעומד בניגוד משווע לחוקי המדינה והכנסת של מדינת־ישראל, כאשר המילים שוויון, צדק, הומאניזם, היו בו למאכולת אש.

הממונה עשה את שלו 18 שנה יותר מדי — הממונה חייב ללכת!

עשר שנים חלפו מאז פורסם „מסמך קניג" שעסק ב„כיצד לטפל בערביי ישראל" ■ אביו־מולידו של המסמך, הממונה על מחוז הצפון ישראל קניג, החליט סוף סוף להתפטר

ישראל קניג
18 שנה יותר מדי

כונס הנכסים, השיטה והמסר

מאת אברהם אבו־עזרא

שביתות פועלי המספנות במספנות הזוה העמידה שוב את הציבור הישראלי מול הדמוקראטיה, את ההסתדרות ואת חסידי המאבק המקצועי החופשי, בפני הבעיות הכאובות, העצובות והקשות. ציבור עובדים מקצועיים, ותיקים ותיעוד הועמד בפני נסיון לנשלו ממקום עבודתו ולהשליך אותו לרחוב.

פועלים קשי־יום, המתפרנסים מעבודה קשה במשך קרוב לעשרים שנה, רבים מהם בני 50 שנה ויותר. לאן יפנו בשלב זה בחייהם? יתחילו עבודה חדשה? היכן? הימים, כידוע לכל, ימי אבטלה ומיתון ובכל מקום מפטרים. דרך הטיפול במספנות ישראל, כפי שהציעה הממשלה ושר האוצר בראשה — על־ידי כונס נכסים — הופכת לשיטה המיושמת במקרים רבים בנק האחרונה, במקום הטיפול של ההסתדרות ושל האיגוד המקצועי על־ידי משא־ומתן בין המעסיק ובין העובדים וההסתדרות. דרך זו שוללת למעשה את הזכות האלמנטרית של העובדים לאיגוד מקצועי חופשי ומוציאה מידי ההסתדרות את הטיפול בחברייה והגשת הסיוע הדרוש להם במקרים כגון אלה. לאמור: מרוקנת את האיגוד המקצועי מתוכנו.

הכל מתהפך

פועלי מספנות ישראל הינם אנשים אמיצים ונבונים. הם נאבקים על זכותם להמשיך לעבוד במפעל המסוגל לעבור ולהיות רווחי, ואפילו בתנאי תעסוקה יורדים. יתרה מזו, הם מוכנים ליטול אחריות רבה בנכונותם להפעיל את המספנות תוך ויתורים מרחיקי־לכת, ולנהל משא־ומתן עם המעסיק — הממשלה (משרד התחבורה) — ואפילו תוך קיצוץ שכרם כ־30 אחוז. פועלי המספנות הסכימו בשלב מוקדם יותר אף לצמצם את מספר העובדים בכ־50 אחוז — מכ־1100 לכ־700 עובדים — ובשלב מאוחר יותר אף הגיעו נציגי העובדים וההנהלה, שהוסמכה על־ידי שר התחבורה לנהל את המו"מ — להסכם בדבר חידוש העבודה תמורת צימצום מספר העובדים בכ־250 עובדים נוספים, כך שישארו 475 עובדים בלבד. אולם, הסכם זה נדחה על־ידי שר האוצר אשר דרש מינוי כונס נכסים למספנות.

לא ברור מדוע אצה הדרך לשרי האוצר והתחבורה בממשלה, לחסל את מספנות ישראל. שר התחבורה עצמו, חיים קורפו, אמר ביום 18 בנובמבר 1985 לוועדה לביקורת המדינה, אשר דנה בדו"ח מבקר המדינה בפרק המתייחס למספנות ישראל, כי עם 500 עובדים ניתן להפעיל את המפעל ברווחיות. יומיים אחרי כן קיבלה הכנסת החלטה להעביר את הכספים הדרושים להמשך הפעלתן של המספנות — והנה, הכל מתהפך, ומה שהיה וסוכם לא היה ולא סוכם.

אין מילה יותר הולמת למה שהתרחש בנושא זה, מאשר שלומיאליות.

חובתה האלמנטרית של ממשלה נאורה ונבונה היא לדאוג לאזרחיה לתעסוקה: תעסוקה רבה, שתקנה לעובד את האפשרות לחיות חיים שקטים ומכובדים. בעל משפחה מובטל, שאינו מסוגל לפרנס את משפחתו, מאבד את הכבוד המינימלי כלפיו, הן מצד בני משפחתו והן מצד החברה שבה הוא חי ומתקיים. פועל שמפוטר בגיל 50 חרב עליו עולמו. לכן, ממשלה נאורה והסתדרות עובדים אחראית ולוחמת חייבות להבטיח לאזרחי המדינה את הזכות המינימלית — לעבוד ולהתקיים ולקיים את בני משפחתם בצורה מכובדת.

להבטיח ביטול האבטלה

פגיעתה של האבטלה קשה ורבת משמעות מהבחינה הפרטית היא לא רק פגע כלכלי, אלא גם סוציו־פסיכולוגי, אשר בעקבותיה משתבשים כל אורחות חייו של המובטל בסביבתו; ואילו מהבחינה הלאומית — משמעותה של האבטלה הוא בזבוז משאבים כלכליים במלוא מובנה של המילה.

על כן, שומה על ההסתדרות לפעול ללא לאות לחיסול נגע האבטלה, על־ידי הפעלת לחצים על הממשלה לשנות את מדיניותה הכלכלית־חברתית. לא רק הממשלה הזאת — שום ממשלה בישראל לא תוכל לפעול בלעדי ההסכמה ושיתוף הפעולה של ההסתדרות בביצוע תוכניותיה. על ההסתדרות להחליט היכן הגבול שבו היא תחדל להיות שותפה לממשלה הזאת בנקיטת מדיניותה ותוכניותיה הבלתי־מוצלחות מבחינת התפיסה החברתית־כלכלית המקובלת על תנועת הפועלים.

מאז הקמתה של ממשלת האחדות הלאומית הופעלו עסקות חבילה שונות, ובעקבותיהן התוכנית הכלכלית החדשה, אשר צמצמו והורידו את רמת־החיים של האזרחים, ובפרט של ציבור השכירים ועוד יותר בפרט של השכבות החלשות, שהן הנושא העיקרי בנטל הכלכלי והסוציאלי וקורבן שהיה דרוש להפעלתה של התוכנית. בראש הממשלה עומד שמעון פרס, ובכהונים בה שרים ממפלגת העבודה. הציבור רואה אותם אחראים למצב, ומחר, כאשר תופעל הרוטציה ובראש הממשלה יעמוד יצחק שמיר — לא יהיה זה קשה להתחיל בהפעלת תוכנית כלכלית אשר „תיטיב עם העם" לקראת הבחירות החדשות.

לתוצאות התוכנית הכלכלית דהיום יש מחיר חברתי־פוליטי, שתשלם אותו מפלגת העבודה ותנועת הפועלים הן בממשלה והן בהסתדרות.

לכן, שומה על הנהגת ההסתדרות לתבוע ולהבטיח את ביטול גזירת האבטלה והחזרת הצמיחה, וכן מניעת הפגיעות הכלכליות בשכבות החלשות.

הכיתות גדלות — הרמה יורדת

בוגרי בתי־הספר לא יהיו מוכנים לקראת העולם הטכנולוגי של שנות האלפיים

מאת יצחק שור

היום מושבתים למשך שעתיים בתי־הספר העל־יסודיים וחטיבות הביניים בתל־אביב, חולון ובת־ים. שלשום הושבתו בתי־הספר באיזור חיפה. שביתות לסירוגין יוערכו בשבועיים וחצי הקרובים באיזורים אחרים. אם הממשלה לא תיכנס למו"מ עם ארגון המורים העל־יסודיים על תיקון השחיקה בשכר בשיעור של 30 אחוזים, ישבתו המורים העל־יסודיים את כיתות י"ב, החל מיום א', 23.2.86.

השבוע הודיעה גם הסתדרות המורים, רבת הכוח, על סכסוך עבודה עם הממשלה בשל נימוקים דומים. במערכת החינוך צפויה, איפוא, בשבועות הקרובים טלטלה עזה.

מהו הרקע לשביתה? לפי נתוני מחקר חדש של יעקב קופ ותכדיו, על הקצאת משאבים לשירותים החברתיים (הוצאת המרכז לחקר המדיניות החברתית בישראל, דצמבר 1985, גדל מספר הלומדים בחינוך העל־יסודי היהודי ב־30 אחוזים במשך חמש השנים האחרונות: מ־217,000 ל־280,000. הגידול העיקרי נמצא בחטיבות הביניים. שם גדל מספר הכיתות ב־35 אחוזים, אך מספר המורים גדל רק ב־20 אחוזים. בחמש השנים האחרונות היתה יציבות בכמות המשאבים הכספיים שהפניתה הממשלה לחינוך העל־יסודי. לשון אחר: הוזלה יחסית של התשומות היא שאיפשרה את המשך הגידול במספר הכיתות והמורים. אבל עירעור הפרופורציה בין הגידול במספר התלמידים והמורים, והקטנתם היחסית של המשאבים, אינם מבטאים את עומק התמורה שחלה בחינוך העל־יסודי: שיעורי הלמידה של גילאי 16 גדלו בשש השנים שבין 1976־1982 ב־20 אחוזים, ושיעורי הלמידה של גילאי 17 גדלו ב־30 אחוזים. עד כאן לשון המחקר.

ההוראה איננה אטרקטיבית

צמיחה מזורות זאת של מספר המתבגרים שהגיעו לחינוך העל־יסודי מעמידה לפני המורים שאלות קשות. אומר חבר הנהלת ארגון המורים העל־יסודיים שלמה אלון: „בעל־יסודי מתמודדים המורים עם האינטגרציה. לפני כל מורה בכל כיתה עומדת השאלה כיצד הוא יכול ללמד 40 תלמידים מקצועות מדעיים או שפה זרה, כאשר באותה כיתה גדושה מתגלים פערים עצומים בין התלמידים, חלק מן התלמידים הם בני הדור הראשון להשכלה על־יסודית. הבית איננו תומך בהם ואיננו מסוגל לעזור להם במידה רבה. ישנן שכונות שבהן מתרחשת אינטגרציה בין מבוססים בני שכונות מצוקה ועולים חדשים. בעיות המשמעת מחריפות".

תוך כמה שנים, מעריך שלמה אלון, ישתנו כליל פניו של בית־הספר העל־יסודי בישראל. חלה נסיגה תמורה. בוגרי בית־הספר לא יהיו מוכנים לקראת עולם טכנולוגי מתקדם בשנות אלפיים. בתוצאות בחינות הבגרות חלה נסיגה בכמה מקצועות. המורים מתקשים למצוא תלמידים שיסכימו ללמוד מדעים ברמה גבוהה של חמש יחידות לימוד. אבל תלמידים לא יימצאו, מישום שחסרים־מורים.

מקצוע ההוראה איננו אטרקטיבי. בצה"ל בוכים על הירידה החלולה במספר לומדי הערבית ובעיקר במספר יודעי הערבית. באוניברסיטאות בוכים על רמה נמוכה של בוגרי התיכון. משרד החינוך מתפשר בקלות על הרמה. התקנות קובעות, כי בחטיבה העליונה, בכיתות י"־י"ב, צריך ללמד מורה בעל תואר שני. אבל המשרד מתעלם מן ההוראות שנתן.

צמיחת בתי־ספר פרטיים

אחת התוצאות הקשות של הידרדרות החינוך העל־יסודי היא ראשית היווצרותם של מעין בתי־ספר פרטיים, במיוחד במקיפים וטכנולוגיים. הבעלויות ומנהלי בתי־הספר מתקשים למצוא מורים למדעים ולמקצועות טכנולוגיים. בוגרים במחשבים במתמטיקה ובהנדסה אינם רואים בהוראה אופציה. הם משתכרים בתעשיה, או בענף המחשבים בשוק הפרטי והציבורי, פי שניים, שלושה וארבעה יותר מאשר בהוראה. בכמה מקרים מקבלים מורים לשעבר, שעברו לתעשיה, הם מלמדים בימי שישי (בתעשיות מתוחכמות עובדים 5 ימים בשבוע), ונהנים משכר הגבוה פי 2־3 משכרו של מורה מן השורה. תופעה זו תלך ותחמיר. בתי־ספר חזקים ימשכו תלמידים חזקים, המוכנים לשלם תוספות נכבדות, כדי שיהיה במה לשלם למורים ייחודיים. בתי־ספר חלשים „ימשכו" תלמידים ומורים חלשים. כך יווצרו שתי מערכות חינוך מקבילות — אחת ציבורית, חלשה, ואחת פרטית, חזקה. כבר היום ישנם בתי־ספר שבהם מוסיפים ההורים כספים כדי הוראת עשר שעות שבועיות.

תופעה אחרת מאפיינת את מערכת החינוך העל־יסודי, אומר שלמה אלון: 40 אחוזים מן המורים אינם מתמידים בעבודתם יותר מחמש שנים. בתיכונים הגדולים בירושלים, למשל, מדווחים חברי ועדי המורים על תחלופה בשיעור של 20 אחוזים מן המורים מדי שנה.

נותקה ההצמדה למהנדסים

שחיקת השכר, שחיקת מעמדו של המורה, הקטנת המשאבים, הגידול בכיתות, מספר התלמידים המתבגרים הבעייתיים, הפערים בתוך הכיתות — כל אלה מבריחים מורים. גרוע מזה: סטודנטים מצטיינים כלל אינם חושבים על הוראה על־יסודית. זה עשרות שנים נשמר, פחות או יותר, שכר שווה בין מורה בשיא הוותק (31 שנים) לבין מהנדס בשירות הציבורי בדרגה 9. רוב המהנדסים חדלו להיות עובדי מדינה. תהליך נסיגה את המערכת הממשלתית זורז עם הקמתה של חברת „בזק". כן נמחקו מן הלוח שתי הדרגות הראשונות של המהנדסים וכל הסולם הועלה. ארגון המורים העל־יסודיים אומר את הפער המינימלי בין מורה למהנדס ב־30 אחוזים. למעשה, הפער גדול הרבה יותר, מכיון שהמהנדסים בעלי אותה השכלה כמו מורה מקבלים החזקת רכב. במשרד החינוך עצמו נהנים 58.9 אחוזים מכלל העובדים, רובם מינהליים, מאחזקת רכב.

שלמה אלון וחבריו בארגון המורים העל־יסודיים יתקשו מאוד לעזוב את כיתות י"ב בעוד שבועיים וחצי, אבל הם יעשו זאת. „אני חייב לחנך את תלמידי לאורחות טובה. וחלק מן האורחות הטובה מבוסס על הכרת החברה שבה הם חיים. החברה הישראלית מעניקה למורה תחושה שהוא מסכן, אך כרווכנית היא תובעת ממנו שיכין את תלמידיו לקראת חברה טכנולוגית מתוחכמת. תלמידי יש ייפגעו, אך למען העתיד אין מנוס מנקיטת צעדים שיחזירו למורה ולמערכת החינוך את מקומם ואת גאוותם", מסיים שלמה אלון.

חוגים מקורבים
מאת דליה שחורי

פרס ושמיר על הנדנדה

כמעט זכה יצחק שמיר אצל שמעון פרס פעמיים. פעם אחת, כשפרס הודיע, שנושא הפורום הבינלאומי, כשיהיה אקטואלי, יידון בקבינט, ופעם שניה, כשפרס הסכים, שהקבינט ידון בהנחיות לצוות המנכ"לים היוצא היום למצרים.

במקור היה פרס סבור, כי לא נחוץ דיון על הפורום הבין־לאומי מאחר שהכנסת הסכימה לגוף זה כשאישרה את הודעת פרס ב־28.10.85. כך הוא גם התבטא בעבר. בכל־זאת, אחרי דבריו המקיפים של שמיר בממשלה ביום א' השבוע („הליכוד רואה בוועידה בין־לאומית סכנה גדולה"), הודיע פרס: יהיה דיון בקבינט.

במקור גם סבר פרס, שדי בהחלטת הקבינט מה־13 בינואר בקשר למצרים כדי לספק למנכ"לים קווים מנחים לגבי המותר והאסור בדיוניהם בקהיר. אבל שמיר (ושרון) רצו דיון בקבינט, ופרס נתן להם אותו.

שמיר, בדרכו השקטה והעקשנית, מקבל מה שהוא רוצה, ואולי גם פרס, בסופו של דבר. בסבלנותו המעט אין־סופית, יגיע לאיזושהי תזוזה מדינית. השבוע היה נראה, כי סיכום עם מצרים על שטר בוררות עדיין רחוק, וגם תזוזה מדינית בחזית ירדן עדיין לא נראית לעין. שמעון פרס הצטייר כמין דיוגנס מודרני, ההולך עם פנס באור יום ונזרק ממבוי סתום מדיני עם מצרים למבוי סתום מדיני עם ירדן וחוזר חלילה, כשבאמצע עומד קיקלופ הליכוד, בידיים שלובות, ונהנה.

כאשר מודדים את הישגי פרס מול הישגי שמיר עם מבט לעתיד הקרוב, מסתמן מאזן שלילי לפרס, חיובי לשמיר. פרס אינו מצליח להזיז דבר בתחום המדיני, בגלל מבנה ממשלה, שבו הליכוד מנטרל את המערך. אף־על־פי כן פועל פרס כאילו הוא עומד להעביר את השלטון לליכוד עם בוא הרוטציה. לכך יש השלכות על מצבו של פרס במפלגתו.

ככל שאוקטובר קרב, מורגשת יותר תסיסה במערך. גל השביתות במשק, התמוטטות מפעלים, אי ראיית סימני צמיחה כלכלית, אוירה רעה עם מצרים בגלל החלטת הקבינט, קפאון בירדן, מסע עקר לאירופה ותחזית של חזרת הליכוד לשלטון — אלה מצטברים במערך לכלל פרצה כבדה של אי נחת.

יצחק רבין עוקץ את עזר וייצמן ומתכוון לפרס. מוטה גור יוצא בגלוי נגד פרס. עזר וייצמן נואם בישיבת הממשלה לאכזבתו מהעדר הגיבוי של פרס לנסיעתו למצרים. שרים כמו צור, גד יעקבי ואריק נחמקין יושבים בחוסר מנוחה. נדמה, כאילו כבר אין מה לעשות עד הרוטציה — יש בידיעה על בואה המתקרב אלמנט משתק — ורק מחכים למסור את הלפיד, או לפוצץ את הממשלה.

„אם המצב יהיה נתון בידי פרס בלבד", התבטא השבוע פוליטיקאי יודע דבר, „אנו הולכים בדרך ישירה לרוטציה". אלא שפרס אינו לבדו והוא כבר מרגיש בלחץ שמטילים עליו שרים, חברי־כנסת — לפוצץ. לאן שהוא לא פונה, הוא מוצא בעיה. הוא אמנם מגדיר עצמו כאופטימיסט ונוהג לומר, שההבדל בין האופטימיסט והפאסימיסט הוא לא בהערכה לגבי המצב אלא בהערכה אם אתה יכול לעשות משהו לשיפורו.

ואכן, אופטימיות וסבלנות הן תכונות חיוביות ועבור פוליטיקאי — הכרחיות. בתקוותו ובסבלנותו להמשיך ולהידבר עם מצרים ועם ירדן, באמצעות ארה"ב, בלי להתייאש, פרס עושה את הדבר הנכון. אך נלווה אל כך אלמנט טראגי. הוא דומה לא פעם למי ששופך מים בכברה.

שמיר, לעומת זאת, מעשיו צולחים בידיו. אם לא יעשה טעויות גסות, לפחות הוא עצמו לא יתן עילה לפירוק הממשלה והרוטציה תיפול לידיו באוקטובר לפי ההסכם. בדרכו העיקשת הוא יצליח להעמיד את היחסים עם מצרים על שרטון קבוע. אם משהו בכל־זאת יזוז עד אז ותיפתח בוררות על טאבה, הוא יוכל להמציא בקלות עילה כדי להפסיק אותה. הרבה יקרה כנראה גם בחזית הירדנית עד שיגיע זמנו לראשות הממשלה, וכשהוא יישב שם, הוא ידאג שאבן מאבני הגדה המערבית לא תזוז.

בלילה לפנות בוקר הוא נחל הצלחה גם בחזית הפנימית. ההצבעה במרכז „חרות" היתה הפעם הראשונה שבה עמד כוחו למבחן מול חזית שרון־לוי. עד היום הוא התמודד כל פעם נגד לוי, פעם נגד שרון. הוא עצמו נהג להגדיר, מאז פרישת בגין, את המצב שבו יצטרך להתמודד נגד מחנה מלוכד שרון־לוי — „התסריט הגרוע ביותר" עבורו „Worst case sceanario", נהג לומר באנגלית.

הוא קיווה שמיר לא להתמודד עם שרון ולוי ביחד. אנשיו הגיעו לפני שבועיים לשורה של הסכמים עם דוד לוי ושמיר חשב שהוא יכול להיות רגוע. לא נקפו ימים רבים ולוי שוב פנה אל שרון, אולי מפני שפירש את נכונות שמיר להסכמים כחולשה. באה ישיבת מרכז חרות ושמיר נאלץ להתעמת בה עם מה שראה כגרוע מכל, וניצח. אמנם רק בהפרש קטן הוא ניצח, ומבחינתו — וידוע לי שכך הוא רואה זאת — מהווה הצבעה זו תפנית בכל המהלכים בתוך „חרות". שמיר יצא מחוזק מההתמודדות ומעולם לא נראה עבורו העתיד ורוד יותר.

הצעת אתרטון

אלפרד אתרטון, עוזר מזכיר המדינה של ארה"ב בתקופת הנרי קיסינג'ר, לאחר מכן בשנים 1979־83 שגריר ארה"ב במצרים והיום חוקר במכון ברוקינגס, לא נחשב על־ידי בקיאים ביחסי ישראל־ארה"ב כידיד גדול של ישראל. הוא היה תמיד קורקטי, אדיב, אבל, כך חשו, לא אוהד.

ב־31 בינואר פרסם אתרטון מאמר ב„וושינגטון פוסט", בו קרא לארה"ב להכיר בעקרון ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני. אתרטון כתב, שזהו צעד לא קונבנציונלי, בעל חשיבות סמלית ופסיכולוגית רבה לא רק לפלשתינים. הדבר יפתור, כתב, סתירה נושנה בעמדה האמריקנית, המכירה בעצם באוניברסאליות של העקרון הזה. בד בבד הוא יחזק את ידי אלה בעולם הערבי הרוצים בשלום והרוצים נואשות בכך שארה"ב תחדש את מנהיגותה בתהליך השלום במזרח התיכון.

אתרטון המשיך וכתב, שצעד כזה מצד ארה"ב יבוקר קשות על־ידי ישראל ואחרים בארה"ב. יהיה על ארה"ב לעשות מראש את אשר ביכולתה כדי להסביר את מטרותיה — למשל, ששום מו"מ לא ייפתח אלא אם תימצא דרך להביא את הפלשתינים אל שולחן הדיונים — ולהרגיע את המבקרים לגבי מניעיה. „לא נצטרך לקבל את הפרשנות שאפשר להנהיג הגדרה עצמית בלי שים לב להשלכותיה על אחרים, או שהגדרה עצמית מהווה באופן אוטומאטי מדינה פלשתינית עצמאית — תוצאה שישראל מתנגדת לה וגם מדינות ערביות שכנות אינן רואות אותה בהתלהבות".

הצעתו של אתרטון, שאכן סוללת את הדרך לכינון מדינה פלשתינית, אינה רעיון חדש ומקורי שעדיין לא נשמע, ואין ספק, כי יש בה הגיון וגם תשובה לבעיות העם הפלשתיני. השאלה היא עד כמה פתרון זה הוא ריאלי. כבר עברנו את עידן הפתרונות הכפויים ואם ארה"ב תחליט היום לשנות את מדיניותה ולהכיר בעקרון ההגדרה העצמית של העם הפלשתיני, היא תעמיד נגדה את ממשלת ישראל על כל חלקיה. אולי עמדת הממשלה טעונה רוויזיה, אבל כמו שנהוג לומר אצלנו, זה בינתיים מה שיש.

עמדה פוליטית צריכה להתנסח תוך לקיחה בחשבון לא רק את עקרונות הצדק המוחלט אלא גם את סיכויי מימושה בשטח, בשים לב לכוחות הפועלים. ישראל היא שחקן עיקרי במיגרש ואם היא תתנגד, יחד עם המלך חוסיין, למדיניות אמריקנית המותרת להקמת מדינה פלשתינית, איזה מין מתווך תוכל ארה"ב להיות?

נראה, שאתרטון שואב את מושגיו הפוליטיים מיפנות היום. אולי גם בעתיד יהיה מקום לדבר על פתרון כפוי: כאשר בריה"מ תכיר בישראל ויחד עם ארה"ב הן יסכימו על פתרון באזור ויחליטו להוציאו לפועל. לעת עתה, אם תשמע ארה"ב לעצתו של אתרטון, לא רק שהיא לא תצליח לחדש את מנהיגותה בתהליך השלום במזרח התיכון, אלא היא תסכן את המעמד הבלעדי שיש לה היום בתהליך השלום כמתווך יחיד וכספק שרותים, שבלעדיו הצדדים אינם זזים.

אלפרד אתרטון
צעד לא קונבנציונלי

ליטל וייט האוז

השינויים שהוכנסו בלשכת ראש הממשלה בחודשים האחרונים הושלמו. הנכבדים המגיעים אל ראש הממשלה בכניסת החשובים, נתקלים בדיילת המובילה אותם עם חיוך למחוז חפצם. האחרים ניגשים תחילה אל הבודק של משרד ראש הממשלה. שם צריך שמם להופיע ברשימת המוזמנים. לאחר שנמצא השם, הם מתבקשים להשאיר תעודת זיהוי ומקבלים תמורתה תג „אורח", „עתונאי". יש הקפדה שהתג יוצמד אל הבגד. בתוך הלשכה פוגש האורח או העתונאי באנשים אחרים עוטי תגים. אלה הם העובדים הקבועים של הלשכה, שהתגים שלהם מכילים גם תמונה. מנכ"ל משרד ראש הממשלה אברהם טמיר עונד את התג כדי לתת דוגמה אישית. עד שמגיעים אל אחד החדרים, עוברים במסדרון ארוך ורחב, שמאז הסדר החדש נראה יותר ארוך ויותר רחב, כי כמעט אין בו נפש חיה.

בכניסה אל קודש הקודשים, לשכת ראש הממשלה הפנימית, איפה שיושב ראש הממשלה, יש מסוף המצלם את הנכנס כניע. על הדלת הותקן לוח לחצנים, כמו חייגן דיגיטלי. עליו מנגן איש הבטחון את הסיסמה והדלת נפתחת. כבר ביום הראשון להפעלת השיטה החדשה נמצאה דרך לפתוח את הדלת בלי סיסמה. עציצים תלויים במסדרונות ועציצי ענק הועמדו בלובי הגדול שלפני דלת הזכוכית הממוחשבת.

ככה זה, אומרים לי, בבית הלבן. אין לי נתונים על הבית הלבן, אבל ברור לי, שמה שמתאים לנשיא ארה"ב לא בהכרח מתאים לתנאים שלנו כאן. כולם מכירים את כולם והמשחק החדש בפורמליסטיקה נראה מגוחך. פקיד אל פקיד יביע תג ועוד מעט יקוד קידה. בלובי שלפני דלת הזכוכית, שהפך לרחבת שיש עזובה, יסתדרו בזוגות לריקוד המינואט. יהיה אפשר להחזיר את מנחם בגין, כדי שינשק את ידי הגבירות. הסנדלים (ולא דגוור) חזרו לכנסת והאוירה העממית, יש לקוות, תחזור אל לשכת ראש הממשלה.

הניירות בסוף הדילוגים

עוד לא קורס כדילוגיו של עוזר מזכיר המדינה האמריקני ריצ'רד מארפי בין המלך חוסיין בלונדון לבין ראש הממשלה שמעון פרס בהאג ולונדון. עדיין ממשיכים לחכות להחייה זו, כסופו של דבר, השורה האחרונה של הדילוגים.

אלא כתוצאה מן הדילוגים כתב מארפי שני ניירות, המביאים בחשבון את העמדה הירדנית ואת העמדה הישראלית בשתי סוגיות: ועידה בין־לאומית, שבחסותה יתקיימו השיחות בין הצדדים, והרכב המשלחת הפלשתינית. בניירות לא מובעת העמדה האמריקנית, אלא מה שנראה כעמדת ביניים בין עמדת ירדן ועמדת ישראל.

הנייר בנושא הוועידה הבין־לאומית אומר, כי יהיה פורום בין־לאומי, מורכב מחברות מועצת הבטחון, שיפתח את המשא־ומתן. לאחר מושב הפתיחה יתפצלו המשתתפים לתת־ועדות שבכל אחת מהן יהיה משא־ומתן ישיר.

לא הוסכם דן בשאלה מה יקרה אם יהיה קיפאון במו"מ. במקרה זה, נאמר בנייר, יוכלו הצדדים במו"מ הישיר לדווח לחברות הפורום הבינלאומי. מארפי ראה אפשרות זו כפשרה בין עמדת ירדן, הגורסת שבמקרה משבר פנייה לפורום הבין־לאומי, ובין עמדת ישראל הטוענת, שבמקרה משבר תוכל כל משתתפת לפעול כראות עיניה.

יש לקרוא את המלים „לדווח לחברות הפורום הבין־לאומי" בזהירות רבה. אפשרות הדיווח היא לא לפורום אלא לחברות הפורום. זאת אומרת, שהפורום כשלעצמו, לא ימשיך להתקיים. יהיה אפשר לדווח רק לחברות שהרכיבו אותו, שהן חברות מועצת הבטחון. הפורום עצמו הוא לא חובה אלא בחירה. כמו כן כל צד יוכל לפנות, כראות־עיניו, אל המעצמה שתיראה לו. ישראל תוכל לפנות לארה"ב. בכל מקרה, פנייתו של כל צד אל מדינה־חברה שהשתתפה בפורום הפתיחה, לפי בחירתו, היא לא כדי לערבה במו"מ אלא כדי לדווח לה בלבד.

זוהי פרשנות רש"י. ואם יגיע זמן הדיון על הנייר הזה בממשלה או בקבינט (כשהמלך חוסיין יודיע שהוא מוכן למו"מ), יעופו ניצוצות.

הנייר השני עוסק בקריטריונים להשתתפות פלשתינים במשלחת הירדנית. על פי הנייר לא יוכלו להכלל במשלחת הירדנית־פלשתינית חברי אש"ף ומי שלוקחים או לקחו חלק בטרור. אם חוסיין יסכים לבוא למו"מ בלי אש"ף, לא תהיה בעיה עם הנייר הזה. אבל אם הוא יודיע שאינו זז בלי יאסר ערפאת, מארפי לא ניסח עם פרס ועם חוסיין שום דבר.

● סוס החימר

בפגישה של ראש הממשלה שמעון פרס עם צ'ארלס, הנסיך מוויילס, הוא הגיש לו מתנה סוס ורוכבו. מיניאטורה עתיקה מחימר. השבוע הגיעה שאלה משגרירות ישראל בלונדון, שהגיעה מטעמו של הנסיך, חובב סוסים ידוע: מה הסיפור של המתנה. שלשום הוברקה התשובה: פסלון מתקופת הברונזה התיכונה, שנת 2000 עד 1500 לפנה"ס, נמצא במערה מדרום לירושלים, שימש לנוי.

פעמונים ורכבות

את פרס חוסר הטאקט וההתנהגות הדוחה הייתי נותנת השנה לארגון „אינטר נציונאס", ארגון ההסברה של ממשלת מערב־גרמניה. השוכן בשדרת קנדי בבון ומשגר משם חומר הסברה לעתונאים באשר הם שם. באחרונה הוציא „אינטר נציונאס" חוברת שכולה שיר הלל לרכבת הגרמנית במלאות 150 שנה למסילות הברזל בגרמניה. בין המכותבים, הייתי גם אני.

אני מודה ומתוודה, בנושא זה גישתי היא אמוציונאלית יותר מכל דבר אחר. הרע אינו במסילות הברזל ובקרונות שהובילו יהודים, אלא באנשים שהכניסו יהודים לקרונות שהובילו אותם על פסי הברזל אל מותם. אף־על־פי כן הרעיון של נסיעה ברכבת גרמנית מעורר בי חלחלה והגליון של „אינטר נציונאס" התגלגל על שולחני כעשרה ימים עד שהרהבתי עוז לפתוח אותו, וגם זאת, רק למטרה אחת. כדי לבדוק, אם בתנופת השבחים והטפיחה על השכם, המשתרעת על פני 15 עמודים גדושים, זכרו גם להזכיר מה עשו הרכבות המפוארות במלחמת העולם השניה.

אי־אפשר להגיד שלא זכרו. בעמוד מס' 2 מצאתי שורות אחדות, ממש אחדות, בתוך פיסקה גדולה שתיארה את תולדות הרכבת בשתי המלחמות: „הדיקטטורה הנאצית היתה אחראית גם לפרק החשוך ביותר בהסטוריה של 100 שנות מסילת הברזל. נעשה שימוש ברכבות־סחורות כדי להעביר אנשים למחנות ההשמדה. שם הם קיבלו „טיפול מיוחד" בתאי הגאזים." זהו.

הגרמנים עושים הרבה כדי לשכוח ולהשכיח. ולזכור במינון קטן מה שצריך לזכור. ראש הממשלה שמעון פרס, שביקר לפני שבוע במחנה ברגן בלזן, אמר למחרת היום שיש גרמניה אחרת. אין ספק שיש גרמניה אחרת. רק יהיה נחמד אם גרמניה החדשה הזאת תגלה מעט טאקט כשהיא עוסקת ביהודים. את החוברת הזאת, למשל, אם כבר נכתבה כך, לא היו מוכרחים לשלוח מבון לירושלים.

השוה הקורא

דם כחול

אנו הישראלים נוהגים להתברך ולהתפאר בשוויוניות — להבדיל משוויון — ומסתבר שרווקא אצלנו, כתוצאה מהתירה להשגת אינטרסים אישיים צרים, נוצרה קבוצה מיוחסת, הנהנית, על חשבון משלם המיסים, מזכויות יתר מופלגות. הדוגמה הבולטת היא זכאותם לטיפול רפואי חינם ואישפוז בארץ ובחו"ל, החלה גם על מי שסיים את תפקידו ופרש לגימלאות. האם אין זאת שחיתות לגאליות? האם בריאותם ובריאות בני משפחותיהם, חשובה יותר מבריאותם של כלל האזרחים, שולחיהם? האם גילינו בחברתנו דם כחול?

עו רצונם של המטיפים להסתפקות במועט שאוחזי המדינה מן השורה יהדקו את החגורה, והם מהדקים את חגורת המושב במטוס לחו"ל, תוך הסתמכות על תעודות רפואיות.

ומתי ייזכרו שרי האוצר והתקשורת בסעיף התקציבי המקנה לשכבה המיוחסת, כולל הגימלאים מתוכה, 2000 שיחות טלפוניות לחודש? האם יוהיב מישהו עוז לתרץ גם איוולת זו? הרי כל בני המשפחה, הידידים והשכנים מספיקים בקושי לנצל זכות משונה זו שאין לה אח ורע במדינות מתוקנות.

אשר לשיטה המיוחסת של עדכון שכרם או גימלתם של חברי מועדון המיוחסים, ע"י הצמדתם לשכר המנוצע במשק, שניתחי כאשר סוף סוף גם מזכ"ל ההסתדרות הציג את השאלה המתבקשת — מדוע קיימות שתי שיטות של עדכון שכר, אחת למיוחסים והשנייה לפשוטי העם. שאלתו נותרה ללא תגובה, כי לא קיימת תשובה מתקבלת על הדעת. כתוצאה מקיום מצב דברים זה התרחב הפער בין השכר הגבוה לשכר הנמוך לממדים שישראל לא ידעה כמותם.

רוגנה כדהינה ותחפירה לאפליה מצויה בגובה שכרן של אלמנות הגימלאים. כך ביצעה שאלמנתו של גימלאי רגיל זכאית ל־60% מגימלתו, מקבלת אלמנה של חבר מועדון המיוחסים 100% של גימלתו, זאת כנראה התפיסה הסוציאלית של ישראל 1986.

שלמה דיאין,
יו"ר ארגון גימלאי משרד התקשורת

למי שייכות „אדמות מדינה"

עקירת שתילי הזיתים, שניטעו במשותף ע"י ערבים ויהודים על אדמת כפר ערבי ענן, הכחפרנס מגידול זיתים והנמצא בגדה קרוב לגבול הירוק, ע"י הסיירת הירוקה — לאחר שהבטיחה לא לעקרם — הוא מעשה תועבה. ראשית, עצם השמדת חי וצומח שלא לצורך חיוני. ושנית, טענת העוקרים, כאילו השטח הנטול שייך ל„אדמות המדינה".

הרי הכפר הוא מעבר לקו הירוק והאדמה הנטולה בעת הצניחה זיתים לכפריים מימים ימימה. עצם המושג אדמות מדינה בגדה וברצועה, שמותר להפקיען, הוא פשוט גזל — אדמות המדינה בשטחים שייכות לכלל האוכלוסיה שם, למען צרכיהם עכשיו או בעתיד, ולא למען התנחלות יהודית. בטרם סיפוח רשמי למדינת ישראל, אדמות המדינה הללו אינן שייכות למדינה שעדיין איננה מדינת האוכלוסיה הכבושה.

כה שמור השתיקה וחוסר תגובה מתאימה נגד מעשה עוול זה מצד מפלגות ותנועות הדוגלות באחוות עמים ובעידוד מירבי להגשמת סיסמה זו הלכה למעשה. הנטיעה המשותפת הזאת של שתילי הזיתים מבטאת בצורה הברורה ביותר מגמה זו ומעשית. ולו גם במירת־מה, סם שכנגד לעוקת הגזענות המשתוללת.

רבקה טל, עמיר

ההכרה בפלשתינים — כבר ב־1947

כותרת מאמרו של אנתוני לואיס, „ערבים יוק" (19.1.86), מבטאת טענה חסרת שחר שישראל מכחישה את זהותו של העם הפלשתיני. האמת היא, שכבר ב־1947 הסכימה ישראל להקמת מדינה פלשתינית בתחומי א"י. הערבים היו אלה שלא השלימו עד היום עם זכותו של העם היהודי להקים מדינה משלו. והדבר אף קיבל ביטוי באמנה הפלשתינית.

אשר לטענה שהיהודים לא באו לארץ ריקה. האם האמריקנים, הגרמנים או הערבים הקימו את מדינותיהם בטריטוריה שהיתה בזמנו נקייה מתושבים? כמעט כל המדינות בעולם נוצרו כתוצאה מנדידות עמים, הגירה והשתלטות, ואין זכותנו בעניין זה פחותה, מה גם שירושלים היתה כבר פעם בירת העם היהודי.

דוד הזון, כפר־סבא

המכתבים מתפרסמים לאחר עריכה לשונית וקיצורים בשל חוסר מקום. קוראים הפונים למדור מתבקשים לכתוב בקצרה בנושא אחד בלבד וברווחים כפולים בין השורות.
המערכת

תיק חוץ

מבוקש: פטרון אמריקני ל"לביא"

הפרוייקט היה יומרני מדי מלכתחילה אך הפסקתו כעת תהיה כרוכה בהפסדים גדולים — מעריכים מומחים אמריקנים וישראלים.

מאת זאב בליצר, וושינגטון

פקידים בכירים במשרד ההגנה האמריקני התנגדו לפיתוח מטוס־הקרב המתקדם החדש של ישראל, ה"לביא", מראשיתו. שר ההגנה קאספר ויינברגר, סגן השר פרד איקל ופקידי פנטגון אחרים טענו, שבטווח ארוך תפיק ישראל תועלת יותר מרכישת מטוסים אמריקניים כגון ה"אף־16".

מחקר מטעם חיל־האוויר של ארצות־הברית הראה, כי ה"לביא" לא יגביר באופן משמעותי את יכולתה הצבאית הכוללת של ישראל. הפקידים גם שיקפו, לפחות במידת מה את התנגדותן של חברות אמריקניות, שהביעו את חששותיהן כי ביום מן הימים עוד עלול ה"לביא" להתחרות במטוסיהן בשווקי חוץ.

פקידים ישראלים, ובראשם השר משה ארנס, דחו מכל־וכל טיעונים אמריקנים אלה. הם טענו, שהתעשיה האווירית הישראלית יכולה לבנות מטוס־קרב טוב יותר, שיעלה פחות ושיהיה מתוכנן בדיוק לפי צרכיה הבטחוניים המיוחדים של ישראל. מומחים אלה הוכיחו, לפחות על הנייר, שביצועי ה"לביא" בתחומי מפתח שונים יהיו יעילים יותר מאלה של ה"אף־16".

אופטימיות מפוקפקת

אחרי הכל, ה"אף־16" לא תוכנן להיות מטוס סיוע לחיל־רגלים. לדברי מומחים, הוא מוגבל ביכולתו בגובה נמוך, וקל יותר לגלותו במכ"ם מה"לביא" שכנפיו קטנות יותר. זאת ועוד, למעשה ה"לביא" הוא המטוס הראשון המתוכנן לעמוד בדרישות הלחימה האלקטרונית הצפויה במזרח התיכון בשנות ה־90.

פקידים ישראלים הוסיפו, שהתועלת הכלכלית שתצמח לישראל מיצירת מקומות עבודה למהנדסים וטכנאים ישראלים היא חשובה ביותר כשלעצמה.

"ישראל רואה בתוכנית יקרה זו חשיבות לאומית רבה בקשר לבסיס התעשיה הטכנולוגית המתוחכמת שלה ולעצמאותה בתחום הצבאי," מסר דיווח מטעם משרד ניהול החשבונות הכללי של ארצות־הברית ב־1983. "אולם ישראל תהיה תלויה בטכנולוגיה ובמימון אמריקניים כדי לבנות חלקים חשובים של המטוס. כן תצטרך ישראל לקבל רשות בטרם תבצע מכירות למדינות צד־שלישי, משום שיהיה ל"לביא" מנוע מתוצרת ארה"ב.

ניתן להבין את ההתנגדות בפנטגון. ויינברגר ושות' הכירו בתועלת שתצמח לתעשיית המטוסים האמריקנית אם תוסיף ישראל לקנות ממנה מטוסי־קרב. מקומות עבודה רבים וסכומי עתק היו מוטלים על כף המאזניים.

התעשיה האווירית הישראלית צופה ש־300 מטוסי "לביא" יועברו מקו הייצור לחיל־האוויר הישראלי בין השנים 1990 ו־2010. אילו היתה חברת "ג'נרל דינמיקס" מוכרת 300 מטוסי "אף־16" נוספים לישראל היתה רואה בעיסקה הישג אדיר.

לגבי הפנטגון פירושה של עיסקה כזאת היא הוזלת המחיר הבסיסי של ה"אף־16" עבור חיל־האוויר האמריקני, מאחר שהוצאות המחקר והפיתוח שלו היו מתחלקות בין מספר גדול יותר של לקוחות, כלומר גם ישראל. קווי הייצור היו מוסיפים לפעול בקצב מוגבר.

להמריא ב־1986

יש לציין, שבנוסף לפיתוח ה"לביא" כבר קיבל או הזמין חיל־האוויר הישראלי 150 מטוסי "אף־16". כן קנתה ישראל 50 מטוסי "אף־15", שהם יקרים ומתוחכמים יותר.

אולם ממשלת ישראל תמכה בתוקף ב"לביא", שתוכנן תחילה ב־1979 כתחליף למטוסי ה"סקייהוק" וה"כפיר" המתיישנים של חיל־האוויר הישראלי. בפברואר 1982 החליטה ממשלת ישראל רשמית לקדם את פיתוח ה"לביא".

אב־טיפוס של ה"לביא" עם מכשירי האלקטרוניקה המיוחדים — והסודיים — שלו אמור להמריא השנה, וה"לביאים" הראשונים אמורים להגיע לחיל־האוויר הישראלי עד שנת 1990. החל ב־1993 הישראלים אמורים לייצר כ־30 מטוסי "לביא" בשנה.

התנגדותו הנחרצת והעקבית של ויינברגר לא נשאה פרי. בעידוד שר החוץ ג'ורג' שולץ, סגן שר החוץ איגלברגר והיועץ לענייני ביטחון לאומי רוברט מקפרליין, הסכים רייגן שארה"ב תעניק לישראל רשיונות לייצוא טכנולוגיה, שהיו נחוצים לה כדי לייצר את ה"לביא". בשנים האחרונות העביר הקונגרס סעיפים מפורשים, שהם חלק מחוק סיוע החוץ, ומעמידים לרשות ישראל כ־1.2 מיליארד דולר לצורך פיתוח ומחקר ה"לביא" בארה"ב ובישראל.

בתחיקה לשנת הכספים 1986 אמורה ישראל לקבל 1.8 מיליארד דולר במענקי מכירות צבאיות ("אף.אם.אס."). מסכום זה מותר לישראל להוציא 250 מיליון דולר על תוכנית ה"לביא" בישראל, 50 מיליון נוספים על תוכניות ביטחון אחרות בישראל ו־150 מיליון דולר על חוזים הקשורים עם פרוייקט ה"לביא" בארה"ב.

ישראל: מקרה חריג

מקובל שכל כספי המענקים הצבאיים לארצות חוץ נשארים בארה"ב כתשלום בעד ציוד צבאי המיוצר שם. במשך ארבע השנים האחרונות היתה ישראל מקרה חריג, הן בנוגע ל"לביא" והן בנוגע לייצור הטנק "מרכבה". קודם־לכן קיבלה ישראל שיחרור "חד פעמי" של 100 מיליון דולר לפיתוח ה"מרכבה".

אם תבטל ישראל כיום את תוכנית ה"לביא", היא לא תוכל להעביר את 250 המיליון הדולר שהוקצו לפיתוח המטוס בישראל למגזרים אחרים של כלכלתה, אומרים פקידי ועדת ההקצבות של הסנאט, משום שלא לכך "התכוונה" התחיקה. עדיין הכסף יעמוד לרשות ישראל, לדבריהם, אך זו תצטרך להוציא אותה בארה"ב על ציוד צבאי אחר. יש איפוא תמריץ להמשיך בפרוייקט.

מחוקקים מן השורה הראשונה עמדו לימין תוכנית ה"לביא", וכהם הסנטור הרפובליקני בוב קסטן ממדינת ויסקונסין וצירי בית־הנבחרים ג'ק קמפ מניו־יורק, שהוא רפובליקני, ומל לוין מקליפורניה, לרי סמית מפלורידה, בוב טוריסלי מניו־ג'רסי וצ'רלס וילסון מטקסס, שהם דמוקרטים. מחוקקים אלה סיכנו לא במעט את יוקרתם הפוליטית בתומכים ב"לביא". ביטולו ברגע האחרון יעמיד אותם מול מצב מביך ואולי אף יגרום להם נזק פוליטי.

"יהיה צורך להסביר את הפרשה בזהירות רבה בגבעת הקפיטול," אמר לי לוין. "רבים מאיתנו הסתכנו. אנשים יהיו מבולבלים. הם יראו בביטול חוסר עקביות משווע מצד ישראל".

יחד עם זאת לוין, שהוא תומך נאמן בישראל, אמר שאין הוא רואה את עצמו רשאי להביע דעה "על כדאיות ייצור הלביא". הוא סבור ש"על ישראל עצמה להחליט".

שלום לך, אמינות

השדולה הישראלית בוושינגטון ("איפא"ק") יצאה למסע ארוך במטרה להשיג תמיכת צירי הקונגרס במימון אמריקני ל"לביא". אנשי השדולה חילקו תזכיר שהיה כתוב בו בין היתר: "התוכנית תקל על ישראל בכך שתסייע לה להחליף מטוסים וציוד ישנים במחיר זול יותר". גם השדולה תמצא את עצמה במצב מביך אם יבוטל הפרוייקט.

אנשי שגרירות ישראל בוושינגטון חוששים שמא ידידי ישראל הטובים ביותר בגבעת הקפיטול ייחשבו לטפשים גמורים אם תבטל ישראל עצמה את התוכנית במועד מאוחר זה. פקידי שגרירות ישראל ואנשי השדולה הישראלית הסכימו, שהמבוכה שתתלווה לביטול תוכנית ה"לביא" ברגע האחרון תשפיע קשות בוושינגטון. הם מזהירים, שצעד כזה עלול להשפיע על אמינות בקשותיה של ישראל כשתפנה בעתיד לקונגרס כדי לזכות בהטבות מיוחדות.

הצבעת אמון אמריקנית

החלטה לבטל את ה"לביא" תעלה לתעשיה האווירית בכסף רב. היא כבר חתמה על 110 חוזים להספקת סחורות ושירותים שונים עם 100 חברות אמריקניות ב־21 מדינות של ארה"ב. ערך החוזים האלה הוא בין 700 ל־750 מיליון דולר. לדברי מקורות בתעשיה האווירית, ביטול עיסקות אלה יעלה כ־200 מיליון דולר בתשלומי נזיקין לספקים.

משקיפים בוושינגטון מרגישים, שכבר מאוחר מדי לבטל את ייצור ה"לביא". אולי, אומרים מומחים אמריקנים וישראלים, התוכנית היתה יומרנית מדי מצד ישראל, מלכתחילה.

פקידי התעשיה האווירית עושים מאמצים עליונים זה חודשים מספר - כחלק ממסעם לרכך את ההתנגדות ל"לביא" בישראל — להגיע לידי הסדר כלשהו שיאפשר את ייצור ה"לביא" בשיתוף פעולה עם חברה אמריקנית גדולה כלשהי. מעורבות ישירה של ארה"ב בפרוייקט עשויה גם להקל על יצוא ה"לביא", אולי אפילו לארה"ב. אין הדבר כה דמיוני כפי שהוא נשמע. חיל־הים האמריקני כבר חכר מטוסי "כפיר" כדי שיחקו מטוסי "מיג־21" בתמרונים. שיתוף חברה אמריקנית בבניית ה"לביא" גם תהיה הזרקת עידוד לכל התוכנית — הצבעת אמון אמריקנית.

אולם עד עתה לא נמצאה החברה האמריקנית שתרהיב עוז בנפשה ותיכנס לעסק במשותף עם התעשיה האווירית הישראלית. החיפושים נמשכים. מציאת פטרון אמריקני תרגיע את הרוחות הסוערות בישראל מסביב ל"לביא".

מיכסות המים לחקלאות יקוצצו ב־5%־15%

נציבות המים הכינה תכנית לקיצוץ במיכסות המים לחקלאות בשיעור שבין 5 ל־15 אחוזים, אם יתברר בסוף החודש כי החורף שחון — הודיע מיכה אפרוני, יו"ר אגף המשק במרכז החקלאי, בחוזר שהופיע לכל המשקים המאוגדים במרכז החקלאי.

תכנית הקיצוץ של הנציבות קובעת, כי משקים שניצלו רק 70 אחוז מהמיכסה המאושרת לא יחויבו בקיצוץ. משקים שעברו 70 אחוז מהמיכסה, יקצצו 5 אחוזים מהמיכסה; בין 80 ל־90 אחוז יהיה קיצוץ של 10 אחוז, ולמשקים המנצלים את מלוא המיכסה יורידו 15 אחוז.

כן עוסקת התכנית במים השוליים העומדים לרשות המשקים. הכוונה לניצול מי שפכים, שימוש במי אגמים, שפכים ומים מלוחים. לפי התכנית, 50 אחוז ממים אלה יצורפו למכסת המים המאושרת וסך־הכל הכמות, המיכסה המאושרת ועוד 50 אחוז מהמים השוליים, ישמשו כבסיס לשיעורי הקיצוצים.

אפרוני מציין בחוזר, כי שנת המיכסה 1986/87 תתחיל כרגיל ב־1 באפריל, אך כבר עתה אפשר למשוך מים על חשבון המיכסה הבאה. כן הוא מרגיש, כי משקים שעברו על המיכסה בחודשים דצמבר 1985 וינואר 1986 לא חוייבו בתשלומים עבור מים חריגים. הסדר זה לא אושר לגבי החודשים פברואר־מארס. משקים שיחרגו מהמיכסה ישלמו עבורם לפי ההסדר הקיים לגבי מים חריגים.

להלן דף סיכום המראה את ההבדל בין הצעת התקציב של חברת "מקורות" לבין אגף המשק של המרכז החקלאי (במיליוני דולרים):

5 מיליוני הדולרים הנחסכים על־פי הצעת המרכז החקלאי ע"י הממשלה לכיסוי החשבון השוטף של "מקורות" צריך להעביר לתקציב הפיתוח של החברה.

מאזן הוצאות־הכנסות של "מקורות"

	עם הצעת התקציב של החברה	עם הצעת המרכז החקלאי	הפרש
הוצאות: – עלויות הפקה – פרט לאנרגיה	74.9	67.7	– 7.2
– חשמל ודלק	95.6	77.8	–17.8
– סה"כ	170.5	145.5	–25.0
הכנסות: – תשלומי הצרכנים ל"מקורות"			
– חקלאות	71.0	51.0	–20.0
– עיר ותעשיה	48.0	48.0	
– תקציב ממשלתי	51.5	46.5	– 5.0
– סה"כ	170.5	145.5	–25.0

יצויין עוד, שבהצעת המרכז החקלאי הפרשית המחירים בין חקלאות לצרכנים האחרים שוב מתקרבת ליחס יותר מתקבל על הדעת, לאחר שבהצעת התקציב של "מקורות" מחיר המים לחקלאות גבוה ב־10% מהמחיר הממוצע של העיר והתעשיה. בהתאם להצעה זו סבורים במרכז החקלאי כי המחיר המירבי למים עד 1 באפריל יכול לרדת ל־7 סנט למ"ק מים.

המרכז החקלאי מציע כי מתוך ההוצאה ב־25 מיליון דולר בתקציב "מקורות" לייעד 20 מיליון דולר כדי להוזיל את המים לחקלאות, וכדי לשמור גם בתקציב 1986/87 על מחיר של 7 סנט למ"ק מים ו־5 מיליון דולר יש להעביר לתקציב הפיתוח של החברה. הצעת המרכז החקלאי מתבססת על הקטנת ההוצאה בסעיף החשמל על בסיס ההנחה של ירידה גדולה במחירי הדלק, והם מרגישים כי "מקורות" חייבת להקטין את ההוצאות. הקטנת ההוצאות לשכר תבוא לדעתם אם תבוטל תוספת חריגה שניתנה לעובדים באוקטובר 1985 ומפיטורי ייעול.

במרכז החקלאי מרגישים, שהקצבת הממשלה ל"מקורות", העומדת על יותר מ־[illegible] מיליון דולר, אינה מיועדת לסובסידיה לחקלאי. בסכום זה כלולים סעיפים כגון התפלת מים, מחקר בגשם מלאכותי, היאחזויות וכו', שאין להם קשר לחקלאי. חלק לא מבוטל מהקצבת הממשלה ל"מקורות" ניתן בגלל חוסר היעילות במערכת החשמל והמים. הקצבות מיוחדות מיועדות לפעילות בעלת אופי מדיני של ההתיישבות בערבה, בנגב הרחוק, בגליל העליון ובאזורי הספר.

חיים מרגלית

המתרגמים מקופחים ומתארגנים

בהיותה ארץ של קיבוץ גלויות, הפכה ישראל לגן־עדן למו"לים המבקשים להוציא לאור יצירות ספרות או עבודות מדעיות גם בחו"ל. התרגום הוא, איפוא, לא רק ענף־משנה כלכלי בתחום התרבות המקומית אלא גם ענף יצוא. כך, למשל, פונים מו"לים מחו"ל למו"לים ישראליים ומבקשים לטפל בתרגום ספרות יפה ועבודות מדעיות מצרפתית ואנגלית לגרמנית, משוודית לספרדית, וכיו"ב.

בארה"ב מקבל מתרגם 5 סנטים לתרגום מלה, שהם כ־17 דולר לעמוד פוליו בן 2000 סימני דפוס. בישראל מקבל מתרגם כ־3 ש"ח, שהם שני דולר, עבור תרגום אותה כמות, אף כי הוא עוסק בתרגום מעברית לאנגלית. במקרה כזה לא יכול המו"ל לטעון שהשוק הישראלי קטן, שהרי התרגום הזה מיועד ליצוא והמו"ל מקבל את התמורה במטבע זר — אומר חבר ועד המתרגמים פרץ גדרון.

לדבריו, הוא תרגם מעברית לאנגלית רבי־מכר כמו חיי גולדה, זכרונות רבין, ספרו של בר־זוהר על בן־גוריון, ספרו של עזר וייצמן "לך שמיים, לך ארץ" ועוד. עינו אינה צרה בכתבניות: הן מקבלות תמורת הדפסת דף פוליו 2 ש"ח ואילו המתרגם, העושה עבודה יוצרת, מקבל 3 ש"ח.

לפני שנה קיבלו המתרגמים 54 דולר לגליון דפוס בן 24.000 סימנים, השווה לכ־12 עמודי פוליו. השנה הם מקבלים עבור אותה עבודה כ־27 דולר. לפני 20 שנה הגיע מתרגם לשכר הממוצע במשק על־ידי תרגום 4 גליונות דפוס. היום הוא יכול להגיע לשכר הממוצע במשק תמורת תרגום כמות הגדולה פי 5, כלומר, תמורת 20 גליונות דפוס.

הסיבה לכך נעוצה בעובדה שהמתרגמים הם מעין דייר־משנה באגודת הסופרים, ולמעשה הסופרים הם המעסיקים של המתרגמים. כך נוצר ניגוד אינטרסים בין הסופרים למתרגמים. עתה מחמירים הסופרים את בקשותיהם מן המתרגמים ותובעים כ"נ גם לערוך הגהות.

ארגון המתרגמים מקיף כיום כ־[illegible] עובדים, כהם בעלי פוטנציאל של ייצוא, אלא שגם האוצר מכביד עליהם. כיוון שהם נחשבים כעצמאים, מנכים מהם 55 אחוז מס. באוגוסט 1985 קיים הארגון פגישה בנוכחות יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, ה"ה הרפלד, מאז לא קרה דבר. חברי ועד המתרגמים רואים בהסתדרות את [illegible] הטבעי, משום שההסתדרות רואה עצמה [illegible] הכרזותיו של ישראל קיסר, גם כגוף [illegible] בעצמאי הקטן, החי מיגיע כפיו ומוחו. [illegible] של "שועלים בודדים" כמו המתרגמים [illegible] גרת של ארגון מקצועי בתוך ההסתדרות [illegible] מבצע קשה, אך אפשרי, מאמין פרץ גדרון.

יצחק שור

גלגלי הבורסה

החריפו ההיצעים במניות; ביקושים לצמודי־דולר

מגמת ההיצעים בשוק המניות החריפה אתמול ופקודות מכירה ניתנו למרבית המניות. לעומת זאת, באפיקי ההשקעה הצמודים לדולר, כמניות הבנקים שבהסדר ואגרות־החוב הדולריות, נרשמו ביקושים ועליות מתונות.

במהלך המסחר במניות נרשמו 208 ירידות שערים לעומת 76 עליות ו־112 ניירות־ערך שנסחרו ללא שינוי בשער. המחזור הסתכם בכ־3.5 מיליון ש"ח, מהם 1.2 מיליון ש"ח במניות הבנקים שבהסדר.

החרפת מגמת ההיצעים הוסברה ב"דריכה במקום", המלווה בשחיקה איטית אך מצטברת המאפיינת את שוק המניות בשבועות האחרונים. הפאסיביות של הציבור הרחב, והמשך מגמת הפדיונות בקרנות־הנאמנות המתמחות במניות שהיתה בימים האחרונים, רק מעוררים את ה"מקורבים" לממש מאחזקותיהם, וכתוצאה מכך הפעילות מאופיינת בירידות שערים לאורך כל הקו.

מקור ההיצעים מאתמול הוא במנהלי תיקים שהחליטו לצמצם ככל הנראה את מרבית אחזקותיהם במניות השוק החופשי. נוסף על כך הופיעו היצעים גם מצד קרנות הנאמנות שהזרימו היצעים ב"שער", וכן היצעים "ברט". בלטו היצעים במניות "נכסים", שירדו ב־3.7% וב"אי.די.בי. פיתוח", שירדו ב־6.7 אחוזים.

בעקבות ידיעה שפורסמה באחד העיתונים, בדבר אפשרות של ביצוע פיחות, דווקא בתקופה זו, כה חלק ניכר מהשקעות הציבור מצויים בפקדונות שקליים שאינם מוגנים מפני פיחות, נסתמנה אתמול התעוררות מסויימת בכל אפיקי ההשקעה הצמודים לדולר. במניות הבנקים ש"בהסדר" נרשם עודף ביקוש נטו של 2.1 מיליון ש"ח ושעריהן עלו בין 1.3 ל־1.4 אחוזים. התשואה הדולרית במניות ההסדר נקבעה ברמה של 14.6 עד 15.0 אחוזים.

באגרות החוב הצמודות לדולר נרשם עודף ביקוש נטו של 400 אלף ש"ח, והן נסחרו בתנודות שערים עד אחוז אחד בדרך כלל.

פעילות דלילה בצמודי־מדד

באגרות החוב הצמודות למדד נרשם עודף ביקוש התחלתי של 1.3 מיליון ש"ח, לעומת עודף היצע של 1.5 מיליון ש"ח. אגרות החוב מסוג "גליל" נסחרו בתנודות שערים של אחוז אחד, בעוד שאר הסדרות נסחרו בדרך כלל תוך יציבות בשערים.

היצעים כבדים נרשמו אתמול לכל המניות "הכבדות" וה"חצי־כבדות". למניות "פטרוכימים" נרשם עודף היצע של 21 אלף ע"נ ושערן ירד ב־7.6%, תוך מחזור עסקות של 13 אלף ע"נ בלבד. למניות "אי.די.בי. פיתוח" נרשם עודף היצע של 5.8 אלף ע"נ ושערן ירד ב־6.7%, תוך מחזור עסקות של 3.2 אלף ע"נ. למניות "דיסקונט השקעות" נרשם עודף היצע של 3.6 אלף ע"נ ושערן ירד ב־4.4%. עודף היצע גדול נרשם גם בנכסים ושערן ירד ב־3.7%.

"ילנדקו" דיווחה על הפסד מתואם של כ־[illegible] מיליון ש"ח באפריל־ספטמבר 1985, לעומת כ־18.7 מיליון ש"ח בכל 1985/5.

ורדה בורשטיין

הדולר נחלש בינואר

השער היציג של הדולר הגיע בסוף ינואר השנה ל־1.48 שקל חדש, ובכך היה נמוך באחוז אחד לעומת סוף דצמבר 1985. בינואר עלו שערי המטבעות של רוב מדינות השוק האירופי המשותף בין 1.9 אחוזים (הפלורין ההולנדי) ל־3.2 אחוזים (הפרנק הצרפתי). יוצאת מהכלל זה הליש"ט, שמחירה בשקלים ירד ב־3.0 אחוזים לעומת סוף דצמבר 1985. השער היציג של הין היפאני עלה בחודש ינואר השנה ב־3.1 אחוזים, ושל הפרנק השוויצי ב־1.5 אחוזים. שערו של הדולר הקנדי ירד בינואר ב־2.9 אחוזים לעומת סוף 1985; מסר דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, על סמך השערים היציגים המתפרסמים על ידי בנק ישראל.

בחודש ינואר 1986 לעומת סוף דצמבר אשתקד נחלש הדולר ביחס לכל המטבעות הנסחרות בישראל פרט ללירה שטרלינג, שלגביה התחזק הדולר ב־2 אחוזים והדולר הקנדי ב־1.8 אחוזים. ביחס לשערי המטבעות של מדינות השוק המשותף נחלש הדולר בין 3 אחוזים (הפלורין ההולנדי) ל־3.8 אחוזים (הפרנק הצרפתי). בינואר נחלש הדולר גם לגבי יתר המטבעות הנסחרות בישראל — לעומת הין היפאני ב־4.2 אחוזים ולעומת הפרנק השוויצי ב־2.5 אחוזים.

הועלו דמי קדימה ברכישות "סובארו"

חברת "יסנאוטו", יבואנית מכוניות "סובארו" לישראל, העלתה באחרונה את דמי הקדימה שהיא גובה מלקוחות המזמינים מכוניות. כיום גובה החברה מהלקוח סכום של 600 שקלים חדשים. מי שמבטל את עיסקת הקנייה מקבל את כספו בחזרה, אולם ללא ריבית או הצמדה.

עד לפני זמן לא ארוך גבתה החברה מהלקוחות סכום של 100 ש"ח כדמי קדימה. מאחר שכיום ממתינים כ־3000 איש לקבלת מכוניות, ומועד האספקה המובטח הוא אפריל, הרי שכיום יש בידי החברה סכום של 1.6 מיליון ש"ח, שניתנו לה כהלוואה על־ידי הלקוחות, ללא ריבית הצמדה.

הדבר מסביר במידה רבה, מדוע יכולה החברה להמשיך ולמכור מכוניות ללא הפסק למרות ההקפאה...

מה מסתתר בחוברת כ"ז של ספר התקציב

הסעיף הגדול ביותר בתקציב הוא "תשלום חובות וריבית" והסעיפים הצמודים לו. בגלל גודלו, אף פעם לא מוקדש להוצאה זו דיון ממשי, ככל הנראה על־פי החוק הפיטורי, לפיו ככל שתקציב גדול יותר, קובעי המדיניות מבלים בו פחות ופחות.

כך מגלים בתקציב זה כי גם השנה תוציא הממשלה 694 מיליון ש"ח לסיבסוד אשראי והוזלת ריבית לענפי המשק השונים. לביטוח שער והצמדה תוציא הממשלה 675 מיליון ש"ח. סעיף זה גדל לעומת השנה הקודמת ב־30 אחוז ואין מקצצים אותו כמו את קיצבאות הילדים.

תשלומי הריבית על חובות הפנים יסתכמו, על־פי התקציב, ב־3.27 מיליארד ש"ח. ריבית זו פטורה ממס או נגבה עליה מס בשיעור מוגבל ומוקטן בלבד.

אולם המעניין ביותר בתקציב זה הן הרזרבות. בעיון שטחי ניתן לגלות את הרזרבות הבאות:

רזרבה לסיבסוד אשראי	2.370.000
רזרבה לתשלומי ריבית מלוות פנים	90.000.000
רזרבה לתשלומי ריבית מלוות חוץ	55.000.000
רזרבה לתשלומי קרן מלוות פנים	110.000.000
רזרבה לתשלומי קרן מלוות חוץ	50.000.000
סה"כ	307.370.000 ש"ח

כלומר, בתקציב רזרבות סמויות של 307 מיליון ש"ח כ־200 מיליון דולר. קשה להניח כי האוצר אינו יודע כמה הוא חייב ומה הוא צריך לפרוע בשנה הבאה. קשה גם להניח שאין מסוגלים לחשב את הריבית. אבל לבטח חייבים לדעת לחשב את תשלום הקרן. אם יבטלו את הרזרבות הסמויות בסעיף זה, יימצאו מיד הסכומים למימון הבריאות והחינוך.

עוד יותר ראוי לעיון הוא החזר חובות לבנק ישראל, שקטן ל־500 מיליון שקל לעומת 4.59 מיליארד שקל אשתקד, ותשלום ריבית לבנק ישראל, שקטן ל־800 מיליון שקל לעומת 2.56 מיליארד שקל אשתקד. דוברי האוצר הרגיעו, כי מדובר בפעולה רישומית בלבד. אך אם העניין הוא "רישומי", למה רשמו שנה פי 9 קרן ופי 3 ריבית.

ב"דברי ההסבר" לתקציב לא מופיע כל הסבר בקשר לירידה המתאומית של החוב הממשלתי לבנק ישראל, לכן קיימת תחושה של מניפולציה — לתשומת־לב חברי ועדת הכספים. מגבירה את תחושת המניפולציה פיסקה סתומה בספר התקציב, לפיה "תחזית החזר החובות מבוססת על הנחות המחירים בתקציב ועל כך שהגרעון החודשי הממוצע בבנק ישראל בשנת 1986 יהיה 300 מיליון שקל חדש". ממשפט זה ניתן להבין כי הממשלה מעבירה את תפקיד יצירת הגרעונות מהתקציב לבנק ישראל והפעם יוסיפו בבנק ישראל גרעון והזרמה של כ־2.5 מיליארד שקל חדש לשנה, או כ־1.5 מיליארד דולר.

סברה זו מתחזקת ע"י הקביעה בספר התקציב, כי "במידה שיחולו שינויים בהנחות אלה, יהיה צורך בעדכון התקציב להחזר חובות לבנק ישראל".

כלומר, האוצר מבטיח כאן תקציב נוסף, בכל הנראה לכיסוי הגרעון בבנק ישראל שיוחזק בבנק המרכזי כל עוד תהיה בכך נוחיות פוליטית לממשלה. לכן על חברי ועדת הכספים לבדוק היטב את חוברת כ"ז של ספר התקציב, למרות שבכיבול אין מה לדון שם, הרי מדובר רק בהחזר חובות.

עצירת הצמיחה במחיר אסטרונומי

קובעי המדיניות הכלכלית מתגאים בהישגיהם בעצירת האינפלציה. מדי פעם כדאי לבדוק גם לא רק את ההישגים, אלא את עלותם של ההישגים האלה. בכך יכול לסייע קורא אחד של "אקונומיסט" בשם קרוס אקונומידס מניקוסיה. האזרח הקפריסאי עשה חשבון מעניין למצדדי המוניטאריזם, שרשמו לזכותם את הקטנת האינפלציה במדינות המתועשות בעולם מ־14 ל־4 אחוזים. מן הראוי לבדוק גם את המחיר של ההישג הזה, טוען הקורא.

על־פי חשבונו, בשבע מדינות O.E.C.D. ב־11 שנים האחרונות, מאז נתקבלה האסכולה של המוניטאריזם כאסכולה שלטת בכלכלה, ירד שיעור גידול התוצר ל־2.4% לשנה לעומת שיעור גידול של 4.9% לשנה ב־11 השנים שקדמו לתקופה בהן שלטו שיטות קיינסיאניות.

על־פי ניתוחיו ההפסד המצטבר בגידול התוצר ב־11 שנים אלה מגיע לסכום האסטרונומי של 9.3 טריליון דולר במחירי 1980. ירידת שיעור הצמיחה במדינות המפותחות ביותר הביאה במקביל להאטת הצמיחה גם במדינות אחרות, למועקה של מיליוני מובטלים, להתרוששות מדינות מתפתחות ע"י הורדה דראסטית של מחירי חומרי הגלם.

המדיניות הכלכלית הישראלית טרם למדה שעור זה ועלתה על דרך של צמצום התוצר העסקי ע"י סגירת מפעלים ויצירת אבטלה. אולם המדינאים הישראלים אינם דואגים איך יוראו הסיכומים הכלכליים על פעילותה בעוד 10 שנים; בקושי הם יודעים איך יגמרו את החודש.

מי יבין זאת?

למה הקו הזה אדום לעזאזל, ולמה הקו השני שחור. איך יודעים ב"מעריב לעסקים" את ההוצאה לצריכה הפרטית בסוף 1980 במחירים קבועים של 1980. למה הם מציירים גראפים שאינם אומרים דבר. האם המודד "לפני שנה" מבטא חודש לפני שנה, לפני שנת הפרסום או שנה לפני הנתון האחרון. למה היצוא התעשייתי והחקלאי ביחד גבוה יותר מהיצוא נטו — שאלות אלו נשאלתי ע"י אחד מידידי, ולצערי לא היתה בפי תשובה. אולי עורכי המוסף יסייעו בידי, ולקוראיהם, ויסבירו מה הם מתכוונים להציג בתרשימים, ואיך ניתן להבין את הנתונים הבותרים. אולי יסייעו בכך גם לעצמם.

הוצאה לצריכה פרטית
(רבעון)
(מיליוני שקלים חדשים במחירי 1980)

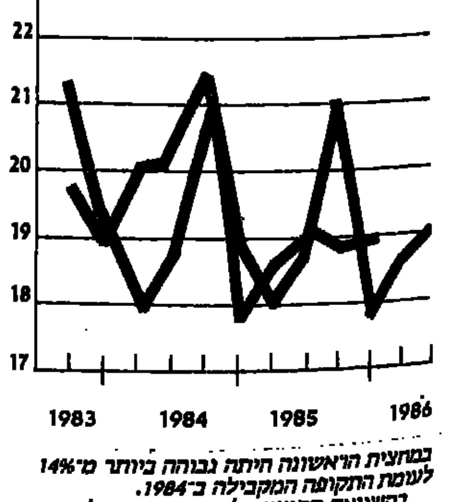

במחצית הראשונה היתה גבוהה ביותר מ־14% לעומת התקופה המקבילה ב־1984.

בהשוואה ההוצאה לצריכה פרטית לא נד־לה בשנת 1985 וזאת בעקבות ירידה של 6.3% ב־1984, לעומת 1983.

איך מתקשרת הדיאגרמה עם הכתוב!

מבצעי ראווה במקום גביית מס אמת

הסלידה מההתנהגות הבריונית של אלי לנדאו, אינה צריכה למנוע את הביקורת הציבורית המוצדקת הקיימת בציבור כלפי שיטות שונות ומשונות של שלטונות המס. נציבות מס הכנסה מעדיפה מבצעי ראווה על גביית מס־אמת. מבצעי ראווה אלה כוללים מעצרי מכוניות. לעומת זאת בדקו במס הכנסה רק חלק קטן מהשומות לשנת המס 1982/83, למרות שבשומות שנבדקו נתגלו הפרשי מס עצומים. לא נבדק גם אם נגבה מס כחוק מהרווחים שהעניק מיקי אלבין לחבריו, בהם לתושבים המתגוררים בתחום שיפוטה של עיריית הרצליה ושראש העירייה קרוב לוודאי מודע להם.

לעומת מחדלים חמורים אלה, בהם טמונים מיליארדי שקלים חדשים של מס שלא נגבה, ושהנישומים לא חוייבו בהם, נוקטת נציבות מס הכנסה בשיטות הטרדה שיש בהן פגיעה בזכויות האזרח ובעקרונות הדמוקרטיה.

כל זה אינו אמור לגבי ביקורת שוטפת של תעודות משלוח במכוניות, אך הממונה על הכנסות המדינה העלים, כי במקרים קודמים עסקו פקחי המס לא רק בבוקתר תעודות משלוח אלא גם בעיקולי מכוניות של חייבי מס. השיטות בהן נקטו אלי לנדאו הוגדרו כבריוניות בוועדת הכספים אך אין ספק שהוא רק ניצל בכשרון לשם השגת פופולריות שיטות פסולות בהן נקטה נציבות מס ההכנסה.

טור החדשות

בעלי המוניות תובעים ייקור ב־60%

הארגון הארצי של בעלי המוניות בישראל זימן את כל מנהלי תחנות המוניות בארץ לכנס חירום ביום חמישי, לדיון במצב החמור אליו נקלע הענף בעקבות המעבר לשקל החדש, הצעת החוק שהגיש משרד התחבורה להקצאת מספרים חדשים למוניות והעיכוב ביישום התשומות לחישוב מחיר הנסיעה.

בעת התאמת המונים לשקל החדש, שונה קצב פעימות המונה, כך שבעת נסיעה במונית מקבל כיום הנהג סכום קטן יותר עבור אותו מרחק שאליו נסע לפני המעבר לשקל החדש.

מי מייצג את הממשלה?

התמרמרות רבה שוררת בקרב יבואני המכוניות, על "תרגיל" שעשה להם לטענתם משרד האוצר, בכך שמנע העלאת מחירי המכוניות.

היבואנים טוענים, כי סיכמו לפני כשבועיים עם מנכ"ל משרד התמ"ת יהושע פורר, שהקפאת המחירים תופשר, לאחר שהם מצידם יתחייבו להגביל את היבוא בשנה הקרובה ולהעמידו על 45 אלף מכוניות וירידה של יותר מ־10 אחוזים לעומת היבוא ב־1984, וכן יתחייבו כי היצרנים יבצעו בארץ קניות־גומלין בהיקף של 10 אחוזים מהמכירות שלהם בארץ. שני תנאים אלה, טוענים היבואנים, נתמלאו. אולם כאשר הממשלה היתה צריכה למלא את חלקה בהסכם, ולהפשיר מחירים, "קפץ" לפתע מספר חדש — הקטנת היבוא ל־37 אלף מכוניות.

היבואנים טוענים, כי זו אינה דרך לניהול מו"מ, וכי צריך היה להבהיר להם שפורר אינו מייצג במגעים עימם את עמדת שר האוצר.

הם דורשים עתה להתחיל לאלתר את הסיכום שהושג עם משרד התחבורה, בדבר ביטול הקפאת המחירים של מכוניות, אך תוך השארת הפיקוח על מתח השיווק.

א.ש.

מפ"ם תדון בשחיקת השכר ובאבטלה

הצעת תכנית לחידוש הצמיחה, על־ידי חידוש ההשקעות וייצור ליצוא, פורסמה על־ידי הצוות הכלכלי־חברתי של מפ"ם לקראת ישיבת מרכז המפלגה, לדיון שיעסוק בתקציב המדינה, אבטלה ושחיקת השכר.

מול התכנית הכלכלית של הממשלה, שהיא לדעת הצוות הכלכלי־חברתי תכנית אנטי־ציונית ואנטי־חברתית, טוענת מפ"ם כי חידוש הצמיחה יכול לבוא על־ידי הבטחת כדאיות היצוא, תוך עידוד השקעות המיועדות להגבירו על בסיס צורות שונות של תמריצים, כמו חידוש ההשקעות במשק על־ידי הפניית החיסכון הלאומי להשקעות בסקטור היצרני. במקום הדרך בה נוקטת עתה הממשלה, המכוונת את החסכונות לכיסוי גרעונות שוטפים בתקציב. עוד מבקשים מחברי תכנית מפ"ם, כי גם קופות הגמל וקופות הפנסיה ישקיעו בסקטור היצרני, בערבות הממשלה. כן הם ממליצים לגייס בחו"ל הון להשקעות וקובעים כי על הממשלה לסייע בהשקעות בתכניות מחקר ופיתוח, תוך הטלת משימות פיתוח מירביות על המשק הציבורי וההסתדרותי.

לדעת חברי הצוות הכלכלי־חברתי, יש לשקם את ענפי החקלאות בדרך של קונסולידציה של החובות, מתן מימון בתנאי אשראי סבירים ותכנון המשק החקלאי בדרך של סובסידיה קבועה ברמה של 25 אחוז.

הצוות קובע, כי על התקציב הממשלתי להביא לשינוי בסדר העדיפויות הלאומי. שינוי שיושג על־ידי ביטול מבוקר של תכנית ה"לביא" ובחינה מחודשת של תקציב הבטחון. הם ממליצים על ייעול השירותים הממשלתיים והטלת מיסים על בעלי יכולת, כגון מס רכוש, מס על דירות־פאר, מס על רווחי־הון ועל פירות מהון, צימצום העלמות מס על־ידי מלחמה בהון השחור.

הצוות הכלכלי־חברתי מציע כי תבוצע תוכנית ספיגה מקיפה ויסודית מבעלי ההון והרכוש, שתאפשר חידוש הצמיחה ושיקום המערכת החברתית על־ידי קיום תעסוקה מלאה, הגדלת שכר המינימום, צימצום השחיקה בשכר, שמירה על רמת שירותי רווחה, בריאות וחינוך, ותיקון הפגיעה בתשלומי קצבאות ילדים, גימלאים ונכים.

לדעת הצוות, על מפ"ם לפתוח במסע הסברה ציבורי, נגד התכנית הכלכלית של הממשלה, בכנסת ובהנהגת ההסתדרות. ולדאוג לתהודה תקשורתית לעמדות מפ"ם ומאבקיה, באמצעות הקמת מטה פעולה, שיהיה אחראי על תיאום מבצעים נגד התכנית הכלכלית של הממשלה ופרסום התכנית האלטרנטיבית של מפ"ם.

חיים מרגלית

הבנקים הגדילו הרווחים בחו"ל

הבנק הבינלאומי פרסם אתמול את התוצאות העיסקיות של שתי חברות־בנות שלו בחו"ל, "פיבי לונדון" ו"פיבי שווייץ". מאזני שתי החברות מצביעים השנה על רווח.

נתוני "פי.בי. פיננשל טראסט לימיטד לונדון" מצביעים על רווח של 561 אלף ליש"ט לפני מס, גידול של 33.3 אחוז לעומת 1984. הרווח הנקי לאחר מס גדל ב־44% מ־246 אלף ליש"ט ל־353 אלף ליש"ט ב־1985. מאזן החברה הסתכם בסוף 1985 ב־40.281 מיליון ליש"ט לעומת 37.257 מיליון ליש"ט בסוף 1984, גידול של 8.1 אחוזים.

"פי.בי. לונדון" הוקמה ב־1981 והיא פועלת כחטיבה של לונדון. כיו"ר מועצת המנהלים שלה משמש הלורד מרקוס זיו.

חברת הבת פי.בי. בנק שוויצרית, הפועלת מציריך, סיימה את שנת 1985 ברווח של 232 אלף פר"ש, לעומת הפסד של 503 אלף פר"ש בשנת 1984, שהיתה שנת פעילותה הראשונה. מאזן החברה ב־1985 גדל ב־92 אחוז, מ־19.0.14 מיליון פר"ש ל־36.448 מיליון בסוף 1985.

הרווח הנקי של בל"ל צרפת גדל ב־48% והגיע ל־6.5 מיליון פרנקים צרפתיים לעומת 4.4 מיליון פר"צ בשנת 1984.

א.ש.

אחזקת רכב: 0.51 ש"ח לק"מ

דמי אחזקת הרכב שעל מעביד לשלם לעובדו העושה שימוש ברכבו הפרטי לצרכי עבודה הם, מה־1 בפברואר, 0.51 ש"ח לכל קילומטר, במכונית שנפח מנועה 1300 סמ"ק — כך עולה מעדכון תחשיב של "חשב" שנעשה על־ידי הכלכלן משה קצין. זוהי עליה של כ־2 אחוזים בדמי האחזקה, שהיו בחודש שעבר 0.50 ש"ח.

במכונית שנפח מנועה 1600 סמ"ק על המעביד לשלם 0.60 ש"ח לכל קילומטר, לעומת 0.59 ש"ח בחודש שעבר.

יש לזכור, כי מתוך דמי האחזקה האלה על העובד לשלם מס בשיעור של 50 אחוז. העלות האמיתית של אחזקת מכונית פרטית משומשת היא כיום 0.39 שקל לכל קילומטר, עלייה של 4.5 אחוזים לעומת המצב בינואר, כאשר העלות עמדה על 0.37 ש"ח לקילומטר.

א.ש.

"ישראכרט" תאריך האשראי עפ"י הסכם עם ספקים

עשרות בתי עסק ברחבי הארץ כבר הצטרפו להסדר המיוחד שיזמה חברת "ישראכרט", המאריך את תקופת האשראי שממנה נהנים מחזיקי כרטיס "ישראכרט". ההסדר מאפשר לבתי עסק ולספקים המעוניינים בכך להעמיד לרשות מחזיקי כרטיס "ישראכרט" אשראי של שבועיים נוספים, לעומת ההסדרים הקיימים כיום. הארכת תקופת האשראי במסגרת ההסדר החדש תיעשה על־ידי דחיית חיוב חשבונו של מחזיק הכרטיס למועד החיוב הבא: רכישות במחצית הראשונה של החודש יחוייבו ב־2 בחודש הבא, במקום ב־16 בו כמקובל בהסדרים הקיימים, ורכישות שייעשו במחצית השנייה של החודש יחוייבו ב־16 בחודש הבא, במקום ב־2 בחודש.

רשת המשביר לצרכן הצטרפה להסדר למשך תקופת מכירות סוף העונה, ורשתות גדולות נוספות הביעו נכונות עקרונית להצטרף.

מאת דורית גפן

מה אתה עשית בשבילם, קניג?

התוכנית „מה השאלה" עסקה השבוע בבעיות המוניציפאליות של היישוב הערבי בישראל. היתה זו הזדמנות ללמוד מקרוב ומכלי ראשון מה מציק לאורחים הערבים. מתברר, כי טענותיהם רבות ומגוונות. יותר מאשר התשובות השאבלוניות, היו מעניינות השאלות.

הקיפוח של האוכלוסיה הערבית בתחום המוניציפאלי הוא מן המפורסמות. בשנים האחרונות נעשים נסיונות לתקן את העוול הנמשך שנים, ואשר העמיד את היישובים הערביים בשלב האחרון של סולם העדיפויות הממלכתי. עדיין הפער הוא גדול לטובת היישוב היהודי מאותו סדר גודל. לא אתייחס כאן לכל השאלות והתשובות שהושמעו בתוכנית של שמעון טסלר, אבל קשה, כמעט בלתי־אפשרי לעבור לסדר היום לטון המטיף, כמעט מאשים, שנקט הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים, ישראל קניג, כלפי ראש עיריית אום־אל־פאחם, האשם חמיד. קניג ביקש ללמד אותו איך להיות ראש עירייה, ואף הגדיל לעשות כאשר הוסיף מה היה הוא עושה אילו היה ראש עירייה. לישראל קניג יש חוב קודם לציבור, והוא לספר מה לא עשה במשך שנים לקידום היישובים הערביים באזור שהיה תחת פיקוחו ואחריותו, לפני שיבוא ללמד לנבחר ציבור שיעור של ניהול עיר. השיא היה בדברים שאמר קניג בעניין הקמת מגרש כדורגל באום־אל־פאחם. אפשר היה לחשוב, כי אפשר לבנות מגרש בהבל־פה. גם בנושא של הקמת מפעלים היו דבריו, כמו גם דברי ראש עיריית פתח־תקווה, דב תבורי, בבחינת לעג לרש. אך כאמור, מי שהרגיז באמת באותה התחסדות היה דווקא ישראל קניג, מי שצריך היה להסביר את המדיניות המפלה שניהל במשך שנים. אם לא התנצלות, לפחות קצת צניעות.

ברירה ביום בהיר

ד.ד

יש להניח, כי האחראי על מחלקת הסרטים בטלוויזיה לא ראה את הסרט „ביום בהיר..", והסתפק בשמות של הבמאי וינסנט מינלי, ברברה סטרייסנד ואיב מונטאן כערובה לכך שהסרט הוא טוב. אני מעניקה לו את האשראי הזה, כי אחרת קשה להבין מדוע נרכש הסרט הגרוע והמשעמם הזה.

הסרט, שהופק בראשית שנות השבעים, נראה כגרוטאה ישנה, שהוצאה מאיזה מדף מאובק. התסכול היה גדול שבעתיים למעריציהם של סטרייסנד ומונטאן, אשר עשו כבר תפקידים טובים בהרבה בקאריירה שלהם.

עד מתי נצטרך לראות את כל הברברה רק מפני שמישהו לא ברר עבורנו משהו טוב יותר.

ברברה סטרייסנד בסרט „ביום בהיר אפשר לראות לנצח".

שמות גדולים אינם ערובה

המסר הוא האוכל

ליוצאי גרוזיה בארץ יש תחושה, כי נעשה להם עוול. בין היתר, בכך שמכנים אותם גרוזינים. אך בעיקר משום שבגלל כמה אנשי שוליים מבני העדה הכפישו את שם העדה כולה, והוציאו לה שם רע. לא ברור אם כך הם פני הדברים, ואיני יודעת אם נערך כבר סקר, שבדק את הדימוי של העדות השונות בארץ, וקבע, כי אכן לגרוזינים יש דימוי שלילי בציבור. אבל דבר ידוע הוא, כי תחושת קיפוח היא לא תמיד עניין אובייקטיבי, אלא יותר סובייקטיבי.

האנשים שהופיעו בתוכנית „מבט שני" הרגישו את בעיית הדימוי שלהם בעיני אחרים. נראה, כי הבמאית לנה צ'פלין ביקשה לעשות מחווה לגרוזינים, ולהציג את הפנים היפות האמיתיות שלהם.

כבר מן הכותרת של הסרט אפשר היה להבחין, כי המסר הוא האוכל, והשולחן הרחב ש„פותחים" למשפחה ולחברים. אך ציד האוכל והשולחן העמוס אינו אקסקלוסיבי ליוצאי גרוזיה. די לבוא לבית מרוקני, או תימני, או רומני או אפילו פולני, שלא לדבר על שולחן ערבי כדי לראות שולחנות מכל טוב. על כן, הנסיון להפוך את פולחן האוכל והאירוח הגרוזיני להוכחה, כביכול, שמה שאומרים עליהם אינו נכון, היה מוטעה. ולא רק זאת. העדה הזו, כמו עדות רבות בארץ. יש בה אנשים שונים ומגוונים, טובים יותר וטובים פחות.

אשר לדימוי השלילי, זה אינו „נכס" של הגרוזינים. אז מה יגידו המרוקנים, ששנים נשאו את העלבון של הכינוי „מרוקאי־סכין"? וכיצד נכפר לרומנים, שקשרו לשמם את הכינוי „גנבים"? ואיך נפצה את הפרסים שהושמצו כ„קמצנים". והרשימה ארוכה.

למרות כל האמור עד כה, נתן סרטה של צ'פלין הזדמנות להכיר מקרוב את בני העדה הגרוזינית ולמוד משהו על מנהגיהם והווי חייהם. אך בעיקר לאפשר להם להציג את עצמם, כפי שהם נראים בעיני עצמם. בפסיפס האנושי הגדול והמורכב של ישראל הם מוסיפים בוודאי צבע וגוון משלהם.

אותו זה הצחיק

הצחוק בריא לבריאות, אם כי זכורה לי במעורפל ידיעה מלפני שנים רבות, שבאחת ממדינות אסיה מתה אשה מרוב צחוק. ייתכן, שזה לא היה המקרה היחיד בהיסטוריה, שהרי לא פעם אנחנו מתבטאים בנוסח: אפשר למות מצחוק. מבלי להתייחס למקרים חריגים וקיצוניים כאלה, רובנו ככולנו אוהבים לצחוק, רק שיתנו. צחוק צחוק, אבל שיהיה צחוק לעניין.

במה דברים אמורים? ביום שני לאחר חצות פתחתי את הטראנזיסטור ונקלעתי לתוכניתם של זאב ענר ומשה טימור „מחפשים את המטמון". המטמונאית לא עשתה אמנם חיל, אך מסיבות שאינן ידועות לי הצליחה להצחיק את עצמה, ובעיקר את מנחה התוכנית, משה טימור. קצת צחוק הרי אינו מזיק, ובוודאי לא הייתי מעירה על כך. אבל השמחה והצחקוקים באולפן היו כאלה, שטימור לא הצליח להשלים משפט מבלי להתפרץ בצחוק מתגלגל, כשהמטמונאית העליזה מחזירה לו בדרך כלל רפליקה צחקנית משלה. המאזינים לא יכלו לדעת מה כל כך מצחיק. היה עליהם להפעיל את דמיונם כדי לנסות ולנחש למה מתכוון טימור כאשר הוא מפליט תוך כדי צחוק „היא הורסת אותי".

האם היא עשתה לו פרצופים? האם היא חרצה לו לשון? ואולי היא דגדגה אותו? אם המטמון היא לא הצליחה לגלות, אז מדוע לא גילתה לנו, לפחות, מה היא עשתה לו, שכל כך הצחיק אותו.

את הכסף!

נכון שהליגה הלאומית בכדורגל אינה הליגה הבריטית, וגם לא הבונדסליגה הגרמנית, אבל זו הליגה שלנו, וזה מה שיש. יש ואיה, כי מסיבות שאינן מעניינות אותי במיוחד, לא מצלמים את המשחקים המרכזיים.

איני יודעת אם הייתי שמה לב לכך, אלמלא ציפיתי לראות ב„מבט ספורט" במוצאי שבת את הקטעים מהמשחק בין האלופה, מכבי חיפה, לבין המובילה, הפועל תל־אביב. כל אחד קרוב אצל עצמו ואצל הקבוצה האהודה עליו, גם אני משוחדת, והאכזבה מרובה. אך כמוני ישנם בוודאי צופים רבים משלמי אגרה במועד, ויש להתחשב בהם, ולהעמיד את האינטרס שלהם בעדיפות ראשונה.

בעריכת עלינא תוו'

מסך ראשון

אוסטרליה שבלב

מאת גיורא מנור

„אוסטרליה הדרומית" מאת יוסי הדר, בימוי: אילן תורן; תפאורה: פרידה שוהם; תלבושות: גילה להטן; תאורה: חני ורדי — בביצוע השחקנים תחיה דנון, דני רוטו, גדעון שירין, שלום שמואלוב וגיורא שמאי — ב„במה לפרוייקטים מיוחדים" של תיאטרון חיפה.

אוסטרליה הדרומית במחזהו החדש של יוסי הדר היא „שום־מקום". ניגודו הגמור של הכאן והעכשיו בחייו של וינקר, פושע קטן בעל קסם אישי רב, מסוג האנשים המסוגלים למכור מקרר לאסקימוסי ובו־בזמן לגנוב לו זוג המכנסיים היחיד שיש לו, עם חיוך וחן, שלא היה מבייש את גדולי הרמאים על הבימה ובחיים. על כל פנים, כך משחק תפקיד מצוין זה השחקן הצעיר שלום שמואלוב, שזו אחת מהזדמנויותיו הראשונות להוכיח את עצמו, כי כשרונו היה ניכר כבר מראשית דרכו ומה שהיה נחוץ לו זה „כלי", תפקיד מתאים, כזה שקיבל עכשיו.

וינקר ישב 18 חודשים בכלא תל־מונד ועכשיו הוא בא „להציל" את חבר נעוריו, זיפזיף, המבקש להתקבל לקיבוץ, דווקא אותו קיבוץ בו אירעו מעשי גניבה ואנדליזם, ולבסוף נהרג חברם, שעה שנחש הכישו, ואנשי הקיבוץ סירבו למעשה להגיש להם עזרה, מתוך חשש, שזה עוד תעלול של הפורשעים, שדבק בהם הכינוי „חררה", כפי החברים.

חררה, למי שלא חי בארץ בימי המנדט או כבר שכח, היא מין מחלת־עור מרגיזה אבל לא מסוכנת, שלקו בה רבים וביחוד ילדים, בשל תנאי התברואה הלקויים. ואולי משתמש המחזאי בכינוי זה בגלל קרבתו הצלילית ל„חרא", על משקל Merdre, הצורה בה העלה לראשונה מלה „נוראה" זאת אלפרד ז'רי ב„מלך אובו", במקום הכיטוי הצרפתי המקובל כל־כך, Merde.

זיפזיף, שמבקש להתרחק מעברו והכל קוראים לו כעת „זאביק", אותו מגלם דני רוטו, בצורה אמינה מאוד ובונה דמות סימפאטית של אדם נבוך במצוקה. זאביק אינו מסוגל לעמוד בדילמה אליה נקלע. ברור לו, שביקורו של וינקר ישים קץ לשאיפתו להיות חבר בקיבוץ, לצאת ללימודים, בכלל, להיפטר סופית מהתדמית העבריינית שדבקה בו. ברור לו, שחלומו של וינקר לנסוע לאוסטרליה האגדית אינו אלא אשליה. אבל לא קל להיפטר מוינקר, היודע את כל רזי ההשפעה הפסיכולוגית — והמחזאי־הפסיכיאטר, יוסי הדר, צייד אותו בכל הטריקים האפשריים של נגינה על נימי הרגש — ובוודאי עוד יותר קשה לעשות זאת לדני (גדעון שירין), חבר הקיבוץ שמנסה להחזיר את זאביק למוטב, משום שדני אינו איזה פילנטרופ רך־לבב, אלא עושה מה שהוא עושה למען זאביק בשל רגשי אשמה. הלא הוא שסירב לתת את האמבולנס של הקיבוץ לפנות את הפצוע, שאמנם היה מחבורת הגנבים שהציקה לקיבוץ, אבל מת בשל העיכוב בהעברתו לבית־החולים. דני יודע שאביו, משה (גיורא שמאי, בעוד אחד מתפקידיו הרבים, בהם הוא מגלם אדם קשוח ואכזרי בצדקתו) הוא האשם האמיתי באותה פרשה. והוא, מצידו, כאחד החברים המרכזיים במשק, מעוניין לסלק את זאביק, שהוא בעבורו „מזכרת־עוון" בלתי־נוחה, ולמעשה, משתף פעולה עם וינקר.

בתוך התסבוכת הרגשית הזאת, אישתו של דני, (תחיה דנון בגינוני זעיר־קיבוצניקית, הנמשכת לקסמו הפראי של וינקר) מעזיבה את דני מחדר המשפחה שלהם.

הדימוי „אוסטרליה הדרומית" הוא גיאוגרפי, אבל סיפור המעשה הוא דווקא ביולוגי: הקיבוץ בחברה מנסה להתגונן בדרכיו שלו מפני איום חדירת ה„חררה", החוזרת כחלום רע. וינקר ועולמו הוא כמין וירוס, המכריח את החומר הגנטי של התאים הבריאים לייצר כמותו. זה סיפור השתלטותו של וינקר וערכיו — אם מותר לקרוא להם בשם מכובד זה — על הקיבוץ, המיוצג על־ידי משה ודני, והווירוס ההרסני מסוגל לעשות זאת, בשל מצפונם הלאינקי ורגשי־האשם שלהם. מבחינה זו, יש משהו מטרגדיה אמיתית בעלילה, כי הגיבורים נופלים דווקא בשל תכונותיהם הטרומיות...

הבימוי של אילן תורן עשיר באסוציאציות, וניכר בו, שהוא מעשה ידיו של שחקן מנוסה. מלבד תחיה דנון, רמת המשחק גבוהה מאוד, עשירה בפרטים. תורן מוביל את שחקניו על פני הבימה ביד מואנה. גם התפאורה הפשוטה והנאה של פרידה שוהם מסייעת ביצירת האווירה. זהו קיבוץ ממשי מאוד.

אבל המחזאי אינו יודע איך להתיר את הסבך הרגשי והערכי שיצר. באין ברירה, הוא הורס כל מה שבנה. דני עוזב את הקיבוץ ואת אישתו בשל ברית שכרת עם וינקר, כדי לשלם בכך על חטאו — אי־מתן העזרה לפצוע. אביו נותר ללא בנו, המסמל בעבורו את המשך קיומו של הקיבוץ. זאביק אינו מתקבל לחברות ומפנה את השטח, אולי כדי לשוב לחסותו של וינקר. אבל במקום לסיים מחזה ריאליסטי ובעל בסיס רגשי טעון חומר נפץ בצורה מכובדת, הולך המחזאי לכיוון אחר. דני „מתנקם" בקיבוצו על־ידי גניבה סיטונית, מגוחכת, של טלוויזיות מחדרי החברים, והכל מסתיים בסצינת שימחה מוגזמת, ויחד עם זאת שינותית, „תיאטראלית", תחת הפנס בצד השביל המוביל אל חדר האוכל, ובצפירות מכונית המשטרה, שהוזעקה לאסור את ה„חררה". ואת הבן־יקיר־לי־דני.

זה סיום של מערכון, למה שעשוי היה להיות דראמה אמיתית. וזה חבל.

למרות הפגם הזה, דומני שכמעט איני זוכר מחזה קיבוצי כה אמין ומרתק, מאז „ערב זיכרון לדיצי" מאת ערן פרייס ב„בימת הקיבוץ".

„אוסטרליה הדרומית" – מחזה קיבוצי אמנון

מוסיקה

רמות שונות

מאת מדי שני

תזמורת סימפונית חיפה. מנצח: סטנלי סמרבר. סולן: מישה מאיסקי, צ'לו

בתוכנית: מנדלסון: סקרצו, אינטרמצו, נוקטורנו ומחול הנר־חות מתוך „חלום ליל קיץ", אופ' 61 דבוז'ק: קונצ'רטו לצ'לו ולתזמורת ברה מזור באך. קונצ'רטו ברנדנבורגי מס' 3 סטראווינסקי: פולצ'ינלה, סוי־טה לתזמורת קטנה לפי פר־גולזי.

אודיטוריום חיפה, 29.1.86

לפי בקשתו של סולן הערב, מישה מאיסקי, הקדישה התזמורת את קונצרט הערב לזכרו של אחיו, ואלרי מאיסקי, נגן הצ'מבלו והאורגן המחונן, שנספה בתאונת דרכים בגרמניה לפני ארבע שנים. שם הופיע, הקליט וגם השתתף בקורס למ־נצחים, בניהולו של הלמוט רילינג.

העיתונים בהרצאות זו יש לציין להיזכר את דברי ההסבר של המנצח, לפני תחילת הקונצרט, על התוכנית, המלחינים והיצי־רות, דבר שמקרב את קהל המאזינים למוסיקה ולמבצעים.

התוכנית היתה מגוונת ועשירה וכללה יצירה מוסיקאלית בימתית, ליתר דיוק, כמה פרקים מתוך המוסיקה למחזה של שקספיר „חלום ליל קיץ", שאת הפתיחה לה כתב מנדלסון כבר בשנת 1826 וסיים רק בשנת 1843.

נגינת התזמורת לא היתה אחידה ולכן הביצועים היו ברמות שונות. הקונצ'רטו הברנדנבורגי השלישי לכינורות, ויולות וצ'לו עם צ'מבלו נשמע פחות בטוח, במיוחד בהתחלה ובסיום.

נגן הצ'לו מישה מאיסקי הינו מוסיקאי רציני ומחונן. בביצוע הקונצ'רטו המוכר מאת דבוז'ק הוא הפגין טכניקה טובה, הבנה ומוסיקאליות, מסיבות טכניות, הורגש חוסר הבנה מספקת בשיתוף־הפעולה בין הסולן לבין הטוטי של הליווי התזמורתי.

סטנלי סמרבר יצר תקשורת טובה עם נגני התזמורת בביצוע היצירה המסיימת, סויטה של סטראווינסקי לפי נעימות מאת פרגולזי. הביצוע, מהימן יותר וערני, עם הרבה קטעי סולו טובים, וזכה להצלחה והיווה סיום מוצלח לערב כולו.

קולנוע חו"ל

סרטו האחרון של פליני יפתח את פסטיבאל ברלין 86

מאת אלברט קליין, ברלין

פסטיבאל הסרטים הבינלאומי בבר־לין ייפתח ב־14 בפברואר ויסתיים ב־25 בו.

אפשר לקבוע בשמחה כי הפופולאריות של פסטיבאל גברה עד מאוד בשנים האח־רונות. רק בשנה האחרונה ריווחו על ה„ברליניאדה" עיתונים ותחנות טלוויזיה ב־60 מדינות וחמש יבשות.

חדשות בתוכנית הפסטיבאל הן הסדרות „דוקומנטה" ו„פאנוראמה". ה„פאנוראמה" במסגרת הצגות האינפורמציה אינה מוקדשת השנה, כמו בשנה הקודמת, לים התיכון ולים הבאלטי, אלא לים השחור.

בעת פסטיבאל הסרטים הברליני ה־31 ייערך גם „הפורום הבינלאומי" ה־16 של הסרט הצעיר, בהנהלתו של אולריך גרגור. כמו כל שנה יתקיים גם השנה פסטיבאל־ילדים וגם רטרוספקטיווה, שתוקדש לשחקנית הני פורטן ולבמאי פרד צימרמן.

מצפים כי הקהל הבינלאומי, שיבוא לפסטיבאל יוכל לבחור בין כ־250 סרטים. יהיו נוכחים במאים ושחקנים רבים.

לדברי הנהלת הפסטיבאל (מוריץ דה הארלן, מנהל ההתחרות של פסטיבאל ברלין) ייפתח הפסטיבאל בסרטו האחרון של פדריקו פליני „ג'ינג'ר ופרד". בתפקידי הגיבורים ייכבבו ג'ולייטה מאסינה ומארצ'לו מאסטרויאני.

כבר ידוע על שורה של סרטי התחרות: מאיטליה יבואו „לה מסה א פיניטה" של נוני מורטי ו„און קומפליקאטו אינטריגו דה דונה" של לינה ורטמילר; מיוון: „מאניה" של ג'ורג' פאנוסופולוס; בריטניה תעלה את „קאראוואג'ו" של דרק ג'ארמן. שבדיה: „אלסקה מיי" של קאי פולוק; ידוע שמהונגריה ייכלל בהתחרות הסרט „200 שנותיי הראשונות" של ג'זלה מאר; רומניה שולחת את הסרט „פאסו רובלה" של דנה פיטה. יפאן תיוצג בסרטו של מאסאהירו שינודה „יארי נו גאנזה"; מקנדה יבוא הסרט „אן טריסטר" של לאה פול; מבראזיל יוצג בהתחרות „א הורה דה אסטרלה" של סוזאנה אמאראל.

מחוץ להתחרות יוקרנו סרטים רבים מארצות רבות, ביניהם „טיולה של נאטי גאן" של ג'רמי כגן.

רצוני להוסיף עוד כמה שמות של סרטים בשביל „פורום 1986". במרכזם יעמוד הסרט התיעודי „שואה" מאת קלוד לאנצמאן, סרט תיעודי זה, על השמדת היהודים על־ידי המשטר הנאצי, נמשך תשע שעות וחצי.

חוץ מזה רצוני להזכיר עבודה חדשה של ורנר שרטר. „לפי הדוגמה של ארגנטינה" ואת יצירתו האוטוביוגראפית של יונאס מקאס. „הוא עומד במרכז וסופר את שניות חייו".

ברשימתי הבאה אמסור דו"ח מפורט על הפסטיבאל עצמו, בליווי צילומים.

מאת יואב אביב

רשיונות נהיגה, קונים בלבד

פרשיית הרכישה של רשיונות נהיגה תמורת כסף שוב בכותרות, ובשיטה הקיימת תחזור שוב ושוב ■ לימוד הנהיגה פשט כנו־אה את הרגל. המומחים גורסים כי ישנן דרכים אחרות, טובות יותר, שייצרו נהגים טובים יותר ופיתוי קטן יותר

שיטת קבלת רשיון נהיגה למכונית א' צבעוע משטה את הרגל בישראל. מי שלא מאמין — שיקום, ורצוי שיידע שאלו מורי הנהיגה במדינה מובנים להודות בכך, בלי ציטוט ובלי ייחוס.

ארגון מורי הנהיגה בצפון־הארץ כינס בשבוע שעבר מסיבת עיתונאים בה התריע על המצב שנוצר במשרדי הרישוי, כשמבקשי רשיונות נהיגה נאלצים להמתין יותר משלושה חודשים בין מבחן מעשי אחד למשנהו. „במצב הקיים קיימת סכנה למעשים בלתי־כשרים", נאמר בכינוס העיתונאים. „תיאוריה לומדים רק למבחן" אמרו חלק ממורי הנהיגה.

■ פרשיות שוחד

בנוסף לכל אלה, מתפוצצות פרשיות השוחד במשרדי הרישוי השונים בכל רחבי הארץ, כזו אחר זו. בישראל שוב אין צורך ביותר בלימוד, ודי בכל הנראה במתן שוחד כדי לרכוש רשיון נהיגה. לבית־משפט השלום נתבעו הובאו בשבוע שעבר שמונה חשודים המעורבים בפרשה שנחשפה על־ידי היחידה לחקירות הונאה של משטרת ישראל. בוחן, מורים לנהיגה ומספר „תלמידים". בבקשה לשחרור בערבות של אחת „התלמידות" נאמר, כי קיבלה רשיון נהיגה בתמורה על קשר בקיימה עם בוחן של משרד הרישוי. מהות הקשר לא הובהרה. פרשה זו היא השניה שנתפוצצה במשרד הרישוי בחיפה בשבועות האחרונים, והשלישית בארץ בחודש האחרון. לאחר שבפרשת משרד הרישוי הירושלמי נעצר סגן התאכדותו של ראש מחלקת התנועה במשטרת ירושלים. אתמול נעצרו עוד 11 מעורבים בפרשיות דומות. ביניהם אחת של רב־בוחן, החשודה בתיווך לקבלת רשיונות נהיגה.

פרשיות אלה מוכרות לציבור והן חוזרות על עצמן אחת לכמה שנים. פרשות דומות נחשפו, של מתן חותמת למעבר המבחנים התיאורטיים. נחשפו אף הן בעבר וכל עוד תיקבע שיטה זו של קבלת רשיון נהיגה — יימצאו גם מעשים בלתי־כשרים להחשף. מורי הנהיגה רבים גורסים, כי השיטה הנהוגה כיום בישראל ובחלק ממדינות העולם כנראה אינה הדרך הנכונה, והיא יכולה לשמש נחלה לחלק מהאוכלוסיה. מי שהיה היועץ המקצועי למינהל לבטיחות בדרכים, ד"ר משה בקר, סבור כי אין אפשרות ללמד נהיגה אדם שאינו מבין כביש ומכונית מהם. לצורך כך מציע ד"ר בקר להתחיל ללמד התנהגות בדרך ונהיגה במוסדות משרד החינוך השונים כבר בגיל צעיר.

■ תוכנית לנוער

תוכניתו מדברת על לימוד החל מגיל הגן וכלה בקבלת רשיון נהיגה בגמר בית־הספר התיכון. „מי אמר שלדעת מתי נולדה מלכת אנגליה זה יותר חשוב מאשר לדעת כיצד לחצות כביש, ולמה חשוב ומועיל לחגור חגורת בטיחות במכונית", אומר ד"ר בקר. לדבריו, החינוך להתנהגות בדרך יביא הן להקטנת תאונות הדרכים והן לרמת נהיגה גבוהה יותר. „כעת נולד דור הגדל עם המכונית, כמעט לכל אחד יש מכונית בבית וטוב שמגיל צעיר יידעו מהי המכונית."

בינתיים, ממשיך משרד התחבורה בהענקת רשיונות על־פי השיטה הקיימת ובהפעלת שיטת הניקוד, שסופה עונש לנהג — „קורס נהיגה נכונה/מונעת". קורס זה הוא חלק משיטת הלימוד של משרד התחבורה.

הכבוד להשתתף בקורס זה נופל בחלקו של כל נהג שצבר 6 נקודות ויותר, ותרומתו של הנהג מסתכמת בתשלום של 48 ש"ח.

■ נהגים מסוכנים

במהלך הקורס, הנמשך שלושה שבועות, נאלצים הנהגים „המסוכנים" לשבת בכיתת לימוד. בזמן זה הם יכולים להקשיב לדברי המרצה, שלעיתים יודע פחות מתלמידיו או להכין שיעורי־בית אם הם סטודנטים. נשים יכולות לסרוג וחלקן יכולות להביא את צאצאיהן אם הבייביסיטר לא הגיעה. העיקר, שעל גבי הטופס המחייב את מעבר הקורס יתנוססו שש החותמות המיוחלות, המעידות על השתתפות בכל השיעורים. עם רמת הבידור המופקת בשיעורים אלה, יכולים להתחרות רק טובי הבדרנים בארץ. השיעורים מועברים כולם בשעות הערב לאחר יום עבודה מתיש, וכ־90 אחוז מהזמן מוקדשים לדברי הלל על משרד התחבורה ו„ללימודים". גם לחגורות הבטיחות מוקדש שיעור בו לומדים הנהגים, שחלקם אוחזים בהגה כבר כמה עשרות שנים, כי קיים חוק חגורות בטיחות חובה מחוץ לעיר.

צרותיהם של רוב תלמידי הקורס נדונות גם הן במהלך השיעורים ולשוטרים ועימם מוקדשות „ברכות" חמות מתלמידים שונים, שבזכותם מצאו עצמם מבזבזים את זמנם ללא תועלת.

אותם קורסים ממומנים כולם על־ידי הנהגים ומכניסים רווח נאה לקופות משרד התחבורה והמועצה הלאומית למניעת תאונות. לאחר תשלום משכורות המרצים ומחתים החותמות, ובעל המונון המקומי גם הוא יכול לגמור את החודש בכבוד. הנהגים המסוכנים ממשיכים לנהוג כפי שנהגו לפני בואם לקורס, בו הם רואים עונש נוסף לקנס ותו לא. בבתי הספר לנהיגה לומדים המבקשים רשיון נהיגה כיצד להסיע מכונית, לימוד חשוב כשלעצמו, אך לימוד שאין בו כדי להבטיח שהאוחז בהגה יודע לנהוג. הידיעה שבנהיגה באה לידי ביטוי, לצערנו, רק במצבי חירום. כשנקלעתם לסיבוב במהירות גבוהה, כשירדתם לשולי הדרך מסיבה כלשהי ועליכם לשוב לכביש או כשהמכונית נקלעת למצב של החלקה.

■ מגרשי לימוד

במצבים אלה ובמצבים שונים נוספים נדרשים הנהגים להתמודד בפעם הראשונה וללא כל הכנה ממשית על הכביש. כשסביב מכוניתם נמצאות עשרות מכוניות נוספות ועשרות הולכי־רגל, אז באה, כמובן, התגובה הבלתי־מיומנת והתאונה הופכת לבלתי־נמנעת. בדיוק כשהמכונית נכנסת להחלקה ואסור בשום אופן ללחוץ על הבלמים, הופכת התגובה האינסטינקטיבית לרועץ, וצריך לדעת לא לנהוג כך.

משרד התחבורה מסתפק בפירסומים שטחיים וכלליים של המינהל לבטיחות בדרכים בטלוויזיה. תשדירי שירות יפתרו לדעתו, את הבעיה. מומחים רבים סבורים, שהגיע הזמן שמגרשי אימונים עם מדריכים מיומנים יועמדו לרשות הנהגים. ונהגים יחוייבו בקורסים מיוחדים שילמדו אותם כיצד יש לנהוג במצבי חירום. המומחים גורסים כי השיטה הנכונה ללימוד נהיגה אינה שונה משיטת קורסי טיסה ויש להקנות לנהגים את הכלים הנכונים כדי לא להפוך אותו לנהג גרוע.

בסיכומו של דבר, נראה כי כל מה שעושים המשרדים הממונים על נושא הנהיגה בארץ נעשה נגד הנהג וכדי לצאת ידי חובה. טוב יעשה המשרד אם יעביר את היוזמה כולה לידיים פרטיות ויסתפק בהנחיה ובפיקוח על הנעשה ולא יערב עצמו בנושאים שאין לו כוח האדם המתאים והמיומן להתמודדות עם בעיה סבוכה כל־כך, בעיה שבסופה תלויים חיי־אדם.

יואב אביב

● מגרשי אימון – בסכנה רצוי לפגוש פעם ראשונה לא על הכביש

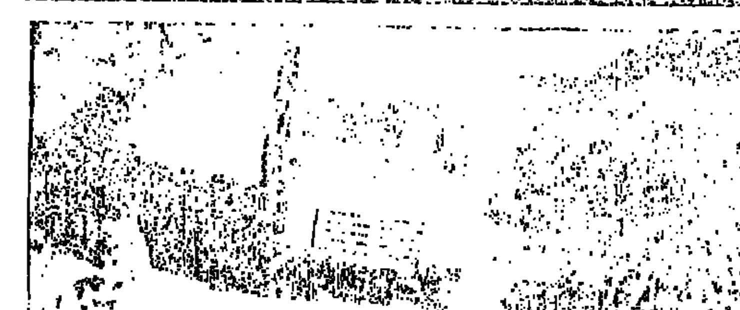

● סהרה

המירוץ המקולל

מכוניות פורשה 959 זכו להצלחה רבה בראלי פאריס־דקאר כשהצמד רנה מטגה ודומיניק למוין ניצח כשהוא מקדים בשעה וארבעים וחמש דקות צוות נוסף על ה־959 של הבלגי ז'קי איקס והצרפתי קלוד בראסר. הסיום היה עצוב גם בעבור המנצחים. לאחר האירועים הטראגיים שרדפו השנה את האירוע המבושך והקשה. האחרון שבהם היה מותו של אחד האופנוענים שהתהפך ונהרג בדרכו לקו הסיום, בחופו של האוקינוס האטלנטי, והיה הקורבן השביעי של הראלי השנה. הראשון היה אופנוען יפאני שנהרג בתאונת־דרכים.

אחר־כך באה תאונת המסוק שהביאה למותו של מייסדו ומארגנו של הראלי, הצרפתי טרי סאבין, שטס במסוק. באחד המקרים לא הבחין הטייס בגבעה. התנגש בה וכל חמשת האנשים שהיו במסוק — נהרגו. מותו של סאבין הביא לשינוי תוכניות ולקיצור מסלולים. אף כי הראלי הסתיים במועדו המתוכנן ובמקום המיועד.

מותו של סאבין מעמיד בספק את קיומו של הראלי בשנים הבאות. אף כי נראה שהוא נקלט היטב בתודעת הציבור הרחב וציבור המפרסמים. הונדה למשל, השקיעו השנה 200,000 דולר בשני אופנועים ושניהם גם הגיעו למקום הראשון. כשהמנצח הוא סיריל נבו. אופל ערכה הופעת בכורה למכונית הראלי החדשה שלה בעלת הצורה כשל הקאדט. למיצובישי, שהג'יפים שלה זכו לפני שנה במקומות הראשונים. היו 4 מכוניות בעשיריה הראשונה, כשפאטריק זאנירולי, מנצח 85', סיים במקום השביעי בלבד.

יעקב צלאל

22% מהשוק — לסובארו

יבואני „סובארו" הזמינו 12 אלף מכוניות מדגם 1986, כך מסר מנכ"ל „יפנאוטו" דניאל ברקוביץ. לדבריו, כיום ממתינים בין חודשיים לחודשיים וחצי לקבלת המכונית.

יפנאוטו תופסת מקום ראשון בשוק הישראלי כספקית רכב. חלקה של החברה הוא 22 אחוז מהמכירות. השנה מציגה „סובארו" שני דגמים ספורטיביים חדשים — „סוברו קופה" וסוברו טורבו. מחירה של מכונית טורבו — כ־14.0 אלף שקלים חדשים. לא נקבעו עוד מחיריהן של המכוניות קופה. שיש להן גם דגמים עם הנעה ל־4 גלגלים.

מנהל השירות, יואל אבידור, מסר כי דגמי הקופה החדשים מאופיינים בעיצוב אווירודינמי חדיש, כולל חרטום מישופע.

כאשר החלק האחורי מוגבה וקו־המותניים מונמך. הגריל הקדמי הפך לספורטיבי. שטח השמשות הוגדל, עיצוב הפנים כולל לוח המחוונים הדומה לתא טייס עם הגה מתקפל, מחוון גראפי, טכומטר. פותחן דלת אחורית מתוך המכונית. מחוון חשמלי למראות חיצוניות ועוד. סובארו טורבו XT מצוידת במנוע בנזין אופקי בעל 4 צילינדרים מנוגדים ושסתומים עיליים בנפח 1.8 ליטר. יש דגם אוטומטי ורגיל. ה־XT מצויד באביזרי מותרות כגון הפעלת הנעה ל־4 גלגלים בלחיצת כפתור.

מנכ"ל יפנאוטו אמר כי החברה לא הפסידה עד כה מהקפאת המחירים. לדבריו, החברה היפאנית לא הטילה על הסוכן הישראלי את מלוא ההפרש הנובע מהתחזקות המטבע היפאני לעומת הדולר.

אירובוס, דגמים נוספים

חברת אירובוס האירופית תיאלץ לגייס 2.5 מיליארד דולר לפיתוח ומימון פרויקטים חדשים כדי לנסות לעמוד בתחרות עם חברת בואינג האמריקנית על שוק מטוסי הנוסעים והמטען בעתיד. יצרנית המטוסים האירופית מציעה כיום רק שלוש גירסאות למטוסי נוסעים, לעומת כ־9 דגמים שונים שמציעה חברת בואינג.

את הדחיפה לייצור דגמי ה־TA 9 וה־TA 11 קיבלה, ככל הנראה, חברת אירובוס ממצב ההזמנות למטוסים חדשים שהוגברו בסוף 1985. על פיו קיבלה חברת בואינג 390 הזמנות, בערך של 14,900 מיליון דולר, שהם 62 אחוז מהשוק העולמי, לעומת 68 מטוסי אירובוס שהוזמנו.

מומחי תעופה סבורים, כי חברות התעופה מעדיפות סידרת מטוסים מאותה תוצרת, כדי להקטין את עלויות האחזקה של המטוסים, ואילו חברת אירובוס אינה מייצרת כיום סידרה הכוללת מיגוון רחב של מטוסים.

בינתיים, מתנהלים ויכוחים גם בתוך חברת אירובוס באשר לכדאיות ההשקעה במטוסים החדישים, ויש הגורסים כי החברה לא תקבל את ההזמנות הדרושות לה כדי לכסות את ההשקעה.

יעקב דביר

היה מנוע

לדובב מכונית שותקת

מכונית המקבלת טיפול נבון ומוחזקת במצב תקין, לא תגרום לך בעיות מיוחדות. אולם במקרה של תקלה כלשהי, נסה לגלותה בהיגיון. איתור מקור התקלה תוך שימוש בשיטה נכונה יביא לגילוי מהיר ויעיל של התקלה.

מנוע המכונית פועל ומותנע בעזרת שלוש מערכות עיקריות: מערכת ההתנעה, מערכת הדלק ומערכת ההצתה. כאשר המנוע אינו מותנע, עלול הדבר לנבוע מתקלה באחת ממערכות אלה.

● המנוע אינו פועל עם סיבוב מפתח ההתנעה. הסיבה האפשרית — המצבר וחיבוריו. יש לבדוק ולנקות את חיבורי המצבר במים רגילים. אם הפנסים הקד־מיים פועלים אך נחלשים עם הפעלת המתנע, יש לדאוג למצבר חדש כי המצבר התרוקן. במקרה זה ניתן להניע את המכונית בדחיפה (פרט לרכב עם תיבת הילוכים אוטומטית).

● המנוע מסתובב ואינו מותנע. הסיבה האפשרית — אין דלק או תקלה במערכת ההצתה. בדוק את הדלק במיכל. ניתן לחשב את הכמות במיכל על־ידי חישוב מס' הק"מ והצריכה. אם אין דלק יש למלא, לנפח פעמים מספר ולהתניע.

אם יש דלק, צריך לבדוק אם הדלק מגיע למאייד על־ידי הסתכלות לתוך חלל המאייד לאחר פירוק מסנן האוויר שמעל למאייד והפעלת המצערת על־ידי שחרור המעבר אל המאייד או לפני מסנן הדלק. יש להפעיל את המתנע ולבדוק אם הדלק נזרק. אם הדלק מגיע למאייד, יש לבדוק אם תא המצוף אינו מוצף. בכך ניתן להבחין על־ידי חוש הריח. אם קיים חשש להצפה, יש לנסות להתניע כאשר לוחצים מירבית על דוושת הדלק.

אם הדלק מגיע והמנוע אינו מותנע — יש לפרק את אחד החוטים המובילים למצתים. צריך להחזיק את קצהו סמוך לגוף המנוע וכ־8 מ"מ ורחוק ממערכת הדלק. יש לבקש מאדם אחר להפעיל את המתנע. אם אין ניצוץ, יש להוריד את הכבל המחובר לאמצע מכסה המפלג, להחזיקו כ־8 מ"מ מראש המנוע ולבדוק אם קיים ניצוץ. אם יש ניצוץ — יש להניח כי סליל ההצתה תקין והתקלה במפלג. עתה נבדוק את המפלג ובמיוחד את המכסה ואת כבל המגע הנכון. ונוודא שאין הם רטובים או פגומים. כן יש לבדוק את המצתים אם הם רטובים או פגומים. מצתים וכבלים רטובים יש לייבש היטב לפני שמנסים להתניע מחדש את המנוע.

י. מושקוביץ

תקנון חדש לראלי קרוס הישראלי

המירוץ הראשון במסגרת אליפות ישראל בראלי קרוס ייערך ב־28.4 באשקלון. למירוץ, שייערך בחול־המועד פסח, צפוי להגיע קהל בן כמה עשרות אלפי צופים.

המירוץ יפתח עונה שמתוכננים לה 8 מירוצים. אף שטרם נקבעו להם תאריכים. בינתיים, יצא התקנון לעונה הקרובה והוא עומד לרשות המתחרים כדי שיוכלו להכין את מכוניותיהם בהתאם. התקנון, שהוצא על־ידי מ.מ.ס.י. והוגש למועדון המוטורי, „עובד בהתאם לתקנון הבינלאומי של ה־FIA מתוך כוונה לזכות את פעילותנו בהכרה בינלאומית בעתיד".

התקנון תרגמו כמה מחברי המועדון המוטורי, ובראשם פרדי „פריהוף. לפני ש־מ.מ.ס.י. הפיצה את התקנון, התנהל בינה לבין המועדון המוטורי מאבק על ניהול הספורט המוטורי בישראל. לפי דברי אמציה גזית, מנכ"ל מ.מ.ס.י. עמדה החברה על זכותה להעניק את התקנון הזה גם למועדונים נוספים לספורט מוטורי אם יקומו. חברי המועדון המוטורי שרצו לנהל את העניינים בעצמם, תוך שהם מצביעים על היותם ראשונים, ויתרו לבסוף ו־מ.מ.ס.י., שהיא חברה בהתאחדות הרכב הבינלאומית (FIA), שאליה מסונפת ההתאחדות הבינלאומית לספורט מוטורי (FISA) זכתה במבוקשה. הבעיה שנותרה ל־מ.מ.ס.י. כעת היא לעורר ולפתח את הספורט המוטורי לפעילות יותר רצופה מזו שהיינו עדים לה בשנה האחרונה.

עד עתה עסקה מ.מ.ס.י. באופן פעיל רק בשיפוט, ולדברי אמציה גזית, היא גם עזרה בקיום המירוצים על־ידי שכנוע במשרדי הממשלה. מעתה עליה לשמש כהתאחדות לספורט מוטורי בארץ. על אף שמירוצי המכוניות עדיין אינם מקובלים כספורט, מ.מ.ס.י. חייבת לפעול בכיוון הנכון ובאמצעות קשריה הטובים, שיעמדו למועדון המוטורי עד עתה. עליה להמשיך לפתח ולהתפתח בכוונים נכונים.

יעקב צלאל

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה
חיפה
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה–1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה ע"י מפעלי אסיה אבי בע"מ לאיחוד החלקות 55; 107 בגוש 11547 ברח' חלוצי התעשיה חיפה למגרש בנייה אחד בסטייה מתכנית חפ/101 שבה הם מוראים כמגרשי בנייה נפרדים.
אפשר לעיין בבקשה במח' לתכנון עיר בבניין העירייה, רח' ביאליק 3, בימי א, ג, ה בשעות 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום זה.
א. ינוביץ
מהנדס העיר

חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב–יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנית תשכ"ה–1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב–יפו בקשה ליתן אשור להקלה להעברת אחוזים מקומה לקומה וקו בנין צדדי ברחוב העבודה מס' 36 א' גוש 6934 חלקה 152 תיק בנין א' 036/21/2.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב–יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתבתו המדוייקת וטלפון.
ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי,
סגן ראש העיריה
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל-אביב–יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על פי סעיף 140, לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה 1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי א. לוי — קבלני בנין לאשר תוכנית שינויים ברחוב שבריה מס' 113 חלקה 12 בגוש 12257 הור-הכרמל.
הבנין הוגבה בניגוד למותר ב-20 ס"מ.
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לפיקוח על הבניה, בבנין העיריה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה' בין השעות: 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום זה.
איתמר ינוביץ
מהנדס העיר

בס"ד
הועדה המקומית לבנין ותכנון
עיר בני-ברק
הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965
הרשקוביץ הגיש בקשה לועדה זאת בתכנית מס' 19358 לבנות בנין בן 3 קומות מעל קומה מפולשת ברח' אור החיים 9 גוש 6188 חלקה 23 באזור ג' בהקלה הבאה: 5 אחוזים בגין בניית מעלית מעל 138% המותרים, וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 185 החלה במקום.
כל המעוניין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעירית בני-ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.
מר מ. אורנשטיין
יו"ר הועדה המקומית לבנין ותכנון עיר בני-ברק

הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים
הודעה על פי סעיף 149 ו-151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
גוש 6154 חלקה 199 רחוב רמב"ם 15 גבעתיים. תיק בניה מס' 12.
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 4 קומות עם מקלט על קרקעי במסגרת של הקלה. לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשת הנ"ל יואיל להגיש לועדה תוך המועד של 15 יום מיום הפרסום של הודעה זו.
באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הועדה.
4.2.86 יצחק ירון, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה בגבעתיים

חברת אלקטרו משרד בע"מ
(בפירוק מרצון)
ניתנת בזה הודעה כי באסיפה כללית שלא מן המנין שנערכה ונתכנסה כהלכה ביום 22.10.85 נתקבלה החלטה מיוחדת לפרק את החברה מרצון ולמנות את עו"ד בר-ציון אלגם, מרחוב רננית מס' 11, יפו, למפרק החברה. כל נושה שיש לו תביעות נגד החברה הנ"ל יגיש תביעותיו בצירוף הוכחותיו תוך 21 יום מתאריך פרסום מודעה זו למשרד המפרק הנ"ל. נושה או אדם אחר אשר לא יגיש תביעותיו כאמור תוך המועד הנ"ל — לא יענה.
בר-ציון אלגם, עו"ד מפרק

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת / בנית מגורים לבית על חלקה 360 בגוש 8274 רח' הולנד בחריגה, מאושרת מבוקשת בהקלה: עד 6% בנייה, ויציאה לגג.
את התכנית 30/86 ניתן לראות במשרדי הוועדה.
התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלרואי
יו"ר הוועדה המקומית

הועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה
הודעה עפ"י סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה, חדרה, בקשה למתן אישור להקלה על חלקות מס' 424, 423 בגוש 10036 ברחוב סמטת ז'בוטינסקי והיינו: תוספת של 2.5% בניה עבור קומה נוספת.
כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר / האישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה, רחוב הלל יפה את התנגדותו המנומקת בכתב ולציין כתובתו המדויקת.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
אינג' י. כהנא, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה חדרה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי "הדרים", הוד-השרון
הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקראה: "שינוי תכנית מפורטת הר/151/2 ד'". ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: ג' 6454 חלקה 55 הוד השרון. עיקרי הוראות שינוי התכנית: שינוי תקנון לתכנית.
ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3160 התשמ"ה, עמ' 1409 ובעתון בוקר הצופה מתאריך 28.2.85 ובעתון ערב חדשות מתאריך 28.2.85 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף מבט מתאריך 28.2.85 בשפה העברית.
שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעוניין רשאי לעיין בה, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
ד. ישיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

בבית המשפט המחוזי בתל אביב — **תיק אזרחי 3061/85**
בענין: פקודת החברות (נוסח חדש) תשמ"ג-1983
ובענין: מחשבה ושעשוע בע"מ
המבקשות:
1. שחק נא בע"מ
2. יעקב ברמל בע"מ
שתיהן על ידי ב"כ עו"ד מ. הוכמן ו/או ב. הוכמן משדי דוד המלך 25 תל אביב.
נמסרת בזה הודעה כי ביום 10 לחודש ספטמבר 1985 הוגשה בקשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב לפרק את החברה הנזכרת לעיל וכי בקשת פירוק זו תשמע בפני בית המשפט היושב בדין ביום 11 לחודש מרץ 1986.
כל נושה או משתתף של החברה האמורה הרוצה לתמוך במתן צו בענין הבקשה או להתנגד לכך רשאי להופיע בשעת הבירור, אם בעצמו או באמצעות עורך הדין שלו. העתק מן הבקשה יינתן לכל נושה או משתתף של החברה שידרוש זאת מן החתום מטה תמורת התשלום הקבוע בעדה.
בצלאל הוכמן עו"ד, ב"כ המבקשות
הערה:
כל הרוצה להופיע בשעת בירור הבקשה האמורה חייב למסור או לשלוח על ידי הדואר לחתום לעיל הודעה על רצונו זה, ההודעה בציון שם והמען של האיש או הפירמה ובחתימתם או בחתימת באי כוחם, צריכה להמסר או להשלח באופן שתגיע אל החתום ישיר לא יאוחר משעה 12.00 ביום 10 במרץ 1986.

טלוויזיה

08.15 ארץ מולדת: בראשית המאבק. 08.40 אנגלית ו'. 09.00 מדעי הטבע ויסודיו: האם אני נחמד. 09.20 אנגלית ז'. 10.10 מדעי הטבע ה'ו': יצירה. 10.30 הגיל הרך — פרפר נחמד: בית לגור בו. 11.00 חשבון ו': הכל בגלל אגוז קטן. 11.30 קשת וענן — מורי סאלם. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 אנגלית י'. 13.00 מדעי הטבע (חטיבה עליונה) — האבולוציה 8. 14.00 עולם הולך ונעלם — נשי מאראקש: הסרט מתאר את אורח חייהן של נשי מאראקש ומתמקד ב-2 דמויות: האחת אישה נשואה, אם ל-4, הנאבקת למען שיפור מצבה הכלכלי של משפחתה. והשניה — אישה גרושה נאלצת להפוך לרקדנית כדי לפרנס את בתה, ובכך מאבדת למעשה את כבודה. 15.00 רוזוולט: ניו-ג'רסי: חזיונות של אוטופיה: הסרט מתאר נסיון שנערך ב-1936 להקים חווה חקלאית בניו-ג'רסי, ניו-יורק. היהודים שלקחו חלק במפעל נשאו את שולחנות התפירה שלהם וייסדו את הקומונה החקלאית. כיום נותר המקום שומם, ונותרו רק זכרונותיהם של היהודים שניסו להגשים חלום. 16.00 בלי סודות — שוא 2. 16.25 פיצוחים — שעשועון טלוויזיה נושא פרסים. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי. מנחה: גדעון רייכר. 17.30 "שמיניות באוויר" — תכנית שבועית בשידור ישיר. מנחים: דליק ווליניץ וטוליפ. 18.32 "רוצה פתרון" (ערבית). הנושא לדיון: יחס הבעל לאשתו. 18.45 "חידושים והמצאות" עולם הכבישים חלק א' (ערבית). 19.00 "חקלאות היום" (ערבית): 1. סרט — בריקת עלים. 2. דיון באולפן. 3. פינת החרשות — לחקלאי מן השדה. 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 "בין הכיסאות" — מגזין דו-שבועי בענייני משפחה וחברה. מנחה: עמוס ארבל. 20.30 "תצפית" — מגזין דו-שבועי לענייני מדע, טבע ורפואה. הפעם בתכנית הסרט השני בסדרה הבריטית "מעבר לירח". הסרט מציג את מה שצפוי בחלל בעתיד: תחנות חלל מאוישות וחלליות רובוטים שיטוסו אל הכוכבים הרחוקים. מנחים: פרופ' יורם לס ויעל דן. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "מוקד". 22.05 "ההזמנה" — סרט קולנוע. 23.40 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה
06.02 "צלילי בוקר". 07.07 "בוקר טוב". רספיגי: סוויטה שלישית המבוססת על מנגינות עתיקות. שוברט: מנואט במי במול מג'ור. 07.30 "שחרית מוסיקלית". שוברט: המוסיקה ל"רוזמונדה". פורה: סונטה בלה, או' 13, לכנור ופסנתר. סיבליוס: סימפוניה מס' 2, ברה. 09.30 "קונצרט בוקר". סקרלטי: סונטה במי מג'ור. שוברט: שמינייה בפה מג'ור, חצ'טוריאן: קונצ'רטו לכנור ותז'. פרוקופייב: הפתיחה לבלט "סינדרלה". 11.57 "מגישים שיר". 12.05 "אמנים באולפן". אלכסנדר כנטובסקי (צ'לו) נשמה קוסוב (פסנתר) הינדמית: סונטה מס' 3, פרוקופייב: סונטה. 13.00 "קונצרט צהרים". היידן: סימפוניה מס' 98 בסי במול מג'ור, מוצרט: רביעית פסנתר במי במול מג'ור, ק' 493. סלבדור בקרים: קונצ'רטו בלה מינור לגיטרה ותז' מלקולם ארנולד: שלשה שירי יין. מינקוס/לנצ'ברי: "הכירידה". מוסיקה לבלט. 15.00 "מילון מוסיקלי" 15.05 מוסיקה כאן ועכשיו. סטוצ'בסקי: אינטרדה — סרלור ופוגה לכלי נשיפה של מתכת. מורכי סתר: סינה נומינה. פטר מקסוול דייויס: נקודות ונהולות מתוך טברנר, מייקל קילנרס: "הארמה היא תפוח אפוי" למקהלה ותז'. 18.00 "קונצרט מנחה". מוצרט: רביעייה ברה מינור, ק' 421, לכלי קשת, מוצרט: סונטה ברו מג'ור, ק' 521, לפסנתר ב-4 ידיים. היידן: קונצ'רטו לצ'לו ברו מג'ור, גבריאל פורה: "שיילוק". מוסיקה אינצידנטלית, 5 קטעים. סטרווינסקי: אדיפוס המלך. 18.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם". פנדרצקי: פרשת הסבל לפי לוקאס. 20.05 "עשה לך רב": הכנר אריק פרידמן — תיקוי של התבטלות. 20.58 "מגישים שיר". 21.00 "אופרה של יום רביעי". היידן: הרוקח. 23.00 "צלילי לילה". ויואלדי: קונצ'רטו לחליליות, תז' כלי־מיתר וקונטינואו. נבריקט: "קרנבל של הנציה". (והקלטה משנת 1909). שוברט: אימפרומפטו לפסנתר ברו מינור, מס' 1. המוסיקה לבלט. טוסטי: "אפריל" (הקלטה משנת 1909).

רשת א'
07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים. 08.05 "זוגה", עם בני הנדל. 09.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים. 09.30 "מפגש" — מגזין בשידור חי. 10.30 "רדיו קל". 11.10 השידור היומי לבתיה"ס. "אלה תולדות" — סדרת תכניות בנושאים יהודיים והפעם: "חינוך לדמוקרטיה. 11.30 "השכלה ודעת לכל". "משה מונטיפיורי". 12.05 "מהווי המזרח". 14.05 "לכת ולכן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: "מי ישף" מגיש: דורי גרוסמן: א) "טופה בין הדקלים" — מאת סמי מיכאל; ב) "אור ואלכסנדרה" — ספור בהמשכים מאת יצחק נוי ובבצוע: ג) פינות שונות. 15.00 "תולופון" — מומחים באולפן. 15.55 "מאוצר הספרים". 16.05 "מועדון שעון הזהב" — מעולמו של האדם המבוגר. 17.12 "מגישים שיר". 17.20 "האוניברסיטה המשודרת": "אספרנטו". 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי. 19.05 סיכום ההלכה היומית. 19.30 שידורים לעולים. 22.05 "חבר מאותו כוכב" — תכנית היכרויות רדיופונית בשידור חי.

רשת ב'
08.05 "סעו לשלום". 09.05 "ביקור בית" עם רבקה מיכאלי. 10.10 "כל צבעי הרשת" — מגזין יומי. 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים. 13.00 "בחצי היום". 14.06 "יש עניין" עם גבי גזית. 15.10 "סעו לשלום" — מנחה: גדעון הוד. 16.05 "שירים ושעורים". 17.10 "יומן כלכלה". 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 "ורקור" — עורך ומנחה: יצחק גולן. 18.45 היום בספורט. 19.00 "היום הזה". 19.35 "מוסף לענייני צבא ובטחון". 20.05 "מבט לפולקלור", והפעם: "יום בעיירת פיתוח" — קרית־גת. 21.05 "שיר לדרך". 22.05 "בימה ומסך" — קטעים מתוך מחזות מוסיקליים וסרטים. 23.05 "תמונות בשחור לבן" (ש.ח.) 00.10 "הוי ארצי מולדתי" — שירים עבריים.

רשת ג'
14.08 "לי ולך" — שיר וברכה 15.05 "חדש, חדיש ומחודש", עם שוש עטרי 16.05 "מוסיקה לעניין" 17.05 "הצגה יומית", עם אורלי מורג 18.06 "היה הוי" — מצעד להיטים ישנים 20.05 "עם כל הנשמה", עם משה מורד 22.05 "משלנו" — שירים עבריים 23.05 "הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל
06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 אוניברסיטה משודרת: בין ספרות למציאות בא"י שלפני מלחמת העולם ה־1. מרצה: פרופ' נורית גוברין 07.07 שבע אפס שבע, עם יצחק רועה 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 מה יש, עם ארז טל 16.05 ארבע אחר הצהריים — שירים עבריים 16.56 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 18.05 שלוש ארבע לעבודה 19.05 "רדיו במקום", עם דני קרפל 20.05 מצעד הפזמונים הלועזיים 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: בין ספרות למציאות בא"י שלפני מלחמת העולם ה־1 (ש.ח.) 22.05 על הדבש ועל העוקץ — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 הוא היה ענק — שלושים שנה לנפילתו של סרן יצחק בן מנחם ז"ל — "גליבר". (ש.ח.) 00.05 ציפורי לילה עם קובי מירון 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר

קולנוע

תל־אביב
4.30 — 7.15 — 9.30
אסתר: תפילה למוות
אורלי: מכונות למתאבדים
בית לסין: 2 סרטים בכרטיס אחד
מנטום האופרה + וילי המלאך 7.00, 9.00
מי נפחד מהשכן ממול 23.15
(אין סרטים ב-19.00 וב-21.30)
בן־יהודה: חורה לעתיד 4.30, 7, 9.30
גת: הרבה ולא כלום 7.00, 9.00
גורדון: בחר בי 4.30, 7.10, 9.30
דקל: לילות לבנים 7.00, 9.30
דרייב־אין:
יער האיזמרגד 7.15, 9.30
תשוקה מאונס 12.00
הוד: רוקי 4
מוזיאון תל־אביב: נערה ונער 4.30, 7.15, 9.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 7.00, 9.30
מאר: מסע עסקים של אבא 4.15, 7, 9.30
סינמה 1: שושנת קהיר הסגולה
סינמה 2: אמדאוס 6.15, 9.15
פאריס: עד סוף הלילה 19.15, 21.30
רב־חן:
חן 1: שנת הדרקון 4.15, 7, 9.40
חן 2: סיפורה של מארי 5.00, 7.20, 9.45
חן 3: ביה"ס לאסירים מתחילים 4.45, 7.20, 9.40
חן 4: הגוניס 7.20, 9.40
חן 5: רומן על בטוח 7.00, 9.40
שחף: בשם כל בני ביתי 6.15, 9.15
תל־אביב: רוקי 4
תכלת: צייד הצבאים 5.45, 9.00
צוותא: נגוע + במקום חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים
אואזיס: שנת הדרקון 6.50, 9.30
לילי: כבודו של פריצי 7.00, 9.30
ארמון: קומנדו 5.00, 7.15, 9.30
רב־גן:
גן 1: הרבה ולא כלום 4.30, 7.10, 9.40
גן 2: תלמידה מחשמלת 5, 7.20, 9.40
גן 3: בירדי 5.00, 7.20, 9.45
גן 4: סיפורה של מארי 5.00, 7.30, 9.40

ירושלים
אדיסון: קומנדו 4.30, 7, 9
אורנע: תפילה למוות 4.30, 7, 9
בית אגרון:
צלילי המוסיקה 16.00
סילקווד 19.00
איזור הדמדומים 21.15
בנייני האומה: מס העסקים של אבא 6.30, 9.00
כפיר: חורה לעתיד 9.45
חבירה: המפתה 4.30, 7.00, 9.00
סמדר: שושנת קהיר הסגולה 7.00, 9.15
אורנע: תפילה למוות 4.30, 7.00, 9.00
מיטשה: הרבה ולא כלום 6.30, 9.00

חיפה
ארמון: קומנדו 4.30, 7, 9.15
אורה: גולאג 4, 7, 9.15
חן: תפילה למוות 4.30, 7.15, 9.30
עצמון: מסרה 4.30, 7, 9.15
פאר: להב משונן 4.30, 7, 9.15
קרן אור המחודש: קאוס 7, 9.15
ישו כוכב עליון 11.30
רון: רוקי 4 4.00, 7, 9.15
אמפי: חורה לעתיד 4.30, 7.00, 9.15
אורלי: בירדי 6.45, 9.15

נתניה
שרון: רומן על בטוח 7.00, 9.15
סטודיו: ביה"ס לאסירים מתחילים 7, 9.15

חולון
סביר: רוקי 4 4.30, 7.00, 9.30
מגדל: שנת הדרקון 7.00, 9.30

בת־ים
עצמאות: רוקי 4 4.30, 7.15, 9.30

הרצליה
היכל: רוקי 4 4.30, 7.15, 9.30

באר־שבע
חן: רוקי 4 7.15, 9.30

חדרה
חוף חדרה: קוד השתיקה 7.00, 9.15

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ד', 5.2
תיאטרון הבימה:
נמר חברבורות: 20.30
תפרדים: 20.30
התיאטרון הקאמרי
דבש פרא — קומדיה: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ד', 5.2 בשעה 21.00
"מיטה־מיטבח, מיטה־מיטבח"
בשעה 22.30:
"חיילי בדיל על חוף ירושלים"

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת
בת־ים
אסותא — טרומפלדור 4, חולון.
חולון
אסותא — טרומפלדור 4.
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 28.
נתניה
הדסה — הרצל 24.
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן
הדסה — כצנלסון 151.
תל־אביב
בני — דיזנגוף 174;
זיוה — אצ"ל 52, שכ' התקוה.
חיפה
יבנה — אבן סינא 7.
רחובות
ברק — הרצל 155.

תורנות בתי־חולים
תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית חולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.
נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.
ירושלים
● ביקור חולים — ילדים.
● הדסה ע"כ — פנימית, נשים, כירורגית, עיניים, א.א.ג.
● הדסה ה"צ — אורטופדית.

עזרה ראשונה
עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסת' לרפואת שיניים בישראל
בתל־אביב — בימים א'–ה': בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' ברסיבבא 49, טל' 294649.
בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה 3, טל' 523566.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
מרכז סיוע לקורבנות אונס
עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-669911
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111
ער"ן חיפה — טל' 04-538888
ער"ן באר־שבע — טל' 057-41111
ער"ן נתניה — טל' 053-33612
סילוק מוטורים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב-20.00—08.00, בימי ו': 15.00—08.00.
טלפונים: 03-433300, 03-433500.

משטרה
ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

מד"א
ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, גבעתיים — טל' 781111; לוד/רמלה — טל' 08-221022; עפולה — טל' 065-93334.

רכבות
מתל־אביב לירושלים:
מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00.
מבני ברק 8:18
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.
מירושלים לתל־אביב דרום:
בימים א'—ה': 7.30.
בימי ו' וערבי חג: 7.30.
לבני־ברק ולחיפה:
בימים א'—ה': 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 11.30.
מחיפה, בת־גלים:
לירושלים — א'—ו': 7.00.
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.10, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.10, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב:
6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38. לירושלים 5.35.

נכון לעכשיו, אין הפועל ת"א בכדורסל

מאת יצחק ויסדורף

נכון לעכשיו, הפועל תל־אביב בוגרים בכדורסל אינה קיימת עוד. אין לקבוצה הנהלה והשחקנים יקבלו היום הנחיות על המצב אליו נקלעה הקבוצה, הם יכולים לעשות מה שהם רוצים. ירצו להתאמן, יתאמנו. לא ירצו — ישבו בבית.

דברים אלה אמרו אמש במסיבת עיתונאים בת"א, ראשי מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א היו"ר פנחס להב, יו"ר מחלקת הבוגרים אברהם פלדה וחבר הנהלת הקבוצה אלי אפרתי.

פנחס להב הביא סקירה על מצב הקבוצה וסיפר כי מועצת הפועלים בת"א התכחשה לכל הקורה במחלקת הכדורסל ולא קיימה הבטחות שניתנו לקבוצה עוד בתקופה שבה כיהן שלמה שטיינקלפר כמזכיר מועצת הפועלים: "שטיינקלפר הבטיח בחודשים אפריל־מאי סכום של 120 אלף דולאר לקבוצה. יש לנו מסמכים על כך, אולם שטיינקלפר סיים את תפקידו והמזכיר החדש טורי קאופמן התכחש להבטחה זו. קאופמן קיבל חוות דעת מיועצים אידיאולוגיים שטענו שבתקופה בה סוגרים מפעלים ואנשים מפוטרים, אין צורך במחלקת כדורסל. אני, פנחס להב, מוכן לקבל קביעה זו אבל שהיא תחול מעונת 86/87. את התווים של העונה הנוכחית חייבים לקיים ולכבד. במידה ולא, הקבוצה תגיע לסוף דרכה. אם היינו מקבלים סכום זה, הקבוצה הייתה מסיימת את העונה ללא כל גירעון" אמר פנחס להב.

להב הוסיף כי חובות העבר הם חובות של מועצת פועלי ת"א. "לאור ההבטחות של המזכיר הקודם שלמה שטיינקלפר הוציאו חברי הנהלת קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א 30 אלף דולאר מכספם הפרטי ושילמו לשחקנים, לכן חייבת כיום המועצה להפועל ת"א 150 אלף דולאר שבתוכם 30 אלף לי, לפלדה ולאלי אפרתי. על סמך ההבטחה לקבל כסף הבאנו את ארל ויליאמס ולא שחקן זול יותר".

פנחס להב ציין כי עד היום תופעלה מחלקת הכדורסל מהלוואה שניתנה ע"י חברת הכרטיסים, לאו. "ניצלנו הלוואה זו בערבויות של חברי ההנהלה".

היו"ר התפטר כבר בחודש אוגוסט לאחר שקיבל הודעה שמזכיר מועצת הפועלים לא יתעסק יותר בעניני הפועל. "בניגוד למכתבים אחרים מזכיר הסניף צחי אשכנזי קיבל את התפטרותי ומאז איני היו"ר. המשכתי להיות בקבוצה בזכות היותי חבר ההסתדרות וחבר הפועל ת"א 45 שנה. זה מה שהחזיק אותי בקבוצה. לא היה בהפועל ת"א חודש אחד של שקט מתחילת העונה כל הזמן דנו רק מתי יהיו משכורות וכמה" דברי פנחס להב.

אברהם פלדה ציין כי השחקנים אינם רוצים להתאמן כיוון שהם חוששים להפצע: "יתכן והפועל ת"א תגיע לסוף הדרך. קבוצה במצב זה לא תופיע למשחקה נגד הפועל הגליל העליון בפלייאוף. אבל אם יקרה נס והקבוצה תחל להתאמן היום או מחר יש לנו יותר מסיכוי לנצח את הגליל. אנו קבוצה טובה, אבל בשביל לנצח צריך להתאמן ולשחק. נכון לרגע זה הקבוצה במצב של התפוררות והתמוטטות. ניסינו לשכנע ולהסביר כי חייבים לגמור את העונה. אמרנו למועצת הפועלים לא תצליחו לברוח מחובות. אם השחקנים יתבעו את תביעותיהם הם יתבעו זאת ממועצת הפועלים. אני אומר את הדברים על סמך דבריהם של יועצים משפטיים".

פלדה הוסיף כי אתמול נפגש עם צחי אשכנזי ואלי מילר. "אך בפגישה שנמשכה 15 דקות לא הושג מאום. היתה שם התכחשות טוטלית להבטחות. לאחר שהוכחה נכונות טענותינו השתנתה המנגינה ונאמר כי המועצה שילמה כבר לקבוצה 80 אלף דולאר. אבל בין 80 ל-150 יש עדיין פער גדול. היכן עוד 70 אלף, לא קיבלתי תשובה. אני משוכנע כי מבקר ההסתדרות, לאחר שיעיין בכל המסמכים, יוכיח את צדקת מעשינו".

פלדה המשיך: "מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א קיימת כבר 50 שנה. גם אם תבוא ישועה מגורם כל שהוא לגמור כראוי את העונה הקבוצה לא תהיה לעולם כפי שהיתה עד היום. אני יודע שמזכ"ל הפועל יצחק אופק ועמי שלף עושים מאמצים כבירים להשיג כספים, אבל לא מדובר על כסף ממשי לעכשיו, מדובר על התחייבויות לשחקנים".

על ארל ויליאמס ותרומתו לקבוצה אמר פלדה: "ארל היה אחד הגורמים שהכנסות מחלקת הכדורסל עד היום עלו פי 2 מכל שנה קודמת והשנה שעברה היתה טובה. אם הפועל ת"א תזכה לנס ותצליח לעבור את הפועל הגליל העליון היא צפויה להכנסה בדרבי נגד מכבי ת"א. להכנסה של 120 אלף דולאר ואז למרבה האירוניה נגמור את העונה ברווח" סיים פלדה.

● כדורעף

בת"ים גנזה גם את אשליות עין־המפרץ — 1:3

נצחון 15 ברציפות לבחוריו של דוד כפרי ★ שריד הפתיעה גם את מטה אשר וברחה מהתחתית ★ שער העמקים בדרך לליגה הארצית

הטבלה
(אחרי 16 מחזורים)

	קבוצה	מערכות	נק'
1.	הפועל בת־ים	45–6	30
2.	הפועל קרית־אתא	38–14	27
3.	הפועל כפר־סבא	36–12	26
4.	הפועל המעפיל	35–18	25
5.	אליצור ת"א	33–20	25
6.	הפועל עין־המפרץ	30–24	24
7.	הפועל מטה־אשר	26–29	22
8.	הפועל רמת־אביב	24–32	21
9.	הפועל שריד	22–34	21
10.	הפועל העוגן	12–40	17
11.	עין־שמר/ברקאי	10–42	17
12.	שער־העמקים	8–48	16

מאת מוטי חביב

גם הפועל עין המפרץ לא הצליחה לבלום את הדהירה של הפועל בת־ים בליגה הלאומית בכדורעף. בתוך 68 דקות ניצחו הבת־ימים 1:3 ורשמו את נצחונם ה-15 ברציפות.

בת־ים שפתחה את המשחק בסערה ניצחה בקלות 3:15. אחר־כך חלה שאננות במשחקה, עובדה שנוצלה על־ידי עין המפרץ לנצחון 13:15. רפי רולניק ויעקב הרשקו החזירו את הבת־ימים למסלול הנצחונות — 7:15, 3:15. אורן שר שב לשחק בשורות עין־המפרץ לאחר פציעה אבל הטוב בשורות המנוצחים היה הבין־לאומי, אורי עמרמי. שיפוטם של מיקי ממרן ופיני שמפלינר לא התעלה.

השניה בדירוג, הפועל קרית־אתא, תקעה מסמר נוסף בארון הירידה של הפועל שער העמקים אותה ניצחה בנקל 0:3 — 1:15, 5:15, 7:15.

גם לשלישית בטבלה, הפועל כפר־סבא, לא היו בעיות מיוחדות. מול הפועל העוגן 0:3 — 5:15, 5:15, 8:15.

הפועל המעפיל שהופתעה בשבוע שעבר בשריד (3:2), ניצחה את הפועל רמת־אביב 1:3. מאיר גולן ואיתי דיין הצעידו את המעפיל לשני נצחונות 3:15, 4:15 לפני שיואב חרמוני (רמת־אביב) התעלה ודרג לנצחון קבוצתו 7:15. במערכה הרביעית ניצחו מעופפי המעפיל 12:15.

נצחון קל קצרה אליצור תל־אביב נגד הפועל עין־שמר/ברקאי 0:3 — 4:15, 4:15, 3:15.

יואב חרמוני
הצטיינות שלא עזרה

הפתעה מסויימת יש לראות בנצחונה של הפועל שריד 2:3 על הפועל מטה־אשר. הנצחון הרחיק את שריד מהאזור המסוכן ודומה שהמאבק בתחתית יצטמצם בין הפועל העוגן להפועל עין־שמר/ברקאי שצברו מספר נקודות זהה. מצבה של הפועל שער העמקים חמור במיוחד. מטה אשר התייצבה למשחק בביתה בהרכב חסר בשל מחלות שחקנים והמאמן מיכה נבון בן ה-44 נאלץ לשתף את עצמו. שריד ניצחה 2:15, נוצחה 15:11, ניצחה 13:15, נוצחה 15:12 ובמערכה האחרונה המרותקת ניצחה 14:16. המשחק נמשך שעתיים ו-15 דקות ובלטו בו תומר שיין ונסטור אפשטיין משריד. שפטו איזי ברונווסר ואבי ולצברג.

נסטור אפשטיין
אחרי המעפיל – מטה־אשר

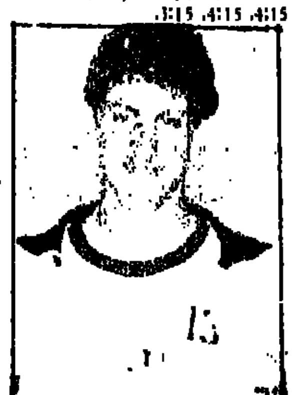
רפי רולניק
צעד נוסף לכתר

מחשבים אישיים בתחרויות באירופה

מחשבים אישיים של י.ב.מ. יופעלו ברוב אירועי הספורט המרכזיים שיתקיימו באירופה במרוצת שנת 1986.

החברה תספק את הציוד ושירותי המיחשוב לאליפות אירופה באתלטיקה באולם (מדריד — 23–22 בפברואר), לתחרויות הגביע העולמי בסקי (לילהאמר, נורבגיה — 26–25 בפברואר), לאליפות העולם בכדורסל (ספרד — 20–6 ביולי), לאליפות גרמניה באתלטיקה (ברלין — 13–10 ביולי), לאליפות העולם בשחיה (ספרד — 24–14 באוגוסט) ולאליפות אירופה באתלטיקה (שטוטגרט, גרמניה — 31–26 באוגוסט).

טניסאים נכים לטורניר בצרפת

שני טניסאים נכים, אלישע עזרא ואייל שר־טוב, חברי מרכז הספורט לנכים של אילן בר"ג, ייצאו היום לצרפת. שם ייצגו את ישראל בטורניר בין־לאומי בטניס.

בטורניר, הנערך אחת לשנה, משתתפים טניסאים נכים מ-14 מדינות.

השנה ישולבו לראשונה בטורניר גם תחרויות טניס לנכים שבהם ישתתפו טניסאים מצטיינים מצרפת, הולנד וישראל.

שחייני גש"ם זכו בגביע ימפולסקי

מאת יוסף גלזר

שחייני הפועל גש"ם זכו אמש בגביע הנודד לזכרו של מרדכי ימפולסקי ז"ל, היו"ר הראשון של התאחדות הספורט וראשי אגודת מכבי חיפה במשך עשרות שנים בתום התחרות המסורתית שנערכה זו השנה החמישית בבריכת מכבי המתחדשת בכרמל.

בתחרות השתתפו כמאה שחיינים ושחייניות מ-11 אגודות. במשחה מרתק ל-400 מטר חופשי לבנים ניצח שגב פורת מהפועל הגליל העליון בזמן 4:10.0 דקות לפני רן הירש ממכבי חיפה — 4:13.24 דקות.

בין הבנות ניצחה איילת שלזינגר ממכבי נהריה בזמן 4:42.50 דקות.

ב-200 מטר גב ניצח טל מטקוף ממכבי חיפה שגמא את המרחק ב-2.16.42 דקות. הוא הקדים את יריבו המושבע זוהר גלילי מגש"ם — 2:18.68 דקות.

איריס קומן ממכבי נהריה עברה את 200 המטרים בזמן 2:40.09 דקות והקדימה את עינת גבאי ממכבי חיפה — 2:40.60 דקות. קומן ניצחה גם ב-400 מטר מעורב אישי — 5:30.63. בין הבנים במשחה זה ניצח עמיר שטרנפלד מבית־ברל — 4:52.22 דקות.

ב-200 מטר חזה ניצח שגיא שטיגמן מגש"ם — 2:34.40 דקות לפני עופר הופמן ממכבי חיפה — 2:34.51 דקות. בין הבנות ניצחה זוהר לנסברג מהגליל העליון — 2:48.79.

ב-200 מטר פרפר ניצח דור קליין מהפועל נהריה — 2:13.51 דקות ובין הבנות רותם פורת מגש"ם — 2:37.86 דקות.

האלמנה פנינה ימפולסקי והבנים אורי ואלי ירון העניקו את הפרסים בטקס הסיום.

הקשר החיפני־פיראטי

קבוצת הכדורגל של מכבי חיפה חתמה על הסכם קבוע לשידור משחקיה באמצעות תחנות הטלוויזיה הפירטית באזור חיפה — כך התברר בעקבות שידור חלק ממשחקה האחרון בטלוויזיה הלימורית, לאחר שקנתה את החומר מהטלוויזיות הפירטיות.

מעשה זה של מכבי חיפה נוגד את החוק ומהווה מעשה אנטי־חינוכי בולט, בעיקר לאגודת ספורט שהוזהרת על דגלה גם את דגל החינוך.

ארגון הגג של ענף הקולנוע, המנהל מלחמה מתמשכת בטלוויזיות הפירטיות שלח מברק למנהל מכבי חיפה ובו דרש ממנו כי תוך 48 שעות יודיע כי מכבי חיפה תפסיק לאלתר את קשריה עם הטלוויזיות הפירטיות ועם "סוטו חורי" המצלם את המשחקים עבורם. אם לא תהיה הודעה כזו, נאמר במברק, תוגש תלונה להתאחדות הספורט ולמשטרה כנגד הנהלת הקבוצה על שיתוף פעולה עם עבריינים.

ארגון הגג של ענף הקולנוע אף יפעל כנגד הטלויזיה הלימורית. עד כדי ניתוק כל קשר בין תחנה זו וכל תעשיית הסרטים בארץ ובעולם, אם לא תחדל לאלתר משיתוף פעולה עם העבריינים.

במברק נאמר עוד כי "לא יעלה על הדעת שאגודה ציבורית תעשה רווחים ותשתף פעולה עם גורמים העושים לפלסתר את החוק ואף תעודד מעל דפי העיתונות היומית את אוהדיה להתכבד בשידורים אלה".

נבחרת הכדוריד יוצאת לפורטוגל

נבחרת ישראל בכדוריד יוצאת הבוקר למשחקי אליפות העולם דרגה ג' בפורטוגל. מרבית שחקני הסגל הם צעירים.

המאמן איגור ביאליק אמר: "סיכויינו להעפיל למשחקי אליפות העולם דרגה ב' קלושים".

הגליל רוצה במרסר

מאת יצחק ויסדורף

גם בקבוצת הכדורסל של הפועל הגליל־העליון רוצים בשרותיו של הענק התל־אביבי, לאוואן מרסר.

עוד לפני שפורסם, כי לאוואן מרסר, כדורסלנה הבין־לאומי של הפועל ת"א יימכר, נעשו בגליל גישושים אצל השחקן אם יהיה מוכן לבוא ולשחק בגליל.

מרסר בן ה-28, שגם קבוצת הפועל חולון חפצה בו, הכריז כי אינו עבד ואינו רכוש פרטי של אף אחד. הוא אמר שהוא שוקל שיבה לארה"ב, לאחר שנפגע עמוקות מהיחס של הפועל ת"א אליו לאחר שנים רבות בהן שירת את האגודה בנאמנות.

מרסר הוסיף עוד: "שכולם ידעו ויבינו שבכל משא ומתן בנוגע אלי חייב לעבור דרכי. אם אעבור לקבוצה אחרת, יהיה זה רק לאחר שאקבל את כל הכסף המגיע לי מהפועל ת"א".

מורחי בקשר למרסר: להד"ם

"לא דנו כלל בהעברת לאוואן מרסר ולא התקשרתי בקשר לכך עם מנהל הפועל ת"א אברהם פלדה כפי שפורסם" — כך אמר אמש יו"ר מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א, עו"ד שמעון מורחי.

עו"ד מורחי הכחיש בשיחה עם כתב "על המשמר" את העניין כולו: "לא היו דברים מעולם" — הדברים שאמר פלדה כפי שהתפרסמו.

אימון לכדורסלנים לפני צ'כוסלובקיה

מאת יצחק ויסדורף

נבחרת ישראל בכדורסל ערכה אמש אימון ראשון מלא לקראת משחקה ביום חמישי הבא נגד נבחרת צ'כוסלובקיה.

בנבחרת שהתאמנה בהיכל הספורט ביד־אליהו חסרו מיקי ברקוביץ (בעיות אישיות), מוטי ארואסטי משוחרר עד יום חמישי עקב פציעה בשרירי הכתף ואלון אוסיר.

שאר השחקנים התאמנו בהדרכת המאמן הלאומי צבי שרף ועוזרו משה וינקרנץ.

שני משחקים בליגה הארצית

שני משחקים ייערכו הערב בליגה הארצית בכדורסל: הפועל אחדבנת - מכבי כרמיאל ומכבי דרום ת"א - אליצור נוה דוד רמלה.

המשחקים הוקדמו בגלל יציאת נבחרת הנוער לבלגיה.

אתמול בוועדת הספורט של הכנסת:

חילופי דברים חריפים בין רייסר ליו"ר מכבי

חילופי דברים חריפים בין חבר הכנסת מיכה רייסר לבין יו"ר מרכז מכבי יצחק כספי, היו אתמול בוועדת הספורט של הכנסת, שקיימה דיון בהצעה לפרק את מרכזי הספורט.

כל ראשי המרכזים התאחדו נגד הצעתו של רייסר, שעלולה היתה לפגוע בכספאותיהם. החריף מכולם היה יו"ר מרכז מכבי, יצחק כספי, שניסה למנוע את הדיון, בטענה שמרכזי הספורט הם גופים וולונטריים והדיון בהם הוא אבק שריפה.

ח"כ מיכה רייסר הציע לממש את הצעתו בשני שלבים. תחילה להפריד את הקבוצות הייצוגיות ממרכזי הספורט ובהמשך לצמצם את מספר הקבוצות שיהיו רק על בסיס ריווחי. לדעתו, על מרכזי הספורט לעסוק בספורט עממי בלבד. רייסר הביא כדוגמה את מחלקת הכדורסל של מכבי תל־אביב, שלדעתו הגיעה להישגים מרשימים בגלל ניתוקה ממרכזי הספורט. כאן התפרץ לעברו בזעם כספי, שטען שמרכז מכבי מסייע במשאבים ובאמצעים שונים למכבי תל־אביב.

מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, אמר שללא מרכזי הספורט ההישגים הספורטיביים היו פחותים. אפילו יו"ר מרכז בית"ר ועמיתו למפלגה של רייסר, אריה קרמר, התנגד להצעת חברו וטען, שאין מי שיעשה את המלאכה במקום מרכזי הספורט. רק מזכ"ל אס"א, תמך בהצעתו של רייסר והציע שהמרכזים יעסקו בספורט עממי.

בהצעת סיכום הציע יו"ר הוועדה, ח"כ פנחס גולדשטיין, להקים בהקדם ועדה ציבורית, שתברר את מעמדם של מרכזי הספורט ותציע שיטות לייעול ההישגים. גולדשטיין גם מציע למנות שר ספורט.

סקוואש

במועדון הסקוואש בהרצליה יפתחו היום משחקי אליפות הסקוואש הפתוחה של ישראל, בחסות חברת "ביגרם — סברה", הנערכים זו הפעם החמישית ברציפות בישראל.

בטורניר, ישתתפו כ-120 שחקני סקוואש, גברים ונשים, מכל רחבי העולם וכ-80 מהם מישראל. בין השאר יגיע לטורניר השחקן המצרי מוחמד עאוור (המדורג במקום ה-9 בעולם), האוסטרלי ריקי היל אלוף הטורניר משנת 1984, וסגן האלוף משנת 85' (מדורג מס' 3 בעולם), וכן המדורגת מס' 3 מאנגליה, אנג'לה סמית והמדורגת מס' 6 ג'ין אשטון.

משמר־העמק ודליה בגמר גביע מגידו

קבוצת הכדורסל של משמר־העמק גברה על הפועל הזורע 50:82 במחזור האחרון במסגרת גביע המועצה האזורית מגידו.

דליה גברה על אליקים 62:75. אליקים נוצחה גם על־ידי גלעד 72:63.

הערב, ב-9, יתמודדו משמר־העמק ודליה במשחק הגמר שייערך בקיבוץ דליה.

משמר־העמק סיימה את המשחקים ללא הפסד, דליה נוצחה פעם אחת, הזורע נוצחה בשני משחקים, גלעד ניצחה פעם אחת ואליקים הפסידה בכל משחקיה.

בן־שטרית ולורימר עדיין ממתינים

מאת ראובן חנניה

כדורגלן מכבי שעריים מיקי בן־שטרית עדיין לא עבר לקבוצת הפועל תל־אביב.

בן־שטרית אשר הוציא צו של בית־משפט שבו הוא טוען שהעברתו לא בוצעה ביום שני בשל תקלה במכונית אחד מעסקני הפועל תל־אביב. אתמול בשעות אחה"צ הובאה, באמצעות אנשי הפועל תל־אביב, בקשתו של הכדורגלן לעבור קבוצה, עליה יחליט היועץ המשפטי של ההתאחדות צבי יפה.

נכון לאתמול בערב עדיין לא בוצעה ההעברה של הכדורגלן לקבוצתו החדשה.

גם מכבי פתח־תקוה, קבוצתו הקודמת, אשר צריכה לחתום על טופס ההשאלה עדיין לא עשתה כך.

כדורגלן נוסף, הסקוטי פיטר לורימר עדיין לא עבר לקבוצת הפועל חיפה למרות שגם הוא פועל בצו של בית־משפט. העברתו של הכדורגלן הסקוטי עשוייה להתבצע עד השבת הקרובה אולם לא בטוח שתקנון ההתאחדות יתיר לו לשחק בשבת נגד הפועל באר־שבע.

פורקה פצצה גדולה בשירותי מגדל אייפל

לפני גילויה התפוצץ מטען בשדרות אליזה וארגון ערבי נטל אחריות למעשה

מאת ארנון יפה, כתבנו בצרפת וסוכנויות הידיעות

פאריס. — המשטרה פירקה פצצה גדולה שנמצאה בבית-שימוש בקומה השלישית של מגדל אייפל, שעה וחצי בלבד לפני שעמדה להתפוצץ.

הפצצה נתגלתה בקומה השלישית של המגדל ששופצה לא מכבר, ופורקה ביום שני בלילה. היא אמורה היתה להתפוצץ בחצות הלילה.

ארגון בלתי-מוכר „ועדת הזדהות עם האסירים הערביים", תבע אתמול לעצמו את ביצוע הפיצוץ בשדרות אליזה בפאריס.

בהתנקשות המסתורית במעבר חנויות הפאר „קלריג", נפצעו 7 צרפתים, בתוכם 3 קשה.

במכתב לסוכנות הידיעות הצרפתית תובעת „ועדת ההזדהות עם האסירים הערביים" לשחרר 3 מחבלים ערביים: את ראש הארגון „סיעות צבא המהפכה הלבנוני", עבדל סעדי קאדר, וראש חולית נסיון ההתנקשות בראש הממשלה האיראני לשעבר בכטיאר.

מטען החומר נפץ הונח בפח אשפה במעבר. קורבנותיו הם עוברי אורח. כל חלונות הראווה התנפצו לרסיסים בסביבה.

אין יודעים אם שתי ההתנקשויות קשורות.

נאצי לשעבר נבחר לוועדת או"ם לזכויות האדם

מאת יוסף אלגזי, כתבנו בשווייץ

ז'נבה — למרות עברו הנאצי, נבחר נציג מזרח-גרמניה בוועדת האו"ם לזכויות האדם, כסגן נשיא המושב הנוכחי של הוועדה.

הנציג, הרמן קלנר, היה בעל כרטיס חבר מספר 9756141 בתנועת הנוער ההיטלרי „היטלר-יוגנד".

שגריר ישראל בז'נבה, אפרים דובק, גילה עובדה זאת לחברי הוועדה לפני שנתיים, וקלנר עצמו לא הכחיש את הדבר.

אולם, שלטונות מזרח-גרמניה, לא ביטלו את מינויו, וקלנר המשיך לייצג את את ארצו בוועדה אשתקד. במושב השנתי הנוכחי הוא נבחר לאחד משלושה סגני הנשיא מטעם הגוש המזרחי.

„ז'ורנל דה ז'נב", המותח ביקורת על בחירת קלנר, מוסר גם שקלנר הוא חבר במפלגה הקומוניסטית ומלמד משפטים באוניברסיטאות מזרח-גרמניות.

בעבר הוא „הצטיין" בהתקפות קשות על ישראל בוועדת האו"ם לזכויות האדם, והאשימה ב„ג'נוסייד" נגד העם הפלשתינאי.

בדיקות מבנה למטוסי ג'מבו של „אל על"

חברת „אל על" החליטה אתמול לבצע בדיקות מיבנה בכל מטוסיה מדגם בואינג 747.

ההחלטה באה בעקבות מברק שנשלח מטעם חברת בואינג מארה"ב לכל לקוחותיה המפעילים את מטוסי הג'מבו. בואינג הודיעה, כי רשות התעופה הפדרלית של ארה"ב הורתה, שכל מטוסי הג'מבו שעברו 16,000 מחזורי טיסה (המראות ונחיתות) יבצעו בדיקות מחזוריות בחלק הקדמי של המטוס, מאחר שבכמה מטוסים בגיל זה, נתגלו סדקים במבנה בקרבת תא הטייס.

דובר „אל על" הבהיר, כי שום מטוס לא קורקע, אלא שהרשות הפדרלית לתעופה בארה"ב ביקשה לבצע את הבדיקות בהתאם להנחיה זו.

מינהל התעופה האמריקני מסר, כי היו ארבעה מקרים של סדקים בחזית תא הטייס, שנתגלו בבדיקות שגרתיות. דובר של המינהל אמר, כי בחברות התעופה האמריקניות הפנימיות מופעלים 161 מטוסי ג'מבו 747, וברחבי העולם — 630. (עתים)

4 לובים נדונו למאסר עולם במצרים

אלכסנדריה. — ארבעה לובים נדונו אתמול למאסר-עולם עם עבודת פרך, בבית-משפט מצרי באלכסנדריה, על שתכננו רצח המוני של כ-30 מתנגדים גולים של מנהיג לוב הקולונל קדאפי.

3 לובים אחרים, שנשפטו שלא בפניהם, נדונו לתקופות מאסר ממושכות.

ארבעה הלובים שהופיעו בבית המשפט נעצרו בנובמבר אשתקד, אחרי קרב יריות בן 15 דקות עם המשטרה, בחווה במרחק 60 ק"מ ממערב לאלכסנדריה.

התובע של בית-המשפט לבטחון המדינה אמר, כי הם תכננו לרצוח את הגולים, כולל ראש ממשלת לוב לשעבר עבדל זאמיר אל-באקוש, שהתכנסו בחווה לסעודת צהריים. (עיר)

זכו בלוטו

בהגרלת הלוטו שהתקיימה אתמול עלו בגורל המספרים הבאים: 2, 16, 20, 27, 33, 36. המספר הנוסף — 1.

לקראת הבחירות ביום שישי

מיליון באו לראות את קוראזון אקינו במאנילה

מאנילה. — קוראזון אקינו, מועמדת האופוזיציה לנשיאות הפיליפינים, סיימה אתמול את מערכת הבחירות שלה לקראת ההצבעה ביום שישי, כשהיא מצליחה למשוך קהל מן הגדולים שנראו אי-פעם בעצרת פוליטית בפיליפינים.

רחובות מאנילה הפכו לים של קונפטי צהובים. מאות אלפי אנשים נהרו אל מרכז העיר, כדי לנסות ולראות את מנהיגת האופוזיציה בפארק לונטה. המארגנים העריכו את הקהל במיליון איש — שישית מהאוכלוסיה של מאנילה-רבתי.

כתבים אמרו, כי קשה היה לאמוד את מספר הגברים, הנשים והילדים שטיילו, רצו רקדו ושרו בדרכם לעצרת הבחירות. הם אמרו, כי היו הרבה יותר מחצי מיליון איש. אולם דובר של המשטרה אמר: „מעולם לא ראיתי קהל כזה... יכול להיות שהיו שם מיליון איש".

אקינו, בת 53, בילתה את כל היום בסיורים במאנילה, במאמץ של הרגע האחרון לגייס תמיכה, בטרם תסתיים מערכת הבחירות רשמית הלילה בחצות הלילה.

היא דחתה הצעה של הנשיא פרדיננד מרכוס להופיע הלילה בויכוח נוסח ארה"ב בטלוויזיה הפיליפינית, בנימוק כי היא הועלתה מאוחר מדי.

הופעתה אמש היתה עניין יוצא דופן לחלוטין, אפילו בהתחשב בסגנון החיים המקובל במאנילה: החנויות והמשרדים נסגרו מוקדם מן הרגיל, וההמונים מילאו את הרחובות וגרמו להפסקת התנועה בכבישים, למרות שהיתה זו שעת עומס. הם השליכו קונפטי צהובים — הצבע של אקינו — ועשו את סימן האצבע-והבוהן (האות „ל" בלועזית), סמל האופוזיציה.

שיא חדש בוול סטריט

ניו-יורק. — המדד התעשייתי דאו-ג'ונס שבר אתמול לראשונה את המחסום של 1600 נקודות, בתגובה על ירידת מחירי הנפט בעולם.

מדד זה, הנחשב כברומטר החשוב ביותר בבורסת וול-סטריט, עלה ב-7 נקודות והגיע ל-1601 ב-30 הדקות הראשונות של המסחר, אך לאחר מכן ירד במקצת מתחת ל-1600.

גם מדדים אחרים של הבורסה קבעו אתמול שיאים חדשים. משקיפים אומרים, כי ירידת מחירי הנפט היא הסיבה העיקרית לעלייה בשערי המניות שהחלה ב-23 בינואר. (עיר)

● הפרלמנט של דנמרק החליט אתמול פה-אחד, לערוך משאל-עם, ב-27 בפברואר, על הרפורמות המוצעות באמנת הקהילה האירופית.

● סעודיה והחברה הברזילית „אנגסה" הסכימה בעיקרון להקים מפעל ליד ג'דה, שבו ייוצרו טנקים מדגם „אוסריו". ידיעה זו פורסמה בשבועון הערבי „אל חוארס", המתפרסם בלונדון. הכוונה היא לייצר 1000 טנקים לשנה, מתוך שאיפה לספקו למדינות רבות אחרות.

● ניספצתי את הבירור שהיטלו קודמי על ישראל, כותב הנשיא מיטראן בספרו החדש, המוקדש לתאור מדיניות החוץ שלו „הרהורים על מדיניות החוץ של צרפת", שיצא לאור ביום ששי במבצע מיוחד לקראת הבחירות.

ועדת אופ"ק ממליצה להגדיל תפוקת הנפט

וינה. — ועדה מיוחדת של אופ"ק סיימה אתמול שני ימי שיחות בווינה, והמליצה להגדיל את התיקרה הכוללת של תפוקת הנפט, העומדת כיום על 16 מיליון חביות ביום.

יו"ר הוועדה ושר הנפט של ונצואלה, ארתורו הרננדז גריזנטי, אמר, כי לא הוחלט בכמה להעלות את התיקרה, „משום שזו חובתה של ועדת השרים".

כאשר נשאל מתי תתכנס ועדת המליאה הבאה של שרי אופ"ק, השיב, כי עדיין לא הוחלט על כך.

הוועדה המיוחדת של 5 שרי הנפט, התכנסה בווינה, כשעה שמחירי הנפט בעולם ירדו לשפל הנמוך ביותר מזה 6 שנים, כשל עודפים בשוק, שנגרמו בעיקר בשל תפוקת הנפט הגבוהה של מדינות אופ"ק.

בשוק הנפט החופשי באירופה המשיך אתמול מחיר הנפט לרדת: הנפט הבריטי מהים הצפוני מסוג „ברנט", ירד ל-16.30 דולר לחבית, להספקה בחודש מארס, לאחר שביום שני ירד לראשונה מתחת ל-17 דולר.

(ע"צ, רויטר-עתים)

היום נפתח בקהיר משפטו של טאחן

קהיר. — אזרח ישראלי המואשם בסחר סמים, יוסף טאחן, צפוי לעונש-מוות בקהיר, שם עומד היום להיפתח משפטו.

לפי החקירה הרשמית, נעצר טאחן, ממוצא מצרי, באוגוסט אשתקד, בבואו מבומביי לנמל התעופה של קהיר, כשברשותו 1.35 ק"ג הרואין מוסתר בקופסאות של ביסקויטים ובשפופרות של משחת שיניים.

במשך החקירה אמר, כי בכוונתו היה לשווק את הסם בישראל. לפי התכנון להגיע בדרך היבשה לאחר רדתו מהמטוס בקהיר. (עיצ)

"מקום בצמרת"

מצעד הפזמונים הישראליים 22.10.85
רשת ג' קול ישראל

„מקום בצמרת" — מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' קול ישראל 4.2.86

1. הדרך אל הכפר – רבקה זוהר
2. קרן שמש מאוחרת – שלום חנוך
3. ארץ חצבר – כמו צועני
4. הנערים חספנים – עפרת חזה
5. ילדים טובים ילדים רעים – יהודית רביץ
6. בואו לחגיגה – אילנה אביטל
7. ואולי (אל תוותרו על החלומות) – חיים משה
8. בגידה – ריטה
9. קולנוע – שרון ליפשיץ
10. סוף העונה – גלי עטרי
11. בובה מותק – ותיקי חבריגדה
12. בלדה לסוכן כפול – משינה
13. שובי הרמוניקה – ירדנה ארזי
14. קבלי אותי – ההדים
15. רקדנית בטן – פקוד הצפון
16. שחשמש תעבור עלי – ירדנה ארזי
17. בית-ספר לחופש הדיבור – דני בסן
18. מדינת הסובל – ששי קשת משה בקר מאיר סויסה
19. צפור מטורפת – יזהר כהן
20. דואט – יוני רכטר וגוזי כהן
21. אל תשליכני לעת זיקנה – שימי תבורי ואביהו מדינה
22. הלו – שרון ליפשיץ
23. לילה ועוד יום – יהודה אליאס
24. מסתפק באילתורים – שלמה יידוב
25. בוקר של חמסין – מני בגר
26. באת אלי – סי היימן
27. על הירדן – לאה לופטין
28. צפור פצועה – רוני תורג'מן
29. לב שבור – דני סידס
30. בלי גג – אבנר גאנם

לשיפוטכם — פינת הפזמון החדש

31. אהובת הספן – ריטה
32. שיר של פעם – דורון מזר
33. שרליה – חוה אלברשטיין
34. משחק באש – בני ג'יקובסון
35. תן לי רק סימן – רומי הלחמי

לכבוד:
"מקום בצמרת" קול ישראל
ת.ד. 1082, ים. מיקוד 91010
זה הדירוג שלי ציין את מספר השיר

1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6 ☐
7 ☐ 8 ☐ 9 ☐ 10 ☐ 11 ☐ 12 ☐

שם:
כתובת:
מיקוד ____ תאריך ____

בית המשפט המחוזי בירושלים

תיק הצהרות מוות 8/86

בעניין: חוק הצהרות מוות תשל"ח — 1978
בעניין: הצהרת מותם של נספי שנות השואה המפורטים להלן:
המבקשת: רבקה שוחט, מרחוב כצנלסון 8/6, בת-ים — ע"י ב"כ עו"ד שלמה כהן, רוטשילד 28, בת-ים.

הודעה

להווי ידוע כי המבקשת פנתה אל בית המשפט המחוזי בירושלים בבקשה להצהיר על מותם של נספי שנות השואה המפורטים להלן שנעלמו ומשערים שהם מתו וכי בית המשפט ידון בבקשה הנ"ל ביום 23.3.86, שעה 11.00. אלה תיאורים של הנספים לפי הצהרות המבקשת:

	שם הנעדר, מקום לידתו תאריך לידתו	מקום מגורים רגיל	מקום מגורים אחרון	התעסקות	אזרחות	התאריך הידוע לאחרונה שבו נראה היה שהנעדרים בחיים והמקום
1.	שוחט אברהם, רומניה בוקרסט, 1890	בוקרסט, רומניה	מחנה השמדה בטרנסניסטריה מוגילב	סוחר	רומנית	1940 בטרנסניסטריה
2.	שוחט לאה, רומניה 1895	בוקרסט, רומניה	מחנה השמדה בטרנסניסטריה מוגילב	עקרת בית	רומנית	1940 בטרנסניסטריה
3.	שוחט משה, רומניה 1920	בוקרסט, רומניה	מחנה השמדה בטרנסניסטריה מוגילב	תלמיד	רומנית	1940 בטרנסניסטריה
4.	שוחט דוד, רומניה 1918	בוקרסט, רומניה	מחנה השמדה בטרנסניסטריה מוגילב	סטודנט	רומנית	1940 בטרנסניסטריה

השמות והכתובות של בני משפחות הנעדרים הקרובים ביותר:
1. רבקה שוחט — מרחוב כצנלסון 8/6, בת-ים — אשת בן ההורים הנספים ואחיו של הנספים
2. דבורה שוחט — מארה"ב — אחיינית ובת דודה
3. משה שוחט — מארה"ב — אחיין ובן דוד

טוענים אחרים: אין.

כל מי שיש לו ידיעות על הנספים הנ"ל, מתבקש בזה להמציאן לבית המשפט, בין בכתב עד יום הדיון ובין בעל פה לפני בית המשפט במועד הנקוב לעיל וכל אדם מעוניין הרוצה להתנגד להצהרת מוות יתייצב לפני בית המשפט במועד הנקוב לעיל, אם בעצמו ואם ע"י בא כוחו וינמק את התנגדותו, או ימסור לבית המשפט הצהרה כשבועה שניתנה על ידיו, שבה פורט טעמי ההתנגדות, שאם לא כן יחליט בית המשפט כטוב בעיניו.

חשופט — רשם בית המשפט המחוזי

שערי מטבע-חוץ בנק הפועלים — 4.2.86

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקאי	1	1.45	1.52	1.4763	1.4947	1.4854
לירה שטרלינג	1	1.99	2.08	2.0225	2.0478	2.0395
מרק גרמני	1	0.60	0.63	0.6107	0.6183	0.6144
פרנק צרפתי	1	0.19	0.21	0.1994	0.2019	0.2006
גילדן הולנדי	1	0.53	0.56	0.5403	0.5470	0.5439
פרנק שווייצרי	1	0.71	0.74	0.7219	0.7309	0.7258
כתר שבדי	1	0.19	0.20	0.1944	0.1968	0.1958
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1966	0.1990	0.1978
כתר דני	1	0.16	0.17	0.1660	0.1680	0.1669
מרק פיני	1	0.26	0.28	0.2732	0.2766	0.2748
דולר קנדי	1	1.00	1.05	1.0212	1.0339	1.0283
דולר אוסטרלי	1	0.98	1.05	1.0138	1.0265	1.0197
ראנד דר' אפריקני	1	0.57	0.68	0.6668	0.6751	0.6707
פרנק בלגי	10	0.29	0.31	0.2991	0.3028	0.3007
שילינג אוסטרי	10	0.85	0.89	0.8694	0.8803	0.8742
לירה איטלקית	1,000	0.88	0.94	0.8985	0.9097	0.9030
ין יפני	100	0.75	0.79	0.7691	0.7787	0.7730

ישובי העימות נגד התפטרות קניג; הערבים מברכים עליה

מאת יהודה צור וקאסם זייד, כתבי „על המשמר"

ראשי ישובי קו העימות החליטו אתמול בתום ישיבה מיוחדת במעלות לפנות לקניג ולבקשו לחזור בו מהתפטרותו כממונה על מחוז הצפון במשרד-הפנים.

ראשי הישובים שיגרו מכתבים לראש הממשלה ולשר-הפנים בהם ביקשו שלא לקבל את התפטרותו של קניג, אשר תרם, לדבריהם, רבות לפיתוחו של הגליל.

לדעת ראשי הישובים, תפגע התפטרותו של קניג בהיערכות ישובי קו העימות בפרט ובגליל בכלל.

היום אחה"צ אמורים ראשי הישובים לבוא ללשכתו של קניג, בנסיון להניאו מלממש את התפטרותו.

סיפוק בציבור הערבי

הציבור הערבי הגיב אתמול בסיפוק על התפטרות קניג והביעו תקווה ששר-הפנים יקבל את ההתפטרות.

עם זאת הביעו ראשי מועצות ערביות ספק אם אכן תמומש ההתפטרות. לדבריהם, מדובר כאן בתרגיל שנועד לחזק את מעמדו של קניג וללחוץ על הממשלה לשנות את מדיניותה לגבי הריסת בתים.

ראשי מועצות ערביות מסרו אתמול לכתבנו, שבכל השנים בהן כיהן קניג כממונה על מחוז הצפון הוא לא עשה דבר כדי לפתח את הכפר הערבי. לדבריהם, הם נמנעו עד כה מלומר בגלוי את דעתם עליו מחשש שהדבר יפגע עוד יותר בהזרמת תקציבים לישוביהם.

אירגון האקדמאים בנצרת הביע סיפוק על התפטרותו של קניג ואמר, כי ציפה שקניג יפוטר ולא יתפטר.

ביטאון רק"ח בשפה הערבית „אל-אתחאד" כתב במאמר מערכת, כי „התפטרותו של קניג נחשבת כנצחון למאבקם של האזרחים הערביים וכשלון צורב ליסודות הגזעניים שהתבטאו במסמך קניג".

משלחת המנכ"לים תדרוש את הדו"ח המלא על ראס-בורקה

גילה השר נבון בטקס נטיעת חורשה לזכר ארבעת הילדים שנרצחו

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

הממשלה הינחתה את משלחת המנכ"לים, היוצאת היום לשיחות מדיניות בקהיר, לדרוש מן המצרים כי ימסרו לידיה את הדו"ח המלא על האסון שאירע בראס-בורקה. דברים אלה אמר אתמול השר יצחק נבון בטקס נטיעת חורשה לזכר ארבעת הילדים שנרצחו בירויות מידי חייל מצרי בראס-בורקה.

היער, שניטע בידי הקהק"ל, נקרא „אצער" — ראשי התיבות של שמות הילדים שנרצחו. אמיר באום, צליל שלח, עופרי טוראל ודינה ברי. היער נמצא ליד שכונת רמות בירושלים ויינטעו בו 4000 עצים.

נוספו לשלום וקיבלו כדורים

נבון ציין בדבריו, כי ארבעת המשפחות שאיבדו בראס-בורקה את יקיריהן נוספו לשלום וקיבלו כדורים. הכינוי „מטורף" קטן מכדי להגדיר את מעשהו הנורא של החייל, אך לא פחות מכך עורר המאורע הטרגי שאלות ותמיהות נוקבות על מחדלי חברי החייל ליחידה, שלא עצרו אותו מלירות. כן מעוררת תמיהה העובדה שלפצועים לא הוגשה עזרה מיידית.

נבון אמר, כי הוא חסיד גדול של השלום עם מצרים, אך אסור שהשלום ימנע מאתנו לומר בגלוי מה שאנו חושבים על המצרים, גם אם הדברים לא ינעמו להם. בעניין זה, ציין השר, טישטשה העיתונות המצרית את האמת ביחס לאירוע בראס-בורקה.

השר נבון נוטע עם בני משפחת ברי צילום: יצחק אלחרר

דגל המדינה שוב נקרע בעכו — הפעם ע"י תלמידים

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

תלמידים בבית-הספר „עוריה" בעכו העתיקה עשו צרכיהם על דגל הצופים וקרעו את דגל המדינה. המשטרה מתייחסת בחומרה למעשה, שהיכה בתדהמה את הגורמים הבכירים בעיר.

כזכור, קרעו אלמונים במהלך הפסטיבל לתיאטרון אחר שהתקיים בעכו לפני כמה חודשים 18 דגלי לאום שהונחו בעכו העתיקה וציירו כתובות על חזיתות חנויות בבעלות יהודית הקוראות לבעליהן לעזוב את הארץ.

ראשי העיר פנו לגורמים הבכירים בקרב הישוב הערבי בעכו וקראו להם להתייצב נגד תופעות אלה.

כתובות נאצה בתמרה

גם בבית-הספר היסודי בתמרה ציירו אלמונים בתרסיס שחור כתובות נאצה נגד המדינה.

בכתובות נאמר: „כולנו פת"ח", „מוות לבוגרים", „כולנו אש"ף", „תחי פלשתין". על רצפת אחת הכיתות צוייר דגל ישראל ולידו כתובת גנאי.

המשטרה פתחה בחקירה.

7000 ש"ח — שלל שוד מזויין בבנק בגבעתיים

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

שוד מזויין אירע אתמול בסניף בנק-לאומי בגבעתיים. שני פורצים חדרו לבנק, כפתו את העובדים, נטלו 7000 שקלים חדשים ונמלטו.

אתמול בשעה 18.15 פרצו לבנק שני שודדים רעולי פנים, חמושים באקדח ובסכין, לאחר ששתי פקידות סיימו את עבודתן ויצאו. בזמן השוד היו בבנק מנהל הסניף ושלושה פקידים והשודדים כפתו אותם בחבלים.

השודדים הורו למנהל באיומי אקדח לנטרל את מערכת האזעקה ולפתוח את הכספת. הם נטלו מתוכה 7000 שקל חדש והסתלקו במכונית שהמתינה להם בקירבת מקום.

ארבעת עובדי הבנק הצליחו להשתחרר מהחבלים ומיהרו להודיע למשטרה על האירוע.

משטרת מחוז הירקון פתחה בחקירה לאיתור הפורצים.

טלקס

● „מוסך יפה בישראל יפה"

המועצה לארץ-ישראל יפה, איגוד יבואני הרכב, המוסכים ומשרד-התחבורה מארגנים תחרות בנושא „מוסך יפה בישראל יפה". המתחרים חולקו ל-4 קבוצות עיקריות: מוסכי יבואנים, רישוי, מוסכים עם 2 מחלקות ומוסכים מעל ל-2 מחלקות. בין הנושאים לתחרות - דרכי גישה למוסך, שילוט הכוונה, גידור, גינון חיצוני, חניה ללקוחות, תאי עבודה, משרדים, אזורי הלבשה לעובדים ועוד.

ההרשמה לתחרות תיערך בחודשים ינואר ופברואר והפרסים יוענקו בתחילת יולי.

יוסף שמי

● הוזמנו 12 אלף מכוניות „סובארו"

יבואני „סובארו" הזמינו 12 אלף מכוניות מדגם 1986 — כך מסר שלשום במסיבת עתונאים מנכ"ל חברת „ינפאוטו", דניאל ברקוביץ.

הלקוחות ממתינים בממוצע חודשיים עד חודשיים וחצי לאספקת הרכב. חברת „ינפאוטו" תופסת מקום ראשון בשוק והיא מספקת 22 אחוז מכלל המכירות.

השנה מוצגת „סובארו" שני דגמים ספורטיביים חדשים: „סובארו קופה" ו„סובארו טורבו". מחירה של מכונית „טורבו" 34,600 שקלים חדשים.

יוסף שמי

● ברית ידידות בין פועלי ירושלים ורומא

לראשונה בתולדות ההסתדרות נחתם השבוע הסכם ברית ידידות בין מועצת פועלי ירושלים לבין יו.אי.אל. — איגוד העובדים האיטלקי במחוז לציון שברומא.

על ההסכם חתמו ניסן הרפז, מזכיר ההסתדרות בירושלים ונפתלי שטורס, הממונה על הקשרים הבינלאומיים בהסתדרות בעירה. מהצד האיטלקי חתמו אלדו ויננצי, מזכיר יו.אי.אל. ומרסקו פטיקה, הממונה על הקשרים הבינלאומיים.

מטרת ההסכם לקיים קשרי תרבות וחילופי מידע וידע בין רומא וירושלים ובמסגרתו ייערכו סמינרים לפועלים ולנציגי ועדי עובדים.

בצלאל עמיקם

● רפ"ק עלי עזאם — מפקד יח' ליווי אסירים בצפון

פקד עלי עזאם הועלה אתמול לדרגת רב-פקד ומונה למפקד יחידת ליווי אסירים במחוז הצפון, בטקס שנערך אתמול, במטות המחוז הצפוני, בהשתתפות מפקד המחוז, ניצב שאול לוי.

רב-פקד עזאם הוא דרוזי בן 38 מעוספיה, נשוי ואב לשלושה ילדים, בעל תואר אקדמי בהיסטוריה ובמדעי המדינה.

מירה יערי

פינה חמה ללב"י

הקרן למען בטחון ישראל

השבוע

☆ התרומה הגבוהה
הכנסות מארוע שערכו אמני ב בריח"מ, חיפה למען קרן לב"י.
11,000 שקלים חדשים

☆ התרומה המרגשת
סלבה ואברהם ענברי לזכר בתם שרית ענברי ז"ל.
500 שקלים חדשים

☆ התרומה הצעירה
תלמידי ביה"ס יונתן, נתניה 10.
181 שקלים חדשים

היום יותר מתמיד - תן לבך ללב"י

קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל-אביב 64734

בפליילים

צמיגי מכוניות משטרה נוקבו בירושלים

צמיגיהן של ארבע מכוניות משטרה נוקבו במסמר שלשום בלילה בשכונת נווה יעקב בירושלים.

כתב עתי"ם מציין, כי המכוניות חנו ליד בתיהם של קציני משטרה וברור כי העבריינים ידעו מראש את מקום חנייתן. מדובר במכוניות שירות של קצינת הניהול של משטרת ירושלים, מכוניתו של דובר המחוז הדרומי ומכוניותיהם של שני קצינים מן המטה הארצי. לוחיות הזיהוי של המכוניות הן משטרתיות בצבע ארום.

לפחות לגבי אחת המכוניות ברור שנוקבה בשעות המאוחרות של הלילה, כי נהגה, דובר המחוז פקד רפי לוי, שב לביתו סמוך לשעה 01.15. למשטרה אין עדיין חשד מסויים מי עשה את המעשה ועל איזה רקע, עם זאת מציינים, כי אין זו הפעם הראשונה שאלמונים מנקבים צמיגים של מכוניות משטרה. (עתי"ם)

2 שוטרים נענשו על אלימות שלא לצורך

שני שוטרים ממרחב השפלה, שהורשעו באלימות שלא לצורך נגד אורח תושב יבנה, נידונו אתמול בבית-הדין המשמעתי של המשטרה בפתח-תקווה ל-14 ימי מחבוש על תנאי וקנס בסך 25 ש"ח.

השניים - סמ"ש יוסי ביקר וסמ"ש יוסטוב דוריאני — הועמדו לדין בעקבות מקרה שארע בחודש פברואר 1984 כאשר שרתו בתחנת רחובות. בסביבות השעה 09.00 בערב נקראו למועדון משחקים אלקטרוניים ברחוב הכרמל ביבנה. במועדון פגשו בנירדכי אכץ חציר'א, אחיו של בעל המקום, וביקשו ממנו להזדהות. משלא נמצאה בידו תעודת זהות התבקש להתלוות אליהם לתחנת המשטרה. החניעה טענה כי במהלך הנסיעה עצרו השוטרים את הרכב ויוסי בקר היכה אותו באגרופים. סטר לו ומשך בשערותיו. הוא המשיך להכותו עד שהגיעו לתחנת רחובות וכאשר הוכנס לתחנה והיה כבול באזיקים אחזו השוטרים והיכו אותו. הם גרמו לו נפיחות באפו ושריטות.

שוטר שלישי, סמ"ש אליהו דהן, שגם נגדו הוגשה תביעה בפרשה זו, זוכה במהלך המשפט משותפות באירוע. (עתי"ם)

בני 14 חשודים ב-11 פריצות למוסדות חינוך

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

שלושה נערים בני 14, זוג תאומים וחברם, נעצרו אתמול כחשודים ב-11 פריצות לבתי-ספר וגני-ילדים בלוד.

בשבוע שעבר התלוננה מורה מבית-הספר „בן-צבי" בעיר על גניבת ארנק שהכיל כסף ומסמכים, לבלשי המשטרה. בעקבות זה ומן מה אחר הפריצות למוסדות החינוך, היה ברור כמי מדובר והם חשדו בילדים. אבל עד כה לא היה אפשר להוכיח דבר. בעקבות תלונת המורה יצאו הבלשים לביתם של התאומים ומצאו אותם בחצר הבית יחד עם חבר נוסף כשהם שורפים את הארנק.

הנערים הודו בחקירתם בגניבת הארנק ובפריצות ל-7 גני-ילדים ו-4 בתי-ספר.

נשק רב הוחרם בפשיטה על הכפר ג'ואריש

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

כלי-נשק רבים, מחסניות ורימונים הוחרמו אתמול במהלך פשיטה על הכפר ג'ואריש שליד רמלה.

בפיקוד מרחב השפלה הוחלט על עריכת מיבצע מקיף לאיתור נשק וחשודים, בעקבות מספר אירועים של זריקת רימונים ויריות שהיו בכפר. כוח משטרה, שמנה כמאה שוטרים ממרחב השפלה, פשט אתמול על הכפר ובמהלך המיבצע נמצאו שני אקדחים, שני רימוני רסס 36. ארבע מחסניות לתת-מקלע עוזי, 800 כדורי אקדח ועוד.

הכוח שבראשו עמדו מפקד המרחב, סגן-ניצב אסף חפץ, ומפקד תחנת רמלה, רב-פקד יעקב גנאי, עצר שישה חשודים בני המקום. החקירה נמשכת.

לחברתנו תמר ברוש ולמשפחה
אתכם באבלכם במות
האחות
בניכר
בית יסעור

עם אברשה איזנברג, המשפחה וקיבוץ גלאון
משתתפים בצערכם על מות
צפורה
הנהלת הבית ועובדי הקיבוץ הארצי